EMLÉKMŰVEK

és

EMLÉKHELYEK

a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Üllői úti bázisán

Készült a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
oktatói és hallgatói részére

– 2005 –

ZMNE

„Adassék tisztelet
a Katonaeszménynek,
a hazáért megdicsőültek
szelleme töltsön el
és a Magyarok Istene
segítsen meg minket.”

Zrínyi Miklós

EMLÉKMŰVEK
és
EMLÉKHELYEK
a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Üllői úti bázisán

– 2005 –

Készült:
„**Emlékhelyek az Üllői úti bázison**” c. 2004. évi kiadvány alapján.
A kiadást a „Bolyai János Honvéd Alapítvány” támogatta.

Átdolgozta:
Nagy László nyá. alez.

Szerző, szerkesztő:
Nagy László nyá. alez.
Vörös Béla nyá. mk. ezredes

Fotókat készítette:
Nagy Lajos APIAP

Szakmai lektor:
Dr. Rádli Tibor ezredes

Magyar nyelvi lektor:
Nagy Lászlóné

Angol fordítás:
v. Szokody Tibor captain
v. Zászlós Zsóka György nyá. alezredes

Tipográfiai szerkesztő:
Fazekas József nyá. mk. alezredes

Kiadja: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
Bolyai János Katonai Műszaki Kar
Felelős kiadó:
Dr. Szabó Miklós a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem rektora
Készült: a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Egyetemi Kiadó gondozásában
Felelős vezető: Veverka László nyá. alezredes, igazgató
Megjelent 300 példányban

„Az igazat érten a szépet érezni s a jót gyakorolni kell.”

Bolyai János

AJÁNLÁS

Dedication

Ahhoz, hogy megértsük jelenünket, és biztos kezekben tudhassuk a jövőnket, tisztában kell lenni múltunkkal. Ennek megvalósulásához elengedhetetlen követelmény egy intézmény létrejöttének, fejlődésének, történéseinek megismerése és a névadó életútjának ismerete.

Ezt az alapvető elvet érvényesnek tartjuk egyetemünkre és azon belül karunkra is, és ebből a szemléletből kiindulva ajánljuk a Tisztelt Olvasó figyelmébe jelen kiadványunkat. Célul tűztük ki, hogy oktatói és hallgatói állományunk minél jobban megismerhesse jogelőd intézményeink munkáját és kronológiai sorrendben eljutva a mához, érzékeltessük a tisztképzés fejlődésének útját és eredményeit, bemutassuk a jövőre vonatkozó elgondolásainkat.

A kiadvány egyes fejezetei e célkitűzéseknek alárendelten bemutatják az immáron 85 éves múltra visszatekintő magyar felsőfokú tisztképzés kialakulását és fejlődését. A II. Világháborút követően új korszak és új időszámítás kezdődött a tisztképzésben. Ennek keretében bemutatásra kerül a Honvéd Kossuth Akadémia 1947-1949-es években végzett munkája, a fegyvernemi és szaktiszti iskolák 1957-ig tartó korszaka, az Egyesített Tiszti Iskola 1957-1967 közötti időszaka, majd ezt követően a megalakított három katonai főiskola, közöttük a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola, amely 1990-ig működött ezen a néven. A főiskola 1990-től felvette Bolyai János, a kiváló hadmérnök és matematikus nevét és ezt követően 2000-ig önálló katonai felsőoktatási intézményként végezte oktatási feladatait.

A katonai felsőoktatás legújabb fejezeteként 1996-ban megalakult a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Ehhez az intézményhez integrálódtak a katonai főiskolák, így 2000. januárjától a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola is annak karává vált. 2004-től a Vezetés- és Szervezéstudományi Karral történt integrációt követően az egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kara lett. A kiadvány részletesen tartalmazza az egyes egyetemi karok jellemzőit és feladatrendszerét, továbbá bemutatja az Üllői úti objektumnak, mint laktanyának a történetét. A befejező részben a Bolyai János Honvéd Alapítvány céljairól és elért eredményeiről kapnak tájékoztatást.

Mindezek alapján bízom abban, hogy sikerül az intézményhez való kötődés erősítését ily módon is elősegítenünk. Szeretnénk még további kiadványokkal is hozzájárulni e folyamat teljesebbé tételéhez. Fontosnak tartjuk, hogy már a középiskolákban tanulók is képet kapjanak a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemről annak érdekében, hogy minél megalapozottabban dönthessenek jelentkezésükről. Ennél a kérdésnél a tanterven és tantárgyprogramokon kívüli ismeretekre gondolok elsősorban. E gondolatok jegyében ajánlom kiadványunkat minden Kedves Olvasó figyelmébe.

Budapest, 2005. október 23.

Dr. Rádli Tibor ezredes
főiskolai tanár

A ZMNE üllői úti bázis története

The Story of the Üllői Street Campus

A mi „laktanyánk”

Amikor az ifjú tisztjelöltek bevonulnak az Üllői úti bázisra, az első, ami a szemükbe ötlik a felüljáró melletti parancsnoki épület, az 1950-es évekből ránk maradt két ágyúval. Ahogy belépnek a kapun, különböző stílusú épületekkel találkoznak. Később naponta elmennek az épületek előtt, de gondolataik bizonyára nincsenek ezekkel kapcsolatban. Pedig ha tudnák, hogy az épületek mennyi mindenen mentek keresztül az évszázadok során, bizonyára elcsodálkoznának, hogy hol is töltik napjaikat.

Az érdeklődésük felkeltésére, a hozzánk látogatók ismereteinek bővítésére, valamint a hagyományok megismerése érdekében vállalkoztunk arra, hogy ismereteinket átadva leírjuk a bázis elhelyezési épületeinek rövid történetét. A laktanya szó, az értelmező szótár szerint a katonaság állandó lakhelyéül szolgáló épületcsoport. A szó egy kissé riasztó, mert ha valaki azt hallja, hogy laktanya, egy régi, kopott, sötét színű, nagyméretű épület jelenik meg előtte. Belsejében nagy, 50-100 fős hálótermek, vaságyak szalmazsákkal, szénfűtéses kályhák, hideg vizes fémvályús mosdók, kopott sötét színű bútorok. Bizony még az ötvenes években is ilyenek voltak a laktanyák, amit mai elnevezéssel, elhelyezési körleteknek nevezünk. Én - már csak hagyománytiszteletből is - megmaradok a laktanyánál. Volt növendékeink, nyugdíjas tanáraink még emlékeznek, hogy a főiskolai bázis két laktanyából egyesült. A hetvenes években átalakuláson ment keresztül, ami több régi épület lebontását és néhány új épület felépítését jelentette. Ma már ezek az új épületek is felújításra szorulnak. Az utókor szerencséje, hogy az építési költségek állandó emelkedése miatt elfogyott a felújításra szánt pénz, így a teljes rekonstrukció elmaradt. Néhány régi épület megmaradt, és segít a visszaemlékezésben. Hogy nézett ki laktanyánk 40-50 évvel ezelőtt? Ezt már csak néhány fénykép, és az emlékezet őrzi, valamint az a makett, amely a múzeumban látható - Kovács József polgári alkalmazott munkája - nekem is sokat segített visszaemlékezésem realizálásában.

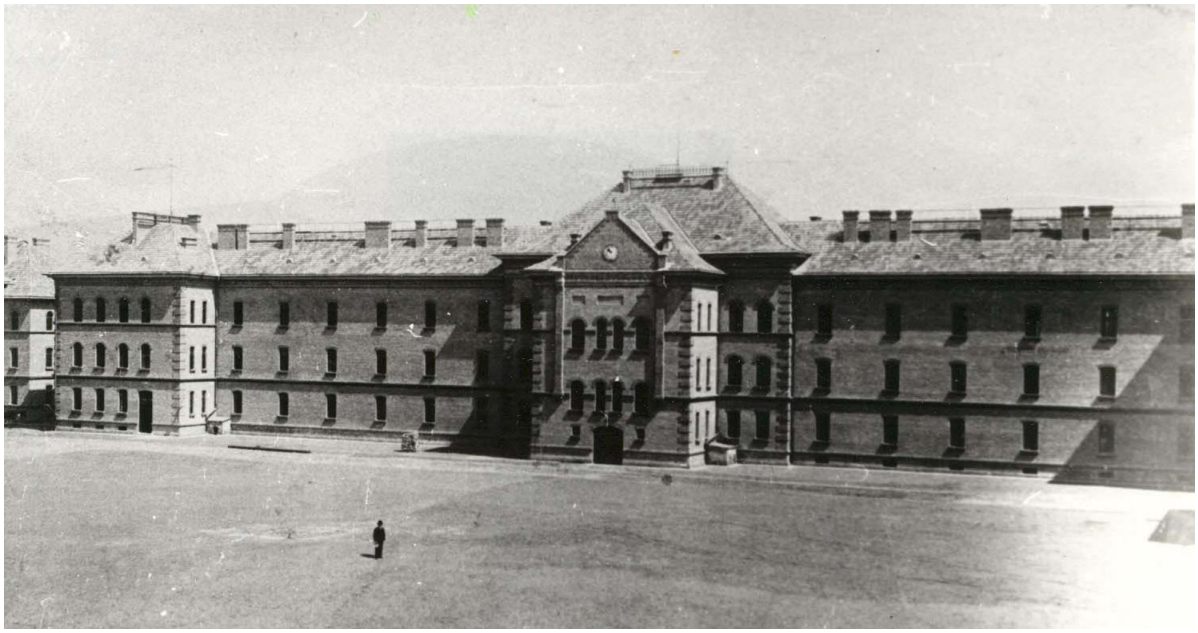
A régi laktanya

Intézményünk alapját képező régi laktanyát a kiegyezés után 1897-ben kezdték építeni, és a következő évben már egyes épületeit át is adták rendeltetésének. A laktanya területe - mintegy 63 455 négyzetméter - az építés előtt is a katonaság birtokában volt. Itt a város szélén épült fel korábban az a lőszerraktár, amely köré megépítették a többi épületet. Az építési költség 13.381 régi forintot tett ki. A 14 épületből álló együttest Benedicty József építészmérnök tervezte. A laktanya fő épülete (a mai Petőfi kapunak nevezett lezárt bejárat épülete) az Üllői útra nyílt. A többi épületet a Forinyák Géza utca, a Gyáli út és a Lahner utca határolta.

A laktanyát I. Ferenc Józsefről nevezték el, aki osztrák császárként és magyar királyként uralkodott 1848-tól 1916-ig. Róla nevezték el a benne elhelyezett 1. honvéd gyalogezredet is. A laktanya elhelyezése rendkívül kedvező volt a gyalogsági kiképzés megvalósítására. A mai vasúton túli terület homokos pusztaságként szolgálta a gyakorlati képzést. A vastag téglaépületek, a köréjük emelt magas kőfal megfelelő védettséget biztosított, és távol tartotta a kíváncsiskodókat. Az első világháború idején, amikor az ezredet a frontra vezényelték, itt képezték ki a tartalékosokat. Az 1919-es tanácsuralom idején a laktanyát a magyar Vörös Hadsereg vette birtokba. Ekkor új nevet is kapott, Marx Károlyról, a német filozófusról nevezték el. Ö dolgozta ki a tudományos szocializmus alapjait és a hozzá tartozó politikai gazdaságtant.

Ezután ismét visszakapta régi nevét, Ferenc József laktanya lett.

A vesztes I. Világháború után a laktanya lőszer és hadianyag raktárként működött. 1926-tól ismét eredeti funkciójában szolgált a második világháború végéig. Az épületeket belül korszerűsítették, az új szervezésnek megfelelően átalakították. A gépesítés következtében néhány kisebb épületet is építettek a gépjárművek elhelyezésére és kiszolgálására, de a régi épületek eredeti rendszerében változásokat nem alkalmaztak.

1945-ben Kiss János altábornagyról nevezték el az intézményt, aki Kőszegen tanított a katonai alreál iskolában, majd egy kerékpáros dandár parancsnokaként tevékenykedett. 1936-ban lett a gyalogság főszemlélője. 1939-ben nyugállományba vonult. Szoros kapcsolatot tartott Bajcsy-Zsilinszky Endrével, aki akkor közismert németellenes politikus volt és szintén tartalékos katonatiszt. A német megszállás alatt ellenállási terveket szőttek, de az összeesküvést felfedték. Kiss altábornagyot 1944-ben elfogták, a haditörvényszék halálra ítélte, és a budapesti Margit körúti fegyházban kivégezték. 1947-től a laktanya általában a tisztképzést szolgálta. Először a Kossuth Akadémia két ezrede foglalta el, majd több képzési intézmény működött benne. Tüzér továbbképző tanfolyam, felcserképző tanfolyam, majd a Hadtáp Tiszti Iskola. Itt működött a Petőfi Sándorról elnevezett Politikai Tiszti Iskola is.

Itt fejeződik be a laktanya önálló története, mert az 1957-ben megalakult Egyesített Fegyvernemi Tiszti Iskola egyesítette az időközben mellette felépült új laktanyával, valamint a vasúti töltés melletti telephellyel, és a vasúton túli sportteleppel.

Egy új laktanya épül!

Az 1940-es évek végén megalakult Magyar Néphadsereg a mondvacsinált jugoszláv fenyegetettség hatására jelentősen megnövelte haderejét és több új laktanya építését kezdte meg az ország déli határain. A haderő fejlesztése megkívánta a tisztikar jelentős bővítését is. 16 fegyvernemi tiszti iskola létesült. Néhányat közülük új laktanyában helyeztek el. Ezek közé tartozott az 1951-ben létesített Gábor Áron Tüzér Technikus Tiszti Iskola is. Az iskola építése a régi Kiss János laktanya melletti terület kisajátításával kezdődött. Ekkor szűnt meg a területet átszelő több utca, és lett a laktanya belső területe. Ilyen utcák voltak a gyengélkedő előtti Bajtárs -, a kollégium déli végében húzódó Ivánka utca, vagy a filmgyárral határos Karabély utca.

Az építkezés 1950-ben kezdődött. Három nagyobb és több kisebb épület épült. Ide tartozott a ma még meglévő parancsnoki épület, a tornateremmel egybeépített kultúrház és a mögötte lévő egészségügyi épület. A szakmai kiképzést segítő épületek a régi laktanya mögötti területen épültek ki az Ivánka utca és a Gyáli út között. Az 5/c épület déli végében húzódott két földszintes építmény: a fogda és az őrség épülete. Ha az 1957-ben még meglévő kapuboltozaton tovább mentünk, ismét két kisebb épülethez jutottunk. Az egyik a tanépület, a másik a műhely céljait szolgálta. Az iskolát azokban az években, de a későbbiekben is az örökös átszervezés sújtotta, és az állandó költözködés jellemezte. Ezért nagyon nehéz leírni, hogy mely épületek milyen célt szolgáltak. 1957-ben például a parancsnoki épület oldalszárnyaiban voltak elhelyezve a növendékek. Kialakításuknál a tömeges elhelyezést valósították meg. Egy-egy hálóteremben 80-100 főt lehetett elhelyezni.

Az alapépületben volt a parancsnokság, a működtetést biztosító szervek egyes részei, az emeleten voltak az alaptantermek. A laktanya déli részében volt a földsánccal körülvett lőszerraktár, a fegyverraktár, a fegyverjavító műhely, a tüzérségi eszközök elhelyezésére szolgáló fedett szín, a tüzérjavító műhely. A műhely mellett volt egy kisméretű lőtér. A hátsó részben a további épületekben munkásszálló (előtte tiszthelyettesi szálló), az elhelyezési szolgálat, a kapuügyelet, az üzemanyagtöltő, a parancsnoki gépkocsiszín helyezkedett el. Abban az időben nagy jelentősége volt a hadi eszközök vasúti szállításának. Az iskolán megépült egy vasúti rakodó állomás is. Itt kaptuk az üzemanyag és szén szállítmányok nagy részét, míg innen indultak gyakorlataikra vasúti szerelvényen a növendéki századok. Nagyobb bevagonírozások a Ferencvárosi pályaudvaron történtek.

A mai telephely helyén régen sportpálya és rohampálya volt. A labdarúgó pályát lesüllyesztették a földszint alá, oldalába lépcsőzetesen ülőhelyeket képeztek ki. A pályát atlétikai pálya, az úgynevezett tornakert és a rohampálya egészítette ki. A tornakertben mászó eszközök és alapvető tornaszerek voltak elhelyezve. A rohampálya hasonló volt a mai akadálypályához, de az akkori közelharc alapjaihoz szükséges fizikai felkészítést szolgálta.

A két laktanya egyesítése

Az építkezés folyamán az utcák lerövidültek, és a laktanya belsejébe kerültek. Néhány korabeli utcanevet ma is láthatunk az objektum vázlatán, mondhatnám hagyományként. A laktanya gyors elhagyásához riadókapukat építettek be a kerítésbe. Az elhagyás iránya a régi utcán keresztül volt biztosítva, így a kapukat is az utcákról nevezték el. Így maradt fenn az Ivánkai kapu, vagy a Bajtárs utcai kapu. Az iskola főútját ma is Forinyák útként emlegetik. Az iskola épületei az 50-es évek egyszerű stílusát követik. A tervezés és az akkori katonai építők az egyszerűségre törekedtek. Igaz a laktanyának gyorsan kellett elkészülnie. Az építők valószínűleg típustervek alapján dolgoztak. A tetőszerkezet az akkor divatos lapos tetővel készült.

Az iskola az Üllői út 133. címen működött. 1955 - 56-ban a tisztiiskolák összevonása idején ide helyezték át a tábori és a légvédelmi tüzér tiszti iskola hallgatóit. (akkori megszólítás szerint növendékeket.) 1956-ban az iskola továbbra is növendéki elhelyezésre szolgált, míg a szomszédos régi laktanyában a Budapestre vezényelt Kiskunhalasi 37. gépkocsizó lövész ezred helyezkedett el. Ezt a részt a Budapestre bevonuló szovjet csapatok november 4-e után elfoglalták, és laktanyának használták a maguk módján. Az épületeket valószínűleg a Népliget és Kispest felől támadhatták, mert az ETI megalakulása után még jó ideig látszottak a főépületen és a 6-os épületen a belövések nyomai. A harcok befejezése után a beiskolázott növendékek többsége nem akart az iskolákba többé visszajönni, nem kívánt tiszt lenni.

Csökkent a hadsereg létszáma, ezért felmerült a tiszti utánpótlás csökkentése, a fegyvernemi tiszti iskolák megszüntetése. Úgy döntöttek, hogy csak egy tisztképző intézményt hoznak létre.

Az 1957-ben felállított Egyesített Fegyvernemi Tiszti Iskola megkapta a Budapesten lévő Üllői út 133. és 135. szám alatti laktanyákat. Az iskola ideiglenes parancsnokául a Gábor Áron laktanya parancsnokát jelölték ki. Bár a megalakítás hivatalos dátuma 1957. március elseje, de az összevonás már korábban megkezdődött. Január, február az iskolák régi anyagának a kiválogatásával és átszállításával kezdődött. Ezzel azonos időben folyt a károk helyreállítása, az elhelyezési terveknek megfelelő kisebb belső átalakítások végrehajtása. Ekkor nyitottak kaput a falakon a két laktanya közvetlen átjárásához, szervezték át a gépjárműforgalmat, új elhagyási rendet alakítottak ki.

1957-ben az iskola 4 területből tevődött össze. A parancsnokság és szervei, valamint a növendékek, a régi Gábor Áron laktanyában kerültek elhelyezésre. Az étkeztetés és a kiképzés a Kiss János laktanyában történt. A harmadik egységet a telephely, a mai B tornaterem, a mellette lévő kultúrterem, kertészet és kisebb épületek képezték, míg a negyedik egység a vasúton túli sportpálya volt. Az egyes egységeket kapukon keresztül lehetett megközelíteni. Minden kaput őriztek. A két laktanyát egy átjáró kötötte össze, amely az akkori 4-es és 7/c épületet összekötő alagút hídalakúra kiképzett felüljárójában végződött. A köznyelv ezt nevezte a "Sóhajok hídjá"-nak.

Az egyesítés után mintegy 36 kisebb-nagyobb épület állt az iskola rendelkezésére. Ennek ellenére az összevonást a tisztképzés anyagi-technikai bázisa megsínylette. Képzeljük el, hogy mennyire szegényes volt az eddig 3 tiszti iskolányi anyag és eszköz elhelyezése, mennyi hasznos képzési eszköz veszett el, selejteződött ki. A tanári állomány átalakulásáról, megcsappanásáról már nem is beszélek. Mindezen nehézségek ellenére az iskola megalakult és működni kezdett. Kezdetben karhatalmi feladatokat látott el, később biztosítási tartalékba került, de az EÁP feladatoktól még évekig nem tudott megszabadulni. Ez utóbbi híradással kombinált biztosítási feladat: ellenőrző áteresztő pont. Nemsokára ismét kevesebb növendékről kellett gondoskodni, mert az első és másodéveseknek megszüntették a képzést, és kihelyezték őket a csapatokhoz.

A mindent átfogó, rendszeres és szervezett képzés csak 1957. szeptemberében indult. Az egyesítés a két laktanya épületeiben lényegi változásokat nem okozott, a kor épületei fényképekről még jól felidézhetők. A laktanyák állapotának és környezetének jobb megértéséhez néhány vázlatot készítettem. Az ETI megalakulása után a legtöbb épület megtartotta eredeti funkcióját. Az egyesítés után az 1. számú főépületben helyezték el a parancsnokságot, a Tagozat-parancsnokságot és a növendékeket. Az alagsorban voltak a századok raktárai, valamint az 50 személyes zuhanyozók. Az oldalszárnyakban a századok körletei voltak. A körletek egy nagy 100 személyes hálóteremből, mosdóból, fegyverszobából, kultúrszobából, raktárból, WC-ből és három irodából álltak. A növendékek részére egy vaságy szalmazsákkal (később matraccal), egy fa éjjeliszekrény és egy faülőke képezte a személyes felszerelést. A faszekrényben a fehérneműt tartották meghatározott sorrendben, a fiókban pedig a tisztasági szereket. A nappali ruhát este levetve, összehajtott állapotban a faülőkére kellett helyezni. Nappal ezt az ágy alatt kellett tartani. A törölközőnek is meghatározott helye volt. Összehajtva háromszögalakban a pokrócra kellett elhelyezni. A kimenő öltözetet, amelyben a növendékek a laktanyán kívül tartózkodtak, beérkezés után a „kimenőruha-raktárban” tárolták. A mosdó egy középen és oldalt elhelyezett fémvályúból állt, amely felett egy csővezetéken helyezkedtek el a hidegvízű csapok. A kultúrteremben rádió és játékok biztosították a szabadidő hasznos eltöltését. Előbbi csak a magyar adókat fogta. Irodahelyiségek a századparancsnok (előszobában az írnok) a század politikai helyettes és a szakaszparancsnok munkahelyét biztosították. A szolgálatvezető általában a raktárban volt elhelyezve.

A századok egy-egy szintet foglaltak el. Egységes és vegyes fegyvernemi elhelyezés volt, a létszámoktól függően. Az elhelyezés és a kis létszám miatt az iskola növendékei név szerint ismerték egymást. A napi tanórarend szerinti foglalkozásokat a régi laktanya épületeiben tartották. A mindennapi kötelező esti egyéni tanuláshoz szakaszonként egy-egy alaptanterem állt rendelkezésre. Az alaptantermek többsége a főépület emeletein volt. Ebben tantermi asztalok, egy fekete falitábla, dobogó, tanári asztal és egy faszekrény biztosította az oktatás feltételeit. A füzeteket és a személyes holmikat az asztalfiókban, a könyveket, szabályzatokat a szekrényben kellett elhelyezni. A fiókot tilos volt lezárni.

Megkérdezhetné a Tisztelt Olvasó, hogy hol tároltuk a személyes holmijainkat? Hát sehol! Ebben az időben minden olyan holmit, ami nem a honvédség felszereléséhez tartozott, tilos volt a laktanyába behozni. Egyedül a személyi levelezéseket tarthatták meg a növendékek, de ezeknek is megszabott helye volt a tantermi fiókokban, hogy bármikor ellenőrizhessék. Bizonyos tanórákat az alaptantermekben tartottak. Ilyenek voltak például a szolgálati szabályzat, lőkiképzés, tereptan elméleti részei, az orosz nyelvórák, valamint a társadalomtudományi szemináriumok. A szakmai órákhoz a tagozatok biztosították a megfelelő szaktantermeket, melyeket akkoriban kabineteknek hívtak. Voltak közös kabinetek is, melyeket több fegyvernemi növendék használt. Ilyen volt például az elektrotechnikai, a műszaki, a vegyivédelmi, vagy a hadtáp kabinet.

A laktanya korszerűsítése

A két laktanya egyesítése következtében az a furcsa helyzet állt elő hogy némely funkciót ellátó épületből kettő lett. Így lett az ETI-nek két tornaterme, két kultúrterme, két telephelye, két sportpályája. Az átépítés kezdetéig ezek mind funkcionáltak, jól biztosították a képzés feltételeit. Az épületek ma is megvannak, de egyikmásik más feladatot lát el. Például a mai légvédelmi-rakéta és tüzér tanszék bázisa, amelynek alapját az egykori kultúrház képezte, és csak az átalakítás után nyerte el mai alakját az oldalépület felépítésével. A Gábor Áron laktanya területén kiépített sportpályát feltöltötték és beépítették. Ezen a területen létesült a mai telephely és a volt legénységi épület. Talán a gyengélkedő épülete őrizte meg eredeti formáját és belső terének kialakítását. A színháztermet korszerűsítették, de a korszerűsítés ülőhelycsökkentéssel járt. A tornateremben folyó mérkőzéseket egy erkélyről is lehetett nézni, melyet az átépítéskor befalaztak. Kisebb épületek megmaradtak, bár feladatuk sokszor változott. Például az új kollégiumi épület déli részénél lévő kis épület, ami eredetileg a sportpálya szerszámraktára volt , ma sportlövőknek biztosít elhelyezést. A 70-es évek őrségének épülete is többször váltott funkciót. Itt voltak az elhelyezési szolgálat irodái, a zenekar játszott itt éveken át, sőt a nyelvi tanszék irodáit is biztosította egykoron. A mögötte lévő épület a hozzátartozó kerttel nőtlen szállóként működött, később a bent dolgozó polgári dolgozóknak adott otthont. Az idők folyamán eltűntek a falak, eltűntek az épületek. Így tűnt el például az az épület, amely az akkor még meglévő üzemanyagtöltő állomás helyén volt, és a vele szemben lévő, szintén földszintes épület. Előbbi volt őrség, raktár, utóbbi műhely, tanműhely. A Gábor Áron laktanyából mindössze a parancsnoki épület, a sport- és kultúrcentrum, a gyengélkedő, a tüzérjavító műhely, a fegyverraktár, a javító műhely és a Kislőtér, ami megmaradt. Eltűnt a gázkamra, a vasúti rakodó, a lőszerraktár, a gépjármű és páncélos tanszék épülete, tanműhelye, a személygépkocsi tároló, a kapuügyeletes épülete, a lőtér egy része. Az igazi pusztulás azonban a régi Ferenc József laktanyát érte. Épületeinek többségét lerombolták, robbantással omlasztották össze. Ez a módszer olyan érdekes volt, hogy az akkori honvédelmi miniszter, Czinege Lajos vezérezredes maga is megtekintette a robbantást.

Ahol ma a két nyolcemeletes tanépület áll, ott volt a régi Ferenc József laktanya 4-es számú épülete. Téglából épült, padlástérrel ellátott, cseréptetős, alagsorból, magasföldszintből és 2 emeletből álló épület. Alagsorában működött az iskola konyhája, itt voltak a kézi raktárak, az előkészítők. Az épület másik oldalán növendéki étkezdék voltak. A magasföldszinten volt az élelmezési szolgálat, a tiszti étkezde, egy ideig itt volt a "kantin" is. Ebben a részben is voltak növendéki étkezdék. Az étkezés előre megterített asztalokon, felszolgálással volt biztosítva. A levest egy nagy tálban asztalonként előre előkészítették, míg a második fogást ott helyben adagolta ki a felszolgáló személyzet és hozta a növendékek elé. Az épület első és második emeletén a bontásig a híradó hallgatók voltak elhelyezve. Az épület előtt egy nagy tér volt, végében a félkör alakú szabadtéri színpaddal, melyet rózsafák öveztek. Itt még a hatvanas években is voltak szabadtéri előadások.

A Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola történetében először itt volt „ballagási" ünnepség is. A téren többször avattak tiszteket. A tér egy része ma is eredeti funkcióját tölti be, de már aszfaltozott formában, állandó tribünnel. Meg kell említeni a tér másik részében felépített kis emlékművet, melyet az 1919-es vöröskatonák emlékére építettek a 40. évfordulóra 1959-ben, majd a főiskola átépítése során lebontották.

Ahol ma a tanműhelyek találhatók, ott volt az úgynevezett „Zárt udvar". Ez volt a legrégebbi épület, több mint száz éves. Nevét onnan kapta, hogy teljesen zárt négyszöget alkotott, a belsejébe és az udvarra egy boltozatos kapun keresztül lehetett bejutni. Több tanszéknek is elhelyezést biztosított. Működött itt a légvédelmi, a lokátor, a tüzér, a vegyivédelmi tanszék, hogy csak a legfontosabbakat említsem. A belső udvaron kisebb falhoz simuló épületekben volt például az asztalos műhely. Az épület egyemeletes volt. Vastag falait csak robbantással lehetett bontani. Maradványait napokig hordták a dömperek és a teherautók. A tanműhelyek elfoglalják a régi puskalőtér és a két legénységi épület helyét. Az épületek és a lőtér homlokzata a mai étkezde felé vezető útra nyílt, és a park egy részét is elfoglalta. A hosszú lőtér a zárt épület mentén húzódott. Magas fallal körülvett lőterében karabély, később géppisztoly lőgyakorlatokat hajtottak végre a növendékek. Amikor sportlőtér lett - az iskola lőcsapatának fénykorában - korszerűsítették. Itt alkalmaztak például az országban először televíziós kamerákat a találatok megfigyelésére. A tervezést és az átépítést a világhírű edző Faragó István alezredes vezette.

A nagylőtér mellett két, kétemeletes épület, a legénység elhelyezésére szolgált. Az egyikben az őrszázad, a másikban a híradó és a gépjármű század állománya helyezkedett el. Az évek folyamán, mint minden, ez a rendszer is cserélődött, változott. A két épület között volt az őrmintakert, ahol az őrségbe lépés előtt megtörtént a hallgatók gyakorlati felkészítése. Ez a fogalom is magyarázatra szorul, mert ma már nincs az iskolán. Lényegében kis méretarányban makettek segítségével felépítették az iskola épületeit. Elhelyezték benne az őrhelyeket, jelölték a felvezetés útvonalát, a tűzoltó készülékek helyét, az őrszobát stb. Őrségbe lépés előtt itt történt a helyismeret megszerzése, a felkészítés egy része. Az őrmintakertet is többször felépítették, úgy ahogy az átépítés során ezt a hely megengedte.

A valamikori Lahner utca túloldalán volt az iskola telephelye. Lényegében a mai uszoda és a kazánház területén. Épületcsoportjához tartozott két fedett gépkocsiszín, telephely-ügyeletesi szoba, gépjármű műhely és a szolgálati ág irodája. Külön egységet képezett a páncélos telephely, külön bejárattal. Fő eleme a fedett tároló és az ügyeletes helyisége voltak. A járműforgalom a ma is meglévő (a B tornaterem melletti), bebetonozott Üllői útra nyíló kapun keresztül történt. A kapu mellett kis épületben volt a kapuügyeletes szolgálat. Két másik kisebb épület, ami a 6-os épület oldalán épült, a gépjármű forgalom ellenőrzését volt hivatott ellátni. Egyikben a műszaki ellenőrző állomás, másikban a telephely ügyeletes tiszt tartózkodott.

A mai étkezde területén volt az iskola kertészete, saját fűtésű melegágyakkal, virágtermesztéssel. Ez a szolgálat látta el a főiskola „virágoskertjeit". Átépítés után megszüntették, évekig nem működött. Felújítása és újraélesztése Hegedűs János alezredesnek köszönhető. A régi laktanya sarkában volt az iskola egyik legérdekesebb műtárgya. A háború előtti években és a második világháborúban is a honvédség eszközeinek többségét lovakon és szekereken szállította. A szekerek és a lovak mosatására szolgáló építmény megmaradt egészen az átépítésig. Ezt a szekérmosót az élelmes testnevelők uszodának képezték ki az ötvenes évek végén. A medence két kocsifelhajtóval rendelkező, kb. 70 centiméter mély, hat méter hosszú teknő volt. Az egyik oldalon bementek a lovak, a másik oldalon megtisztulva kijöttek. Abban az időben ez volt az „uszoda". A felvételi vizsgák úszószámait itt bonyolították le.

A nagy épületeken kívül, néhány kisebb épület is bontásra került. Például a legénységi épület mögötti két istálló. Ezek egyszintű, szénapadlással kialakított katonai rendszerű lóistállók voltak, amit már 1950-től raktárnak alakítottak át. Az egyesítés időszakában a hadtápszolgálat raktárai voltak. A hetvenes években kezdődött nagy átépítés első terméke a mai kollégiumi épület. A terület, ahol épült, nem volt az iskola tulajdonában, a posta telephelyéhez tartozott. Az elképzelések szerint eredetileg tízemeletes lett volna.

Abban az időben 10 század képezte a hallgatói állományt. Minden század egy emeletet vett volna birtokba. A későbbi földtani vizsgálatok azonban olyan talajjellemzőket mutattak, melyek ezt nem tették lehetővé. Így az épület csak hétemeletes lett. A szép elképzelés füstbe ment. Néhány század mindig kiszorult az épületből. Akik kiszorultak, általában a híradók voltak.

Másodiknak a konyha és az emeletes étkezde épült fel. Az új épületekre jellemző, hogy azok építését az akkor még létezett építő alakulatok katonái végezték, polgári művezetők irányítása mellett. Sajnos az épületek olyanok is lettek. Az étkezde amióta felépült, azóta mindig beázott a 2002. évi felújításáig. A légkondicionálás pedig - amit a sok zárt ablak miatt terveztek - sohasem működött. A mennyezeti és a fali beázásokról már nem is szólok. Abban az időben mindenki örült az új, korszerű épületeknek, de nem gondolták volna, hogy 20 év múlva már felújításra szorulnak.

A kollégium alapozásával egy időben kezdődött a régi telephely területén a hőközpont építése is. A kezdetben szénre, majd olajra épített hőerőmű az iskola teljes melegvíz szolgáltatását biztosítja. Vezetékei behálózzák a laktanya egész területét. Az építkezés elhúzódásának köszönhető, hogy 5 épület megmaradt eredeti formájában, a régi Ferenc József laktanyából. Némi átalakítást ezeken is végeztek, például megemelték a tetőszerkezetet tartó emeleti falakat. Ennek eredményeként a legfelső emelet mérete megváltozott, magassága megnőtt.

Az utolsónak helyreállított 6-os épületben már ehhez is kevés volt a pénz. Ezért az összes épület közül ez tükrözi leghívebben az eredeti építészeti formát, bár néhány ablakot itt is befalaztak. A régi épületek közül a felújítás után is megtartotta eredeti külső alakját az Üllői útra néző, 6. sz. épület és az 5./c sz. épület. Utóbbi tetőszerkezetét beépítették, tetőfedő anyagát sem eredeti cserepekkel borították, de alapjaiban megmaradt a régi épület, összbenyomásában illeszkedik a többi épület stílusához. A régi épületek teljes felújításban részesültek. A korszerűsítés kiterjedt a fűtésre, amely az 50-es években széntüzelésű, a 60-as években olajtüzelésű kályhákkal volt megoldva. Ma az iskola minden épülete központi fűtésű.

Kicserélték a belső vízvezeték hálózatot, csatornahálózatot. Felújították a vizesblokkokat, megváltoztatták a padlóborítást, felújították a tetőszerkezetet. A folyosót és a tantermeket régen mozaiklapokkal fedték, az irodákban parketta burkolat volt. Ezt váltotta fel a műmárvány és a melegpadló. Az eredeti tartógerendákat újragyalulták, impregnálták, majd ezt ismét beépítették. A régi cserepek helyét hasonló, de napjainkban gyártott cserepek foglalták el. A belső térszerkezetek kialakítására a tanszékek szabad kezet kaptak, amit az elkészítés nem követett teljes mértékben. Anyagi megfontolások miatt több területen tipizáltak, néhány tervet a Kossuth Lajos Katonai Főiskola már elkészült korábbi rekonstrukciójából, takarékosságból átvettek. Emiatt néhány tanszék még átvétel után kisebb módosításokat hajtott végre. Korszerűsítették a világítást és a nyílászáró szerkezeteket. A főiskola átépítése 1976-1986-ig tartott. Megkezdődött az iskola parkosítása, csinosítása. Érdekesség ezen a területen is akadt. A Gábor Áron laktanya fő épületét körben nyárfasor övezte. Ezt abból a fajtából választották, amely minden évben virágzáskor beterítette az egész főiskolát lehulló és szálló „vattájával". Ezeket a fákat részben azért, mert gyökereik az épület alá nyúltak, másrészt a sok bosszúság miatt kivágták. Ma már a helyükre ültetett fák megnőttek és pótolják a hiányt. Másik érdekesség az udvar aszfaltozása. Amikor a régi udvart felszedték, mintegy 10 földréteget számoltam meg. Fekete és vörös salakrétegek évtizedeken át követték egymást. A feltöltött réteg végül olyan magas lett, hogy a víz az épületek felé folyt róla. Ezért aztán úgy kezdték az aszfaltozást, hogy kb. ötven „centit" kiástak. Az aszfaltozás sem ment minden gond nélkül: a „mesteremberek" a tér aszfaltozását kétszer is megismételték, de évek múlva még így is felpúposodott. A laktanyánkban van egy érdekesség, amely minden itt dolgozónak és idelátogatónak „szemet szúr". Ez a fedett függőfolyosó. Ez a két épületet összekötő monstrum, - mert így nevezik - is az átépítés terméke. Célját sokáig homály fedte. Hol nyitva volt, hol lezárták. Hol raktár volt, hol szabadon közlekedhettünk benne. Később fény derült a nagy titokra. Az iskolát a háborús veszélyeztetés esetén evakuálni kellett. Ezt követően a laktanyánknak kórházi feladatokat kellett volna ellátni. Ezért a tervezők minden épületet a gyors szállítás és közlekedés miatt összekötő folyosóval kívántak ellátni.

Az építkezés legemlékezetesebb építményei azok a barakk épületek voltak, melyek a hallgatók és az építők elhelyezését szolgálták. Az elsők a mai telephellyel szembeni területen épültek az építő katonák részére. Ezután minden szabad helyen olyan egyszintes barakkok épültek, melyekbe felváltva azok a hallgatók költöztek, akiknek az épületeit átalakították, vagy lebontották. A legjellemzőbb típusok előre gyártott elemekből készültek, belül faburkolattal béleltek. Minden barakkban hideg-meleg víz, olajkályha fűtés, melegpadló biztosította a kényelmes elhelyezést. A barakkokban a századok teljes állománya elhelyezésre került. Helyiségek voltak a század vezetése részére, hálókörletek a hallgatók részére, raktár, mosdó, WC, sőt még TV-szoba is volt. Általában négy barakk képezett egy egységet. Ezeket betonút kötötte össze és drótkerítés adta a biztonságot. A másik csoportot azok a faházak képviselték, melyekben kisebb csoportokat lehetett elhelyezni. Ilyen faháza volt egy időben az ügyeletes tisztnek, a kapuügyeletesnek. Amikor egy-egy század körlete elkészült, akkor beköltöztek a polgári kollégiumok mintájára kiépített kisebb szobákba, a kollégium épületébe. Érdekesség, hogy a tervezőknek adott létszám később megnőtt, ezért minden századot nem tudtak elhelyezni a kollégiumban. Két századnak csak a főépületben jutott hely.

A Hadtudományi Kar Szentendréről történő beköltözésével kapcsolatosan is átalakítások és felújítások történtek. Felújították az étkezdét, korszerűsítették az erőművet, korszerű szakkabineteket. Megtörtént a parkok felújítása.

SZOBROK, EMLÉKHELYEK, KÉPEK ÉS EMLÉKTÁBLÁK AZ ÜLLŐI ÚTI BÁZISON

Az Aulában található Stróbl Alajos „Guido Romanelli” és Berek Lajos „Kováts Mihály” valamint „Bolyai János a hadmérnök” mellszobrai.

Baloldalt a falon van: Kontuly Béla „Budai Nagy Antal a Kolozsmonostori békét diktálja” c. festménye, melyet a művész - HM megrendelésére - 1952-1953-ban készített.

Kontuly Béla 1922-től 1927-ig a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult. Ezt követően két évig a Római Magyar Akadémián ösztöndíjas volt. Többek között 1931-ben a szegedi egyetem lépcsőházának freskóit, 1944-ben a budapesti Thököly úti Domonkos templom falképeit és a székesfehérvári városháza közgyűlési termében az „Aranybulla kihirdetését” festette meg. Kezdeti szimbolizmusát, vagy a jelképes ábrázolási módot a 30-as évek második felére közvetlenebb természetábrázolás váltotta fel.

A 60-as évektől - az ókori görög és római elemek átvételével - a monumentalitásra törekvéssel történő szakítás és kifinomult posztnagybányaiság jellemzi. Első kiállításait Kassán majd az Ernst múzeumban rendezték meg. 1941-47 között a Képzőművészeti Főiskolán tanított. Munkáiért 1928-ban Benczur, 1934-ben Ballo, 1936-ban Klebesberg díjat kapott. 1937-ben Párizsban ezüstérmes, ugyanebben az évben Bécsben aranyérmes lett. A II. Világháború után a sorozatos mellőzés miatt visszavonult. Egyházi megbízásokat teljesített: Jászberény, Salgótarján, Baja, Sümeg és Miskolc templomait freskókkal díszítette.

Az erdélyi történelem első nagy megmozdulása az 1437. májusában kitört Budai Nagy Antal vezette parasztfelkelés volt. A felkelők küldötteit megölették, majd megtámadták a felfegyverzett parasztok táborát. A véres ütközetben azonban 1437. augusztusában Dés mellett a parasztok győzedelmeskedtek. A földesurak tárgyalni kényszerültek és 1437. július 6-án Kolozs-monostoron megkötötték az egyezséget. A földesurak azonban nem tartották be a vállalt kötelezettségeiket, tovább harcoltak a felkelő parasztok ellen. Az Arad melletti csatában ismét a parasztok győztek és Budai Nagy Antallal az élen 1437. október 6-án aláírták a második Kolozsmonostori Egyezményt. Ezt a nagyméretű festményét eredetileg a Ludovika Akadémián helyezték el.

A Tüzértiszti Iskolának, az Üllői útra - a Tüzér Technikus Tiszti Iskolára költözésekor - került át a kép. A festő jól ismerte a 450 év előtti történelmet. Csáki vajda, Lépes György erdélyi püspök és Budai Nagy Antal, kifogástalan „jelmezben” jelenik meg. Budai kisbirtokos nemes (egyes források szerint jobbágy) volt, aki értett a hadviseléshez, páncélja is erre utal. Az 1437-es erdélyi antifeudális felkelés, „jobbágyfelkelés” legkiemelkedőbb vezetője volt. A döntő ütközetben hősi halált halt. A kép jobb felső sarkában, a vörös „kelyhes” zászló a huszita, cseh mozgalom részvételét mutatja (kelyhesek). A magyar történelmi festészetben nincs párja a képnek. Mivel Kontuly Béla 1983-ban halt meg, a kép ezáltal vált védetté!

Jobboldalt a falon van Petrasovszky Endre: **„Zrínyi kirohanása”** c. festménye (1938). Szigetvár ostroma, Zrínyi Miklós hőstette a korabeli, s az előbbi korok művészetének, képzőművészetének, irodalmának egyik témája volt. A mohácsi csatát követően minden évtizedben jelentős török támadás érte Magyarországot. Kőszeg 1532-es ostroma, mely megakadályozta a török Bécsig jutását, 1541, Buda várának elfoglalása, 1552, Eger várának ostroma. 1552-ben a nagy Szulejmán szultán ismét büntető hadjáratot indított. Mintegy 100 000 főt számláló seregével indult az ország ellen. Az ostromot 1566. augusztusában kezdte meg.

A vár védőinek száma ekkor körülbelül 5 000 fő lehetett, ebből 2 000 fő volt a katona. Az ostrom során a hatalmas túlerő miatt Zrínyi néhány tucat emberével kitörésre határozta el magát. A kirohanók sorsát hamar eldöntötte a janicsárok sortüze, maga Zrínyi Miklós is elesett. A török levágta Zrínyi fejét, és kopjára tűzve a táborban mutatta fel, majd elküldte Budára a pasának.

Szigetvár ostromát, Zrínyi küzdelmeit, a dédunoka, a költő és hadvezér Zrínyi Miklós, „Szigeti veszedelem” című eposzában örökítette meg. Ez a festmény, a két világháború közötti közízlésnek megfelelően, a századforduló festészetének stílusában ábrázolja az eseményt.

A feljárattal szemben:

- pajzson: „A hazáért mindhalálig!” az akadémikusok rangelsői
- pajzson: „Azé a hadigyőzelem, akié a nagyobb hadi mesterség” Zrínyi Miklós

Az emeleti részen:

- Az elődiskolák, és az egyetemeken kiválóan végzett hallgatók névsora
- Felirat: „… a függetlenség felett a nemzetnek alkudni nem lehet.” Kossuth Lajos
- Felirat: „Az igazat érteni, a szépet érezni, s a jót gyakorolni kell.” Bolyai János
- Bolyai János mellszobra

A galérián: MH fegyvernemeinek és szakcsapatainak fából faragott fegyvernemi jelvényei és a Bolyai címer található. Készítette Kovács Gyula mk. alezredes, aki a Légvédelmi Rakéta és Tüzér Tanszék oktatója volt.

Szobrok, emlékhelyek jegyzéke

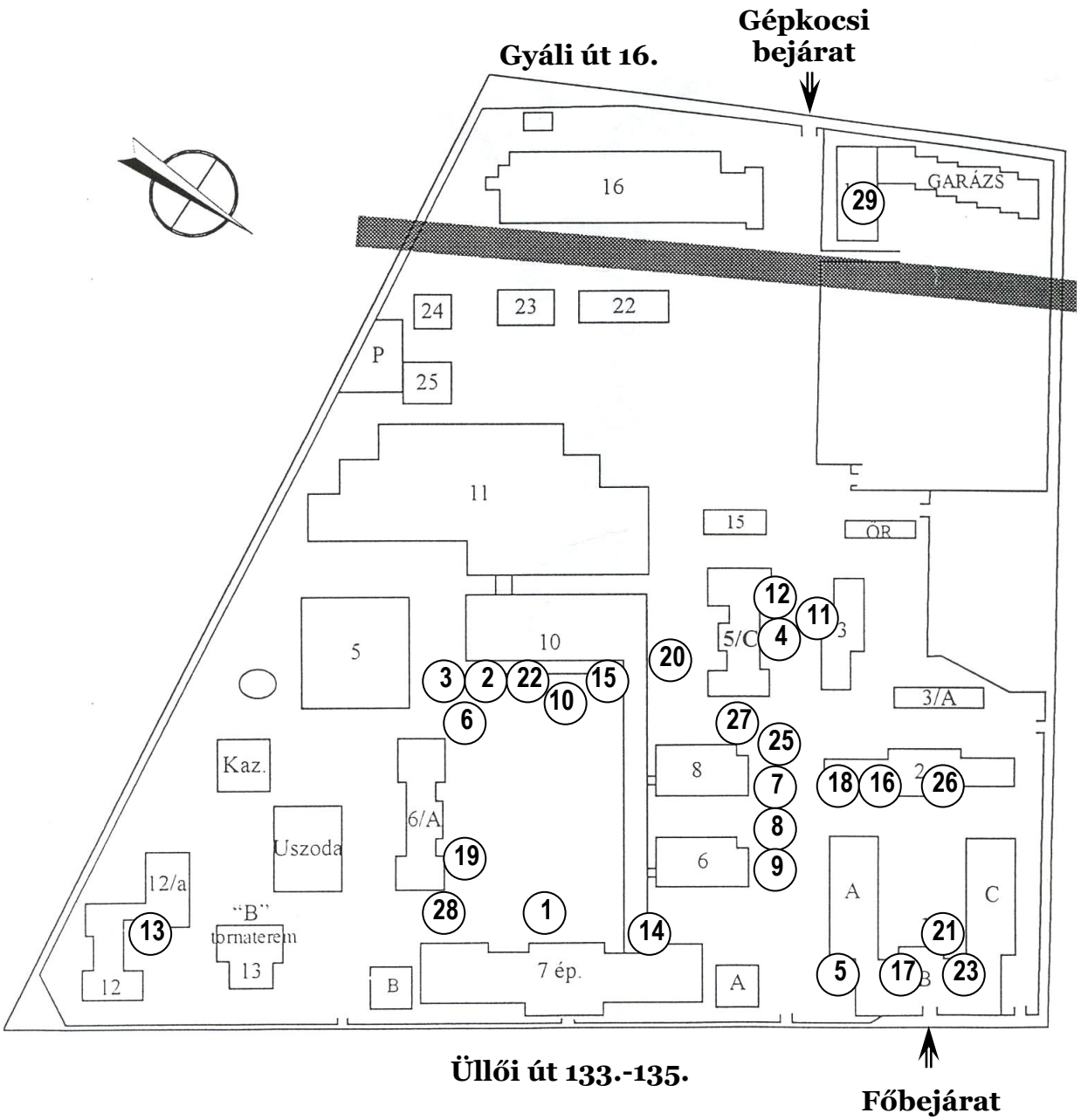
1. 100 éves a laktanya - emléktábla
2. 150 éves a Magyar Honvédség kopjafa
3. Az "Aradi tizenhárom" vértanú emlékhelye és a Batthyány kopjafa
4. Szent Borbála szobor
5. Forinyák Géza szobor
6. Görgey Artúr szobor /bronz/
7. Hősök emlékköve
8. Harangláb, a Ludovika haranggal
9. Millenniumi emlékoszlop
10. II. Világháború hőseinek és áldozatainak emlékműve /bronz/
11. Kiss Károly emléktábla
12. Kossuth Lajos szobor /bronz/
13. Légvédelmi tüzér kopjafa
14. Ludovika emlékhely
15. Rákóczi szabadságharc emlékhely (II. Rákóczi Ferenc szobor)
16. Gályarabok emlékműve
17. Guido Romanelli szobor /bronz/
18. Szent László szobor
19. Egyetemi Táncsics Mihály zászlóalj fejfa
20. Egyetemi vegyivédelmi tisztek találkozási pontja
21. Kováts Mihály szobor /bronz/
22. 1956-os kopjafa
23. Bolyai János szobrok
24. Budapesti M. Kir. 1. Honvéd Gyalogezred kopjafa
25. Békefenntartás magyar hősei emlékmű
26. Zrínyi emlékhely
27. Bocskai István szobor /bronz/
28. Hermész az „információ felelősének” szobra /kő/
29. Logisztikusok emléktáblája

List of statues and memorials

1. The Barraks are 100 years old (plaque)
2. The Hungarian Defense Forses are 150 years old (totem pole)
3. „The Arad 13" martyrs' memorial ground and the Batthyány wooden memorial-plaque
4. Statue of saint Borbála
5. Statue of Forinyák Géza
6. Statue of Görgey Arthur (bronze)
7. Memorial Stone
8. Belfry with the Ludovika bell
9. Millenium Memorial Column
10. WW II heroes and casulties memorial (bronze)
11. Plaque of Kiss Károly
12. Statue of Kossuth Lajos (bronze)
13. Air Defense totem pole
14. Ludovika Memorial
15. II. Rákóczi Ferenc Freedomfight Memorial
16. Galley-slaves Memorial of the Reformel Church
17. Statue of Guido Romenelli (bronze)
18. Statue of saint László
19. University Táncsics Mihály Battalion Memorial
20. Meeting-place the University Chemical Defence Officers
21. Statue of Michael Kovats (bronze)
22. 1956 Totem pole
23. Statues of Bolyai János
24. Totem pole of the 1'st Infantery Regiment of Budapest
25. Memorial of the Hungarian Peacekeepers
26. Zrínyi Memorial
27. Statue of Stefan Bocskay (bronze)
28. Statue of Hermes (stone)
29. Logisticians' Memorial

Emlékhelyek és szobrok az Üllői úti bázison

Statues and Memorials of the Üllői Street Campus

100 éves a laktanya - emléktábla

The Barraks are 100 years old (plaque)

A tisztképzés jubileumi évfordulóján, 1997-ben a Petőfi kapunál, avatták fel.

150 éves a Magyar Honvédség kopjafa

The Hungarian Defense Forses are 150 years old (totem pole)

A Magyar Honvédség születésének 150. évfordulója alkalmából 1998. május 20-én avatták fel az emlékoszlopot. Készítette: Kovács Gyula.

A kopjafára körben, a mai fegyvernemek és szakcsapatok jelvényeit faragták meg. A Magyar Honvédség történetének korszakai: 1848-49-es szabadságharc első magyar honvédei, 1867-ben magalakult Magyar Királyi Honvédség katonái. Az első világháború után újjáalakult a hadsereg M. Kir. Honvédség megnevezéssel (király nélkül).

A II. Világháború utáni hadsereget Magyar Honvédségnek nevezték 1949-ig, ezután Néphadsereg lett a neve. 1990-től ismét a hagyományos néven nevezik a magyar haderőt: Magyar Honvédség.

Kezdő fegyvernemei: a gyalogság és a lovasság. A harcolókat kiszolgáló csapatok voltak a szekerészek, a technikai kiszolgálók: fegyvermesterek, ácsok, kerékgyártók, patkoló kovácsok stb. Az egészségügyi csapatok: orvosok, ápolók, ápolónők. Később megalakulhatott a tüzérség. Azt követték a többiek: műszaki csapatok, híradók, folyamőrök, repülők. A tábori csendőrök és a határvadászok szintén a honvédséghez tartoztak Kialakultak a gyorsfegyvernem csapatai: harckocsizók, gépkocsizók, kerékpárosok. A II. Világháború után létrejöttek a lokátorosok, rakétacsapatok, rádióelektronikai csapatok, hogy csak a fontosabbakat említsem.

Aradi tizenhárom vértanú emlékhelye és a Batthyány kopjafa

„The arad 13" martyrs` memorial ground and the Batthyány wooden memorial-plaque

Az Aradi vértanuk kivégzése 150. évfordulóján 1999. október 06-án került felavatásra az emlékhely és a kopjafa. Készítette: Berek Lajos. Ekkor helyezték el az emlékhelyen az Arad - Budapest emlékfutáson résztvevő katonafutók a magukkal hozott 13+1 fáklyát, valamint a kivégzés helyéről hozott földet.

„Kik érted haltak szent világszabadság!"

Arad, 1849. október 6.

Az 1848-49-es szabadságharc éveiben több ezer magyar és más nemzetiségű katona harcolt a Habsburg abszolutista hatalom ellen. A Habsburg királyi család világhatalmi erőként, több nemzetet kényszerített arra, hogy területszerző háborúiban feláldozza katonáit. Ez ellen fellázadva a forradalom kezdőnapján, 12 pontban foglalták össze követeléseiket.

A polgári forradalom fegyveres harcban folytatódott. A Habsburgok ellen a magyar csapatok több sikeres csatát megnyertek, egészen Bécsig üldözték az ellenük felvonultatott horvát seregeket. Hogy a küzdelem végül a magyarok vereségével végződött, azt Ferenc József császár az orosz cár segítségének köszönhette. Az orosz csapatok hatalmas túlerővel betörtek az országba. Az osztrák császár új erőket bevetve, új hadvezéreket kinevezve, fegyverletételre, megadásra késztette a magyarokat. A „Világosi fegyverletételnek" szomorú következményei lettek. Az elfogott magyar tábornokokat a várban tartották fogva. A császári hadbíróság minden elfogott tiszt felett ítélkezett. Bőségesen osztották az éveket várfogságra, golyó általi halálra, vagy akasztófára. A hadtörténelemben akkor egyedülálló ítéletként, tábornokokat is kivégeztek. Egy magasabb kopjafa a Batthyány kopjafa az első magyar miniszterelnök emlékére létesült, akit Pesten az akkori „Új épület"-nek nevezett laktanya udvarán végezték ki.

Felirata: Gróf Batthyány Lajos az első felelős magyar minisztérium elnöke. A kopjafán a legnagyobb csatákat is felsorolták: Pákozd, Schwehat, Mór, Dés, Piski, Vízakna, Szolnok, Hatvan, Tápióbicske, Isaszeg, Vác, Nagysalló, Komárom, Buda, Segesvár, Szőreg, Temesvár, Világos.

Szent Borbála emlékhely

Statue of saint Borbála

A tüzérek védőszentjének szobra (5./c sz. épület előtt) 2002. december 14-én került felavatásra. Készítette: Berek Lajos

A fegyvernemek a két világháború között védőszentet választottak. A katonák védőszentjei, mint más szentek, egy csoport - jelen esetben a tüzérek - oltalmazója. Szent Borbála már előzőleg is a bányászok védőszentje volt. A tüzérek tevékenysége egy ponton találkozott a bányarobbantókéval: közös alapanyagot használtak - a lőport. A többi fegyvernem is választott magának védőszentet. A gyalogosoké Szent László király, a lovasságé Szent György. 1945 után ez a hagyomány megszűnt. 1990 óta, a rk. tábori püspökség kezdeményezésére ismét előtérbe került. A korszerű fegyvernemek részére a katolikus tábori püspökség új védőszenteket jelölt meg. A tüzérek minden évben megrendezik a Borbála Napot, melyhez régi hagyományok is fűződnek. (díszlövés, első éves hallgatók beavatása, fegyvernemi bemutató, a Borbála emlékhely megkoszorúzása).

A szobor felirata: Szent Borbála emlékhely, a tüzérség védőszentjének tiszteletére. A 15. fegyvernemi jubileumi napon állíttatta az Izsák Dezső emlékét őrző „Jó magyar tüzérekért” alapítvány. A szobor előtt minden évben „Borbála Napon” ünnepélyes keretek között történik a koszorúzás, miközben díszlövések hangzanak el. Az ünnepség a szobor előtti díszmenettel zárul. Az ünnepségre meghívják a tüzér alakulatok képviselőit is, akik szintén koszorút helyeznek el a talapzaton.

Forinyák Géza szobor

Statue of Forinyák Géza

Forinyák Géza (1840-60) mártírhalált halt jogászhallgató. A szobrát 2000-ben, a tüntetés 140. évfordulóján állította a főiskola ifjúsága. Készítője Berek Lajos.

Az 1848-49-es magyar szabadságharc bukása után 10 éven át tartott az osztrák belügyminiszterről elnevezett „Bach korszak.” Az önkényuralmi rendszerben cseh, német hivatalnokok uralkodtak az országban. Ausztriát egymás után érték a katonai kudarcok. 1860. tavaszán Albrecht főherceget a király leváltotta, helyébe a magyar származású Benedek tábornokot nevezte ki kormányzónak. Az országban egyre nőtt az elégedetlenség. 1860. március 15-én Budapesten nagyszabású tüntetést szerveztek az önkényuralmi rendszer ellen. A rendszer a tüntetés szétverésére bevetette a katonaságot is. A hatalom a tüntetők közé lövetett. Ekkor érte halálos lövés Forinyák Gézát, a jogi egyetem hallgatóját, aki sérüléseibe április 2-án belehalt. Pest - Buda akkori lakosságának fele, mintegy ötvenezer ember vonult fel és kísérte utolsó útjára április 4-én. Ez az esemény is hozzájárult, hogy Ferenc József kiadta az „Októberi Diplomát”, amelyben lemondott az abszolutizmusról. A mai egyetemi bázis helyén állt egykor a Ferenc Józsefről elnevezett laktanya. A laktanyát övező egyik utcát, a 100 éves évfordulón Forinyák Gézáról nevezték el. Ez az utca ott húzódott, ahol ma a kopjafa áll.

Görgey Artúr szobor

Statue of Görgey Arthur

Az 1848-49-es szabadságharc legendás tábornoka, számos győztes csata hőse, az első magyar független magyar honvédség fővezére. Bronz szobrának avatására 1997. május 20-án került sor. A szobrot Domonkos László, a talapzatot Ludányi Gábor készítette.

A posztamens felirata: Hatvan, Tápióbicske, Isaszeg, Vác, Nagysalló, Komárom, Buda, Miskolc, Világos. A szobor létrehozását adományaikkal segítették: BJKMF Vegyivédelmi tanszéke, Légvédelmi rakéta és tüzértanszéke, a M. kir. Bolyai János Műszaki Akadémia és a Ludovika Akadémia volt akadémikusai, a kir. Görgey Artúr Műszaki Hadapród Iskola Hagyományőrző Egyesülete, Tartalékos Katonák Országos Egyesülete, a Vitézi Rend, Simonidesz József utász ezredes, Temesvári Gerlóczy Marietta, Dr. Pintér Tihamér tüzér főhadnagy és a Bolyai János Honvéd Alapítvány.

Görgey Artúr Toporcon született 1818-ban. Kisbirtokos nemes. Az ausztriai Tullinban végez utászként. Szolgált a nemesi testőrségben. 1842-46-ban a cs. kir. 12. (Nádor) huszárezredben szolgált. Főhadnagyként kilép, leszerel. 1846-ban az egyetemen tanársegéd.

1848-ban ismét jelentkezik a hadseregbe. Századosként az 5. honvéd zászlóaljban szolgál. Fegyverszállítással bízzák meg. Ezután létszám feletti lesz. Ekkor csatlakozik a nemzetőrséghez. Őrnagyként harcol Jellasics csapatai ellen. Ozoránál megveri a horvátok tartalékhadoszlopát. Ezredessé léptetik elő. Hadosztályparancsnok a Feldunai hadtestben. Tábornokká történő előléptetése után kénytelen visszavonulni. Feladja Budát, visszavonul a Tiszáig. Itt nevezi ki Kossuth a négy hadtestből álló főserég parancsnokává. 1849. tavaszán megindítja győztes hadjáratát. Április 5-én hadügyminiszter lesz. Felszabadítja Buda várát. A komáromi csatában megsebesül.

Az osztrák és orosz csapatoknak viszont már nem tud ellenállni, mint főparancsnok 1849. augusztus 13-án Világosnál leteszi a fegyvert. A kiegyezésig Klagenfurba internálták. 1867-től Visegrádon élt. 1916-ban halt meg Budapesten a tisztek részére létesített otthonban. Görgey kémikusként a Laurinsav (dodekánsav $CH_3(CH_2)_{10}COOH$) felfedezője volt, ezért a gipsz mellszobra a Vegyi-, Katasztrófavédelmi és védelmi Igazgatási tanszéken található.

Szobra előtt állva, mély tisztelettel emlékezünk arra, hogy ő volt az, aki a szabadságukért felkelő szervezetlen tömegből szervezett, fegyelmezett, kiképzett hadsereget, a Magyar Honvédséget megalakította, létrehozta. A korabeli honvédség Európa-szerte csodálatot keltő hadműveleteit is Görgey Artúr honvéd tábornok irányította, vezényelte, nem egyszer saját életét is kockáztatva. Győzelmet győzelemre halmozva érkezett el hadvezéri pályájának csúcspontjához, Buda várának 1849. május 21-i visszavételével. A honvédelmi vezetés e győzelem emlékének adózva választotta ezt a napot a Magyar Honvédelem Napjának. 1941-ben katonai nevelő intézmény vette fel nevét Budapesten, a Magyar Királyi Honvéd Műszaki Hadapródiskola, amely az egykori Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémiával szimbiózisban élt. „Görgey: … egy férfiu, ki nemesen, önzetlenül, életét minden pillanatban kockára téve küzdött a hazáért.” (Jászi Oszkár)

Hősök emlékköve

Memorial Stone

A „Becsület és Hűség mindhalálig!” feliratú hősi emlékmű az elesett és szolgálatteljesítés közben életüket vesztett akadémikusoknak, növendékeknek, és hallgatóknak állít örök emléket. Avatására a Bolyai János Honvéd Alapítvány kezdeményezésére 1992. május utolsó vasárnapján, a Hősök Napján került sor.

Az emlékhely méltó példaképet állít a tiszti iskolás hallgatóknak és oktatóknak egyaránt. A Hősök, valamint a Halottak Napján katonai tiszteletadás mellett elhelyezésre kerülnek a megemlékezés koszorúi.

Harangláb a Ludovika haranggal

Belfry with the Ludovika bell

Az emlékmű mellett található a **„Harangláb”**. Évszázados szokás a keresztény világban, hogy a halottak emlékére megkondul a harang. A legutóbbi években ismét feleleventették azt a hagyományt, hogy az elesett hősök emlékére, a hősök napján megkondítják azt a harangot, melyet ebből a célból állítottak a főiskolán.

A haranglábat Kovács Gyula alezredes faragta. Felállítását a MEFETTO Kft. végezte. Avatására 1997. augusztus 19-én került sor.A hősök harangját az emigrációban élő magyarok adományozták a harangon található szöveg szerint: „Isten dicsőségére az 1100 éves évforduló emlékére készítették a Genfi-tó környékén élő magyarok”. 1996-ban Ludovika névre keresztelték. A hősi helytállást , a szülőföldhöz való kötődést jelképezi.

Millenniumi emlékoszlop

Millenium Memorial Column

A magyar millennium jelenti számunkra az államalapítást és a kereszténység felvétele jubileumi évében 2001. augusztus 19-én maradandó alkotással gazdagodtunk, a millenniumi emlékoszloppal. Készítője Berek Lajos. Az emlékoszlopon a legnagyobb magyar királyok: Szent István, Szent László, IV. Béla, I. Mátyás képeit találjuk. Hátulján a magyarok sorsának legfontosabb dátumai vannak feltüntetve: 2001, 1956, 1939, 1920, 1914-1918, 1867, 1848-49, 1703-1711, 1686, 1604-1606, 1526, 1514, 1301, 1241, 1001.

A magyarok Kárpát-medencébe történő bejövetelét nevezzük honfoglalásnak Ezt az időpontot a korabeli írásos emlékek különböző időpontra teszik, azt pontosan nem tudjuk meghatározni. A múlt században a honfoglalás ezeréves évfordulójára nagy ünnepségeket terveztek, ezért azt a történészekkel egyetértésben végül 896-ban állapították meg. Ennek az évnek 1996-ban ismét jelentőséget tulajdonítottak és országszerte megünnepelték.

A honfoglalást hét törzs nevéhez kötik, amely vérszerződést kötött a közös harcra, és Álmos fejedelmet választotta vezérévé. A honfoglalást: Árpád, Szabolcs, Gyula, Őrs, Kund, Lél, Vérbulcsu vezérek hajtották végre. (a Képes Krónika szerint)

II. Világháború hőseinek és áldozatainak emlékműve

WW II heroes and casulties memorial (bronze)

A második világháború hőseinek és áldozatainak állít maradandó emléket a bronzból készült kétalakos emlékmű. Avatása 2002. május 24-én, a Hősök-napi rendezvénysorozatban történt.

A Magyar Honvédség részt vett az első és a második világháborúban is. Mindkét esetben ugyanazon az oldalon. Első esetben az Osztrák-Magyar Monarchia tagjaként, második esetben önállóan. Szomorú tény, hogy mindkét háborúban a vesztesek oldalára kerültünk. Ez azonban nem azt jelenti, hogy ne tisztelnénk azokat a hősöket, akik életüket áldozták a háborúkban.

A II. Világháborúban a magyar katona a szovjet fronton harcolt, itt érték a legnagyobb veszteségek. Egy, közülük különösen emlékezetes marad, a „Doni katasztrófa". A 2. Magyar Hadsereg a nyári offenzíva alatt sikeresen haladt előre a fronton. Más koalíciós csapatokkal együtt elérte a Don folyót, amely Budapesttől kb. 1000 kilométerre van. Itt védelemre rendezkedett be. 1943 januárjában mínusz 25-30 fokos hidegben érte a csapatokat a többszörös túlerőben lévő, jól előkészített szovjet támadás. Ennek a támadásnak - amit katasztrófának is neveznek - pontos veszteségeit még ma sem ismerjük.

A halottak és a fogságba esettek létszáma mintegy százezer főre tehető. A hadfelszerelés szinte teljesen elveszett. A visszavonulók közül kb. 80 000 katonának sikerült hazajutni. Közülük sokan sebesülten, végtagjaik lefagyva, jutottak el a gyűjtőtáborokba.

Ezt a keserves helyzetet ábrázolja a művész, amikor két hidegben fagyoskodó katonát választott témájául, közülük az egyik a művész édesapja, aki a fronton esett el. Készítette Benedek György Munkácsy díjas érdemes művész; bronzöntő Varga Imre; kőfaragó Papp Zoltán.

Kiss Károly emléktábla

Plaque of Kiss Károly

Kiss Károly ezredes (1793-1866) a hadtudománnyal foglalkozott. 1811-től a 37. gyalogezredben szolgált. 1841-től az MTA rendes tagja lett. 1848-ban a nemzetőrség szervezésére kapott megbízatást, áprilistól az Országos Nemzetőri Haditanács politikai osztályának főnöke volt. A HM nemzetőrségi osztályának a vezetője ezredesi rangban.. A világosi fegyverletételnél fogságba került és 10 év várfogságra ítélték. Kegyelemmel szabadult 1850-ben.

Külföldi katonai objektumokban szokás, hogy az épületeket neves katona személyekről nevezik el. Ezzel is megemlékeznek személyiségükről, hősi tetteikről. A kollégiumi épület hasonló meggondolásból felvette Kiss Károlynak, az 1848-49 forradalom és szabadságharc ezredesének a nevét.

Az emléktábla avatására 1994. augusztus 12-én, születésének évfordulóján került sor.

Kossuth Lajos szobor

Statue of Kossuth Lajos (bronze)

A szobor avatására születésének bicentenáriumán, 2002. szeptember 19-én került sor. A szobrot készítette Berek Lajos, Varga Imre karcagi öntőműhelyében öntötték. A talapzat felirata: „Leborulok a nemzet nagysága előtt!”

Kossuth Lajos (1802-1894) a magyar nemzetiségi függetlenségért, a feudális kiváltságok felszámolásáért s a polgári szabadságjogok biztosításáért vívott 19. századi küzdelem legnagyobb alakja. Nevét viselte 1947-1949 között a Honvéd Kossuth Akadémia és 1967-1996 között a Szentendrén működő Kossuth Lajos Katonai Főiskola. 2004-től a ZMNE Hadtudományi Kara viseli a nevét.

Monokon született. Köznemesi családból származott. Foglalkozása ügyvéd. Ő szerkeszti az Országgyűlési Tudósításokat, mellyel hírnevet szerez. 1847-ben Pest megye országgyűlési követe lesz. Az 1848-as forradalom után megalakult első magyar független kormány pénzügyminisztere. Kossuth Lajos elsősorban politikus volt, de az 1848-49-es forradalom és szabadságharcban olyan beosztásokat töltött be, melyekben vezető szerepe volt a magyar honvédség megalakulásában, katonai vezetőinek kinevezésében, de legfőképpen a hadsereg létszámának biztosításában.

1848. augusztus 11-én vált ismertté első beszéde, melyben 2000 katonát, és 2 millió forintot szavaztatott meg a képviselőházzal. 1848. szeptember 6-án megválasztották az Országos Honvédelmi Bizottmány elnökévé. „Pest-Buda elvész, de nem vész el az ország" Kossuth elhatározza, hogy a kormány Debrecenbe költözik, Budát feladják. 1849 tavaszán megindul a Dicsőséges Tavaszi Hadjárat. A honvédek sorozatban aratják győzelmeiket az osztrák sereggel szemben. Kossuth Lajos Gödöllőn szemlét tart a győztes csapatok felett. Ekkor kiáltja a díszszemlét vezető Damjanich a bíztatást „Éljen Kossuth Lajos Magyarország kormányzója!" Debrecenben 1849. április 14-én kihirdetette a Függetlenségi Nyilatkozatot, amely megfosztotta a Habsburg házat a magyar királyi jogoktól. Kossuth Lajost államfővé választották. Az orosz cár csapatokkal segíti Ferenc Józsefet. Az Aradon tartott minisztertanácsi ülésen megbízták Görgeyt a tárgyalások megkezdésével. Kossuth aláírja Görgey kinevezését, majd kijelenti: „ Mehet ki merre akar, ki merre menekülhet." A legfőbb politikai és katonai hatalmat Kossuth átadta Görgeynek.

A magyar szabadságharc véget ért. Kossuth élete végéig bízott a magyar függetlenség ismételt kivívásában. „... a függetlenség felett nemzetnek alkudni nem lehet." (Kossuth Lajos) Angliába, majd Amerikába megy. Több mozgalmat szervez, de ekkor már a kiegyezés erősebb. A hatalom végleg elveszett. Kossuth Olaszországban telepedett le. 1894-ben halt meg Torinóban. Hamvait a Fiumei úti temetőbe Kossuth –mauzóleumába helyezték el.

Légvédelmi tüzér kopjafa

Air Defense totem pole

A légvédelmi tüzértisztek összetartozásának jelképe. Megtalálható a Légvédelmi rakéta és tüzér tanszék épületének sarkán. A kopjafát 1996-ban Borbálanapon állították fel. Készítője Kovács Gyula alezredes.

A tüzér fegyvernem a magyar honvédségben 1868. után alakulhatott ki. Fokozatosan fejlődve utolérte az osztrák tüzérség eredményeit. Az I. Világháborúban önálló bevetéseit sikerek koronázták. A második világháború előtt kialakult a légvédelmi tüzérség. A legnagyobb fejlődést a hatvanas években érte el. Egy új fegyvernem létesült, a rakétatüzérség. Ennek szárazföldi és légvédelmi változata került rendszeresítésre. Ez a szakterület volt a katonai műszaki főiskola legfontosabb képzési területe. Minden évben a Borbála-napon a megemlékező tüzérek megkoszorúzzák a kopjafát. Megrendezik a Borbála-nap más hagyományait is, például az elsős tüzérek" felavatását". Régi recept szerint az ágyúcsőre fektetik őket, és a csőtisztító vesszővel megsuhintják.

A „Bolyais tüzérek" ezen a napon kinyitják egyedülálló múzeumukat, és bemutatják a szabadtéri fegyvernemi parkjukat.

Ludovika emlékhely

Ludovika Memorial

A tisztképzés jubileumi évfordulóján 2002. november 12-én került sor az emlékhely felavatására. A Ludovika Akadémia jogutódja, a szentendrei Kossuth Lajos Katonai Főiskola, majd a Hadtudományi kar lett. Ennek beköltözése után az Üllői úti bázison felmerült az a gondolat, hogy az első magyar nyelvű tisztképző intézménynek is állítsunk emléket.

A Ludovika Akadémia helyén 1947-ben megalakult a Kossuth Akadémia. Az egyik bázisa, a Kiss János altábornagyról elnevezett Üllői úti laktanya lett. A tárgyi emlékekből megmaradt ez a kőváza, melynek párja ma is ott áll az Orczy-kertben.

LUDOVIKA EMLÉKHELY

Ez a kőváza állt az egykori Ludovika Akadémia kertjében. /ma Budapest VIII. ker. Orczy-kert/

Az 1922. évi X. törvénycikk rendelkezett a magyar királyi honvéd tisztképzésről, mely szerint:

A m.kir. Honvéd Ludovika Akadémia négy évfolyamú katonai főiskola.

A nemzet akarata szerint hazát szerető és kötelességüket teljesítő, szakmailag jól felkészült tiszteket nevelt.

1872-től 1944-ig 9435 fő akadémikust avatott tisztté.

A testvérakadémiák végzettjeivel együtt 10 853 főt, akik közül 1145 fő hősi halált halt a két világháborúban.

Emléküket örökké megőrizzük.

A hazáért mindhalálig!

Állította: a **Bolyai János Honvéd Alapítvány 2002-ben**

Hősök emlékünnepe

1924. május 25-én leplezték le a „Névtelen Hősök” emlékművét a Ludovika Akadémia előtti téren. Az első világháborúban elesett hősök kegyeletének nagy ünnepe volt ez az alkalom, melyen a kormányzó, a miniszterelnök, a külügyminiszter, a honvédelmi miniszter, a vallás és közoktatási miniszter is megjelent. Később a „Világháborúban elesett magyar tisztek emlékművét” avatják fel az Orczy kertben, közvetlenül a tó mellett. Mintegy 25 évvel az I. Világháború után a tomboló II. Világháború viharában faragta nemes haraszti kőbe Horvai János szobrászművész a hős katonaorvos élete utolsó pillanatát. s ötven év telt el az avatástól, amikor 1992-ben újra megemlékeztek a rendszerváltás után először az I. és II. Világháború több száz orvos hősi halottjáról. Az 1925. évi XIV. törvény május utolsó vasárnapját emlékünneppé, Hősök Napjává nyilvánította. Ezt megerősítette 2001. áprilisában a magyar hősök emlékének megörökítéséről hozott törvényt „A hősök emlékműve" 1993-ban visszakerül a Ludovika térre, az eredeti helyére. Keleti oldalára felkerült Domonkos László bronz reliefje, amely először állít emléket köztéren a II. Világháború katona hőseinek Budapesten.

Rákóczi szabadságharc emlékhely (II. Rákóczi Ferenc szobor)

II. Rákóczi Ferenc Freedomfight Memorial

Az emlékhely kialakítását a Rákóczi század kezdeményezte 2002-ben. Készítője Berek Lajos. Felirata: CUM DEO PRO PATRIA, ET LIBERTATE! (Istennel a hazáért és szabadságért!)

I

I. Rákóczi Ferenc (1676-1735) nemzeti történelmünk kiemelkedő alakja. Az általa vezetett Rákóczi szabadságharc 1703-1711 között a feudális Magyarország legnagyobb szabadságküzdelme volt. A Habsburgok elleni szabadságmozgalom folytatásaként, II. Rákóczi Ferenc komoly hadsereget kialakítva, 1703-1711 között hadvezéreivel számos sikeres csatát nyert a jól felkészített Habsburgok érdekeit védő labanc seregek ellen. A kurucok függetlenségi mozgalma volt az első jelentős eredményeket kivívó mozgalom, amely katonai békekötéssel ért véget, és Rákóczi bujdosásához vezetett. Rákóczi nem volt hadvezér, de jól szervezte csapatait, jól válogatta meg hadvezéreit, és ameddig volt miből, jól megfizette zsoldosait is.

A hadseregébe beállt parasztokat felszabadította a jobbágyi terhek alól, engedte a zsákmányszerzést. Néhány híres hadvezére: Bottyán János generális, Esze Tamás és Béri Balogh Ádám brigadéros, Bercsényi Miklós főgenerális, Károlyi Sándor tábornagy, Ebergényi László tábornagy. II. Rákóczi Ferenc a szabadságharc után Lengyelországba, Franciaországba, majd Törökországba ment kisebb kíséretével. Itt is halt meg, Rodostóban. Hamvait hazahozták, és ma a Szlovákiához tartozó Kassai Dómban helyezték örök nyugalomra.

Gályarabok emlékműve

Galley-slaves Memorial of the Reformel Church

A Protestáns Tábori Püspökség az emlékművet 2002. október 31-én, a Reformáció emléknapján avatta fel. Készítője Berek Lajos.

Felirata: SOLI DEO GLORIA! Egyedül Istené a dicsőség!

A bronz fej Michiel Adriansoon de Ruytert ábrázolja, aki Hollandia tengernagyaként csatahajóival szabadította ki a nápolyi gályarabságból a magyar református prédikátorokat.A cselekedetét megörökítő emlékoszloppal kívánunk tisztelegni a hadvezér és a református egyház hű fia előtt.

A protestáns egyházak a reformáció alapján a XVI. században jöttek létre. Keresztény vallási közösségek. Eredetileg Luther Márton követői. „Protestáltak" az 1529-es speyeri birodalmi gyűlés reformációt tiltó határozata ellen. Ide tartoznak az evangélikusok, reformátusok, unitáriusok, és részben az anglikánok, puritánok, baptisták, methodisták vallási közösségei.

Guido Romanelli szobor

Statue of Guido Romenelli (bronze)

A szobor 2002. január 11-én lett felavatva. Készítője Stróbl Alajos. Guido Romanelli alezredesként 1919-ben az olasz misszió vezetője volt Budapesten. Erélyes közbelépésével a proletárdiktatúra több tervezett megtorló akcióját is megakadályozta. Fellépése számos ludovikás életét mentette meg. Bronz szobrát az Olaszországban emigrált magyarok újraöntették és 2002. január 11-én a főiskolai karnak adományozták.

Az 1919-es Tanácsköztársaság idején a fennálló rend ellen, fegyveres összeesküvést terveztek, melyben tisztjeik vezetésével, részt vettek a Ludovika Akadémia növendékei is. A felkelést leverték, a résztvevőket rögtönítélő katonai bíróság (forradalmi törvényszék**)** elé állították. Három tisztre kimondták a halálos ítéletet, és az Oktogon téren kívánták őket nyilvánosan felakasztani. Ekkor lépett közbe Romanelli és leállította a szövetségesek nevében a nyilvános akasztást. 1919. július 3-án tartották meg a főtárgyalást a Mária Terézia laktanyában. Az akadémikusokat, tekintettel arra, hogy parancsra cselekedtek, valamint fiatal korukat figyelembe véve átnevelő táborra ítélték. Négy tisztet pedig golyó általi halálra. Az ítéleteket, Romanelli közbelépésének köszönhetően, nem hajtották végre.

Az alezredes emlékére 1929-ben a Ludovika Akadémián emléktáblát állítottak, melyet 1945-után eltávolítottak. Ezt 53 év után pótolva, emlékeztünk Guido Romanelli olasz királyi ezredesre. A diktatúra idején elpusztított szobor mása az eredetinek. Emléktábla tiszteleg hősiességének, az egyetem Hungária körúti bázisán is.

Szent László szobor

Statue of saint László

A lovagkori király példakép és a gyalogság védőszentje lett. I. László királyt 1192-ben avatták szentté. E szobor avatására 2002. június 27-én került sor. Készítője Berek Lajos.

Szent László király 1077-1095 között uralkodott. Béla király második fia. László herceg fiatal korától kezdve katonai nevelést kapott. Így vált fokozatosan hadvezérré. Az országot keletről a besenyők és a kunok támadták. Az ellenük vívott harcokban bizonyította vitézségét. A Kerlési ütközetben négy katonát vágott le, de az ötödik megsebesítette. Sebesülése ellenére nem hagyta el a csatamezőt, hanem egy kun harcos által elrabolt leányt személyes vitézségével mentett ki elrablója öléből. A Krónika ezt írta róla: „Erős volt a keze, tetszetős a külseje, s miként az oroszlánnak, hatalmas lába-keze, óriási termete a többi ember közül vállal kimagasodott.” 1085-ben Kisvárdánál megverte a kunokat.

1091-ben meghódította Horvátországot, és ezzel a magyar királyságnak először szerzett tengerpartot. A Pogáncs folyó melletti csatában szétverte Kapolcs kun vezér seregét. Hadjáratot folytatott az oroszok, lengyelek és a csehek ellen. Külön említést érdemel Krakkó bevétele, amit a magyarok csellel foglaltak el. Készítettek egy dombot, amit egy éjjel liszttel szórtak be. A várvédők azt hitték, hogy az ostromlóknak bőven van élelmük, míg ők éheztek, így megadták magukat. Több legenda is él abból az időkből, amikor testvéreivel, Gézával és Salamonnal vívták csatáikat a nomádok ellen. Szentté avatásának idején a mondakör tovább bővült. I. László király 1095-ben halt meg. Halála után közel száz év múlva, 1192-ben avatta szentté a római egyház. Szent Lászlót az 1930-as években a magyar gyalogság védőszentjének választotta. Ezt a hagyományt 1990 utáni években a Magyar Honvédség felújította.

A szobrot I. László királyunk emlékére, szentté avatásának 810. évfordulóján állította a Bolyai János Honvéd Alapítvány.

Egyetemi Táncsics Mihály zászlóalj fejfa

University Táncsics Mihály Battalion Memorial

A fejfát a zászlóalj megalakulásának 55. évfordulóján, 1999. december 12-én avatták. Készítője Berek Lajos.

A II. Világháború befejezése időszakában, a harcoló szovjet csapatok 1944 karácsonyán bekerítették Budapestet. 1944 végén alakult meg a Táncsics Mihály zászlóalj a Tudományegyetem és a Közgazdasági Egyetem hallgatóiból, amely az antifasiszta ellenállási mozgalomban csatlakozott a rákoshegyi ellenállókhoz. Első megalakulásakor nemzetőr zászlóaljként szerepelt. Később a létszám kiegészült a református és érseki katolikus gimnázium hallgatóival is. Ezután, mint kisegítő karhatalmi alakulat kapott katonai feladatokat. A rendszerben több kisegítő alakulat működött. Rövidítésük: KISKA. Szálláshelyük a Köztelek utcai kollégiumban volt. A mintegy 500 főből álló zászlóaljat a Magyar Front irányította. Céljuk az volt, hogy szabotálják a németek és a nyilasok katonai rendelkezéseit, a magyar gyárak anyagainak Németországba szállítását, és bújtatták azokat a személyeket, akik már nem kívántak tovább harcolni. Fegyveres harcot is vállaltak. Röplapokat gyártottak, robbantgattak, telefonvonalakat vágtak el, hamis igazolványokkal látták el a menekülő zsidókat, lefegyverezték Rákoshegyen a nyilasokat. Ahogy a Vörös Hadsereg körülzárta Budapestet, csatlakozni kívántak. A csoportot felderítették, tagjait az elfogás fenyegette. 1945. január 1-jén a zászlóalj feloszlott.

Egyetemi vegyivédelmi tisztek találkozási pontja

Meeting-place the University Chemical Defence Officers

Állították a Pál-féle zászlósok, avatásuk 30. évfordulóján, 2002. szeptember 14-én. Készítője Berek Lajos, aki vegyivédelmi tisztként a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola vegyivédelmi tanszékén végzett 1972-ben.

Az egyetem Bolyai Kara átvette azt a hagyományt, melyet még az önálló főiskola vezetése kezdeményezett. Ünnepélyes keretek között arany, ezüst és bronz diplomát ad az összes tisztképző intézményben avatott, még életben lévő tisztnek. Ez alkalmat ad azon tiszteknek a találkozójára, akik öntevékenyen nem szerveznek találkozókat avatásuk óta. Egy ilyen alkalom érdekes megörökítésére vállalkoztak a vegyivédelmi tisztek. A mai Vegyi-, Katasztrófavédelmi és Védelmi Igazgatási Tanszék épülete előtt kopjafát állítottak. A találkozókon megjelentek a kopjafára szegezett fémlapon örökítik meg a találkozás tényét.

Találunk még további találkozók emlékére készült névsorokat: így a 1987-ben avatott tiszteket, és az 1973-ban végzettekét. A kopjafán további találkozók megörökítésére van még hely. A szakszolgálat megalakítása az első világháborúig nyúlik vissza. Ekkor történt az első gáztámadás, melyet a németek alkalmaztak. A védekezésre és a támadásra alkalmazott szakemberek a műszaki csapatok részét képezték. Önállóvá csak az 1950-es években váltak, amikor előtérbe került az atombomba elleni védekezés, a sugárfertőzött terep felmérése, előrejelzés stb. A szakszolgálat nem nagy, de napjainkban nagyon fontos szerepet tölt be.

Kováts Mihály magyar származású amerikai ezredes mellszobra

Statue of Michael Kovats (bronze)

ellszobrát az amerikai-magyar barátság jegyében állították fel 2003-ban. Alkotója Berek Lajos; adományozta Sarkady Szabó Júlianna; öntőmester Varga Imre.

Karcagon született 1724-ben, református családban. Iskoláinak elvégzése után 1740-ben beállt a Hávor huszárezredbe. Az ezred Nauhausnál összecsapott a francia oldalon harcoló bercsényi huszárokkal. Részt vesz a poroszok elleni csatában, 1742-ben. A csata vereséggel végződött. Békekötés után az ezredet Itáliába vezénylik. Kováts ekkor már strázsamesteri rendfokozatot viselt. Később átszökött a franciákhoz, ahol 9 évig szolgált kornétásként. Visszaérkezéskor kegyelmet kap, beáll a Haller-huszárezredbe. 1752-ben porosz szolgálatba lépett, harcolt a hétéves háborúban. Szolgált a székely-huszárezredben is, ahol elérte a legalacsonyabb tiszti rendfokozatot. 1760-ban szabadcsapatot vezet császári területeken, részt vett a csehországi betörésben.

ADOMÁNYOZÓ LEVÉL

A karcagi születésű Fabriczy-Kováts Mihály ezredes szobrát a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Műszaki Főiskolai Karának adományozom.

Fabriczy-Kováts Mihály ezredes 1746-ban a jászkun huszárezredből lépett porosz szolgálatba, majd 1778-ban került az amerikai hadseregbe. A pułaski légió parancsnokaként 1779. május 11-én a charlestoni csatában esett el. Bátor katonai helytállásának komoly szerepe volt abban, hogy 25 évvel ezelőtt a szent koronát az Egyesült Államok elnöke visszaszolgáltatta hazánknak. Kérem a főiskolai kar vezetését, hogy a

Megkapta a Szászországban beszedendő hadisarc és túszszedés feladatát. E miatt Lengyelországba szökött, ahol felismerték és követték. Késmárkon elfogták és Bécsben bíróság elé állították. Felmentése után visszament Lengyelországba, ahol politikai feladatokat vállalt. 1773-ban ismét visszaszökött Magyarországra. Jelentkezésekor őrnagyi rendfokozatot kap.

Elhatározta, hogy elutazik Amerikába, ahol éppen önkénteseket kerestek a szabadságukért küzdő volt angol tartományok. Washington tábornok szolgálatába állt. Régebbi ismeretség alapján Pułaski lengyel gróf pártfogolta, aki magas beosztást töltött be az amerikai hadseregben. Fő feladatuk a lovasság kibővítése, új harci szabályok kidolgozása volt. Kovács, ezredesként lovassági kiképzőmesteri beosztásban, a porosz lovasság elveit és módszereit alkalmazta az amerikai lovasságnál. Négy könnyűlovas ezredet sikerült kiképezni, és 1778-ban csatlakoztatni Wayne tábornok hadseregéhez. Kovács ezredes végig Pułaski brigadéros mellett maradt, harcolt a légióban, melyet 1779. februárjában Lincoln tábornok parancsnoksága alá rendeltek. 120-160 fős csapatával megtámadta a brit haderő 900 fős elővédjét. A Charlestoni csatában esett el Kovács Mihály ezredes, aki az első lovasok élén harcolt. Visszaemlékezők elmondták, hogy „szablyáját derekasan forgatta, amikor lövés érte. Még egy ideig vagdalkozott, majd leesett lováról". Kovács Mihály kalandos élete a legjobb példa a magyar huszárok külföldi szereplésére. Élete és hősi halála bekerült az amerikai hadtörténet emlékkönyvébe.

1956-os kopjafa

1956 Totem pole

Az 56-os Szövetség elnökségének ajándékát egy székely fafaragó, Barics József mester készítette, aki közel hat évig volt a Ceausescu rezsim alatt munkatáborban vállalt magyarságáért.

Ezt az impozáns kopjafát 2003. október 23-án avatták fel az Emlékparkban. Az alkotás emlékezteti a jelen és jövő tisztjeit az 1956-os forradalmunk és szabadságharcunk dicsőséges, világtörténelmi jelentőségű pillanataira és a megtorlás áldozataira.

Bolyai János szobrok

Statues of Bolyai János

Bolyai János minden idők egyik legeredetibb gondolkodású matematikusa, tragikus sorsú hadmérnök, műveiben messze meghaladta korát. Az ő geometriája, „az új más világ” nélkül elképzelhetetlen lenne a legmodernebb kor vívmányainak - rakétáknak és műholdaknak -, a működése. 1802. december 15-én született Kolozsvárott, középnemesi családban. Apja, Bolyai Farkas matematikus. Fiatal éveit Kolozsvárott tölti, 1817-ben itt érettségizik. 1818. augusztusában beiratkozik a bécsi Hadmérnöki Akadémiára.

A négy év elvégzése után még egy évig hadapródként különleges hadmérnöki tanulmányokat folytat. 1823-ban kiváló eredménnyel alhadnaggyá avatják. Első beosztásba a Temesvári Erődítési Igazgatósághoz kerül. 1826-ban Arad, Nagyvárad és Szeged szolgálati helyei. 1827-ben már főhadnagy. 1831-ben új állomáshelyére Lemberg-be utazva kolerabetegségen esik át és idegállapota nagyon leromlik. 1832-ben másodosztályú kapitánnyá léptetik elő és Olmütz-be helyezik át. Megjelenik fő műve az Appendix, édesapja Tentamen c. művének függelékeként. 1833-ban kérésére nyugdíjazzák, visszatér apjához Marosvásárhelyre. 1834-től együtt él Kibédi Orbán Rozáliával, Domáldon. Két gyermekük születik. (az Aulában az emeleten található **fiatalkori szobra**)

Megalkotja élete nagy művét, a Tant. 1837-től beszédes dokumentum a Responsio, melyben a képzetes mennyiségekről ír. 1855-ben keletkezett a Tértan újabb változata, német címén a Raumlehre. 1857-től folyamatosan betegeskedik. 1860. január 27-én hal meg Marosvásárhelyen, ott helyezik katonai egyenruhájában örök nyugalomra. „... semmit se szeretek félig csinálni, vagyis a tökély előtt megelégedni.” (Bolyai János)

Dr. Szenes Zoltán altábornagy, vezérkari főnök, 2003. december 15-én avatta fel „**Bolyai János a hadmérnök”** mellszobrát. Berek Lajos alkotása a főépületben, az Aulában található.

A Bolyai Nap e kiemelkedő rendezvénye tudtul adta a világnak, hogy igenis van jövője és becsülete a műszaki tisztképzésnek.

Paróczai Péter „**Bolyai János a matematikus”** mellszobrát

1992-ben, az Emlékparkban avatták fel. Azóta minden évben a Bolyai Napon, a kari dékán és a Hallgatói Önkormányzat elnöke koszorút helyez el a szobor talapzatán.

Budapesti M. Kir. 1. Honvéd Gyalogezred kopjafa

Totem pole of the 1. Infantery Regiment of Budapest

A kopjafát 1998. december 10-én a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola személyi állománya és a Bolyai János Honvéd Alapítvány állította. A kopjafa dátumai: 1886, 1889, 1918, 1998. Készítette BE-LA (Berek Lajos).

1914-ben az Osztrák-Magyar Monarchia tagjaként Magyarország a közös haderő csapatain kívül tiszta magyar alakulatokat is küldött a frontra. A magyar honvédek kitűntek hősiességükkel. Számos csatában vettek részt a szerb, az orosz, a román, és az olasz frontokon. A háború megindításakor a fejlett technikára alapozva, azt gondolták, hogy az rövid ideig fog tartani. Nem így lett. A háborúba egymás után léptek be a nemzetek, végül világháborúvá fejlődött. A háború kinevelt hősöket, de voltak áldozatok is.

Előbbiek közé tartozik Köves Hermann magyar tábornagy, Arz Artúr vezérezredes, akik a háború alatt bizonyították hadvezetési tehetségüket. A háborút elvesztettük. Az áldozatok száma közel 2,2 millió, megsebesültek 3,6 millióan, és fogságba esett több mint 3 millió magyar katona. A háború végén a Monarchia felbomlott. Az országunkat a Trianonban ránk kényszerített békeszerződés szétdarabolta. A hősök áldozata hiábavaló volt. Rájuk emlékezve létesült ez a kopjafa, hirdetve a magyar honvéd hősies és önfeláldozó harcát. A kopjafa emlékeztet az I. Világháborúba ebből a laktanyából harcba induló 1. Magyar Királyi Honvéd Gyalogezred hősi halottaira.

Békefenntartás magyar hősei emlékmű

Memorial of the Hungarian Peacekeepers

A Magyar Honvédség katonái évek óta eredményesen vesznek részt a különböző nemzetközi béketámogató műveletekben. Napjainkban tizenöt helyszínen, közel ezren segítenek a válságkezelés megoldásában.

A szolgálati küldetés és feladat ellátása során eddig 27 fő halt hősi halált. Végakaratuk mindannyiuknak a BÉKE volt. Hősi halálukkal a békét szerető emberek igazi példaképévé váltak. A békefenntartási feladat megbecsülése és a hazafiságra való nevelés érdekében állította a Bolyai János Honvéd Alapítvány ezt a szobrot. Felavatására a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar Em-

lékparkjában az Európai Unióhoz történt csatlakozás előtti napon 2004. április 30-án került sor. Készítője Berek Lajos.

Az elkészült kompozíció a békét jelképezi. A központi részhez négy út vezet, így a négy világtájat fejezi ki kihangsúlyozva azt, hogy a világ minden táján fontos a béke. Az utak bazalt-kockakövei a Dózsa György útról származnak. Ezen a köveken haladtak végig elődeink az I. Világháborúban, illetve a szovjet harckocsik 1956-ban. A Főpolgármesteri Hivatal adományaként kerültek az emlékműbe. Egy oltárkő alapzat tartja a 2,5 m magas, fából faragott oszlopokat, amelyek a szabadság lángjait idézik. Már az ókorban is a láng a béke jelképe volt, gondoljuk az olimpiai lángra.

Avatási beszédében Dr. Holló József vezérőrnagy, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatója kihangsúlyozta: **„A békefenntartás nem katonai feladat, azonban csak katonák tudják ellátni!”**

Az emlékműre mindazon magyar állampolgárságú hősi halott neve is felkerült, akik 1897-1914 közötti időszakban az osztrák-magyar békefenntartói küldetés során vesztették életüket.

- Martinák Ferencz sorhajóhadnagy a Mária Terézia csatahajó tisztje 100 fő gyalogossal partra szállt és 1897. március 10-én hősi halált halt Kandanosban (Kréta);
- 1900. augusztus folyamán a BOXER lázadással kapcsolatos nemzetközi békefenntartó műveletek során 12 ismeretlen nevű és rendfokozatú magyar állampolgárságú osztrák-magyar tengerészgyalogos, és Papp Lajos tengerész hadapród halt hősi halált Peking Peitang negyedében, ott is lettek eltemetve;

Koszovóban:

- 1904. július 23-án Kazasban Schindler Károly huszár százados;
- 1907. március 9-n Strnovacban 2 fő; - 1907. május 12-n Podrišban 2 fő,
- 1908. június 20-án Karatašban 1 fő ismeretlen nevű és rendfokozatú magyar állampolgárságú osztrák magyar békefenntartó lett hősi halott.

- Az emlékművön egy osztrák tiszt neve is szerepel: ifj. Izay János, aki tartalékos főhadnagyként 1974-ben Cipruson halt meg,
- Az utóbbi évek békefenntartói feladatai során 1971-2004 között 7 fő lett hősi halott:
  - Dilszky Aurél és Cziboly Csaba századosok Dél-Vietnámban 1973. április 07-én az ENSZ által felállított az ICCS misszióban (Nemzetközi Felügyelő és Ellenőrző Bizottság) helikopterük lelövése következtében hősi halottak lettek, posztumusz őrnagyok,
  - 1998. február 18-án MFO misszióban a Sínai-félszigeten gépjárműbalesetet szenvedett Hídvégi Attila őrmester és Molnár Lőrinc törzsőrmester, halála után hadnagyokká léptették elő őket,

- Balázs Péter mérnök őrnagy ENSZ UNIKOM misszióból (Kuvait) a Magyarországon töltött szabadsága alatt tragikus hirtelenséggel hunyt el. Bekövetkezett halála összefüggésbe hozható a stressz és a hőmérsékleti viszonyok jelentős változásával. Halálával egy időben előléptették alezredessé,
- Dr. Török László dandártábornok, 2001. október 08-án, az ENSZ UNIKOM missziós ellenőrző tevékenysége folyamán lőtték le Grúziában az őt szállító helikoptert,
- Nagy Richárd /szakaszvezető/ posztumusz hadnagy 2004-ben, Irakban lett a békefenntartói küldetés során hősi halott.

Zrínyi emlékhely

Zrínyi Memorial

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem egyetemi napja keretében 2004. február 2-án az intézmény Üllői úti bázisán ünnepélyes keretek között felavatták **Zrínyi Miklós** bronzból készült mellszobrát. A Bolyai János Honvéd Alapítvány kezdeményezésére készült szobor Berek Lajos alkotása.

A kultúrműsort követően Dr. Piószeghy János nyugállományú dandártábornok, az egyetem főtitkára leplezte le a szobrot. Avatóbeszédében Dr. Négyesi Lajos őrnagy, hadtörténész azon reményének adott hangot, hogy Zrínyi Miklós szobra inspirálni fogja az egyetem hallgatóit, továbbá szellemisége és hősiessége mértékül fog szolgálni minden egyes katona számára.

2004 őszén felavatták az ZMNE Üllői úti bázisán a Zrínyi-emlékhelyet. Itt helyet kapott az egyetem névadójának szobra mellett a dédapa, gróf Zrínyi Miklós, Szigetvár hős védőjének szobra is. A mellszobrot Benedek György Munkácsy-díjas érdemes művész készítette el. Leleplezésére, valamint az emlékhely felavatására szeptember 7-én, Zrínyi Miklós és maroknyi csapata Szigetvárból történő kitörésének és hősi halálának 438. évfordulóján került sor.

A katonai tiszteletadással rendezett ünnepségen - amelyen jelen volt Braun László mk. vezérőrnagy, a HM HVK hadműveleti és kiképzési csoportfőnöke, ma a Vezérkari Főnök I. helyettese - felolvasták a kari dékán határozatát az emlékhely alapítására. Ezt követően, gróf Zrínyi Miklós mellszobrát az egyetem főtitkára leleplezte. Dr. Négyesi Lajos őrnagy ünnepi beszédében felidézte a Zrínyiek korát és történelmi jelentőségüket. Zrínyi Miklós 1542-1556 között horvát bánként vitézül harcolt az Európát fenyegető török veszedelem ellen. Nem sikerült megnyernie törökellenes vállalkozásaihoz a bécsi udvar támogatását, ezért lemondott. Szigetvár kapitányaként a Bécs ellen induló százezer fős szultáni sereget 1566. augusztus 5. és szeptember 7. között feltartóztatta. A rommá lőtt várból maradék csapatával kitört. Hősi halálával a szabadságot és hazájukat szerető emberek igazi példaképévé vált.

Az emlékhely megszentelését Kóczán Árpád alezredes, az egyetem római katolikus tábori lelkésze, megáldását Mészáros László őrnagy, az egyetem protestáns tábori lelkésze végezte el.

A szigetvári hős mellszobrának elkészítését a Bolyai Alapítvány, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, valamint a volt pécsi m. kir. Zrínyi Miklós Honvéd Gyalogsági Hadapródiskola Bajtársi Köre támogatta.

A tervek szerint az emlékhelyen kerül elhelyezésre és felavatásra Zrínyi Ilona bronz mellszobra Berek Lajos alkotásaként.

Bocskai István szobor

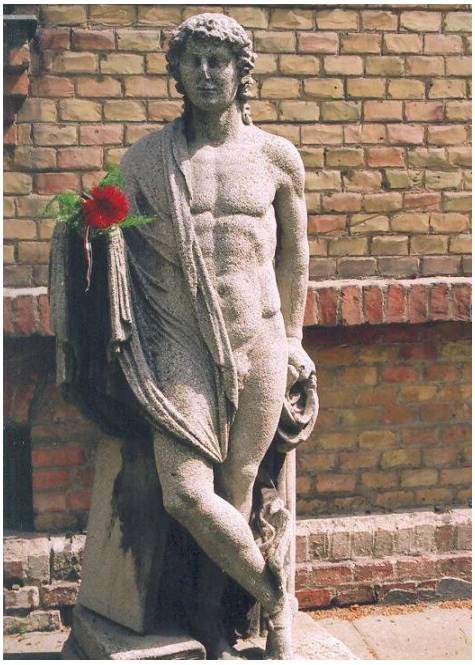

Statue of Stefan Bocskai (bronze)

A Bocskai-szabadságharc kezdetének 400. évfordulója alkalmából a Bolyai János Honvéd Alapítvány kezdeményezésére 2004. október 15-én ünnepélyesen felavattuk Bocskai István erdélyi fejedelem mellszobrát. Dr. Négyesi Lajos őrnagy, hadtörténész avatóbeszédében kiemelte, hogy Bocskai fejedelem megőrizte Erdély függetlenségét, meghiusította a törökök stratégiai elképzeléseit és következetesen harcolt a szabad vallásgyakorlatért. A bronzszobrot, Berek Lajos alkotását, Dr. Hajdú István ezredes, a Kossuth Lajos Hadtudományi Kar dékánja leplezte le.

A ZMNE Bocskai-százada ezentúl névadója születésének és a század megalakulásának évfordulóin katonai tiszteletadás mellett koszorúzza meg az erdélyi fejedelem szobrát.

Hermész szobor

Statue of Hermes (stone)

Az olümposzi istenek sorába emelte Zeusz - a görög mitológia legfőbb istene fiát - Hermészt. Anyja egy nimfa, az égboltot vállán tartó titánnak, Atlasznak leánya, Maia. Hermészre a találékonyság, a furfang, az ügyesség jellemző. Már gyerekkorában sincs maradása a bölcsőben, lantot készít a teknősbéka teknőjéből, ravaszul elhajtja Apollón teheneit, hátrafelé vezetve őket, hogy megzavarja a keresésükre indulókat. Ő a közvetítő az istenek és az emberek között. Ő kíséri az Alvilágba a holtakat.

Gyorsan halad, a saruján és sisakján levő szárnyak viszik a szélnél is sebesebben. A mai kor nyelvén ő az „információért felelős isten”.

A szobor valószínűleg a Ludovika Akadémia kertjében állt. Készítője: ismeretlen.

Logisztikusok emléktáblája

Logisticians’ Memorial

A 18-as épület első emeletén található. Az emléktábla Berek Lajos alkotása és 2004-ben a Logisztikai Szolgálat Napján került felavatásra.

Felirata: „Vannak helyzetek, melyekben fáradságunk jutalma nem a siker, hanem csak azon meggyőződés, hogy kötelességünk teljesítettük …”

A logisztikai támogatás a katonai szervezetek mozgatásának és fenntartásának tervezésével és szervezésével foglalkozó feladatok és rendszabályok, amely magában foglalja a Magyar Honvédség alaprendeltetéséből eredő, valamint a szövetséges és nemzetközi szerződésekben foglalt kötelezettségek teljesítéséből adódó katonai műveletek logisztikai szükségleteinek kielégítését. Feladatrendszerét az ellátás, az üzemben tartás, a mozgatás-szállítás, a katonai műszaki-infrastruktúra és a logisztikai szolgáltatások képezik. A tevékenységi rendszerhez kapcsolódik a költségvetési-gazdálkodási funkció, a katonai környezetvédelem és munkavédelem.

MÚZEUMOK

Museums

Tisztképzés Történeti Múzeum

A múzeum Szentendrén a Kossuth Lajos Katonai Főiskola megalakítása után létesült. Amikor 2002-ben a főiskola megszűnt önálló intézmény lenni, a kiállítás anyagát Budapestre költözéskor magával hozta. A raktározott anyagból készítette el a Hadtudományi Kar kérésére jelentősen lecsökkentett formában a kiállítást Dr. Moroián György nyugállományú ezredes, aki a szentendrei kiállítás tervezője és készítője volt. Az átadás Kossuth Lajos születésének 200. évfordulóján rendezett ünnepség keretében történt 2002-ben az 5/c épület 2. emeletén. A kiállítóteremben a kar feldolgozta a tisztképzés egyes fejezeteit.

1. *tárlóban* helyezték el az első magyar tisztképző intézmény a Ludovika Akadémia emlékeit: korabeli törvények fénymásolatait, az iskola épületének alaprajzát és szabályzatokat.

Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia

2. *tárlóban* láthatók a fő adományozók arcképei, az Akadémia épülete, egy 1845-ben kézzel írott szabályzat másolata, ahol a német nyelvből történő magyar fordítás látható.
3. *tárlóban* az 1848-ban kiadott magyar nyelvű szabályzatok, a kiegyezés után kiadott rendeletek, és a korabeli katonai utasítások.
4. *tárlóban* az 1887-ben engedélyezett, a Bécsújhelyi Mária Terézia Akadémiával egyenrangúvá tett Ludovika korabeli szabályzatai, tankönyvei láthatók. Az akadémia akkori életét képek illusztrálják.
5. *tárlóban és a falitablón* folytatódik a Ludovika anyagának feldolgozása.

6. *tabló* 1902-ben I. Ferenc József zászlót ajándékozott az Akadémiának. Erről és még más fontos eseményekről mutat be képeket a tabló.
7. *további tablókon és tárlókban* az akadémia változásait követhetjük nyomon: 1913-ban beindul a tüzértisztek képzése, 1928-ban létrejön a Ludovika II. főcsoport, 1931-ben a Hűvösvölgybe költözik, majd 1940-ben felvette Bolyai János nevét, és megalakult Kassán a Horthy Miklós Repülő Akadémia. Összevonják az altiszti képzést a Kinizsi Altisztképző Intézetben. Képek láthatók az akadémiák I. és II. Világháborús részvételéről.
8. *tablókon* feldolgozva láthatók az 1945. utáni tisztképzés intézményei. A Honvéd Kossuth Akadémia élete, kibocsátási és avatási oklevelei.
9. 1949-ben több tiszti iskolát hoztak létre. A tablókon a Dózsa Lövész Tiszti, a Táncsics Műszaki Tiszti, a Rákosi Páncélos Tiszti és a Kossuth Tüzér Tiszti iskolákról láthatunk képeket. (Ezeknek az iskoláknak a képzését folytatta a Kossuth Katonai Főiskola)
10. *tárlókban* az 50-es évekből láthatunk avatási bizonyítványt, korabeli szabályzatokat.
11. *tablókon* feldolgozva láthatjuk az 1957-ben megalakult Egyesített Fegyvernemi Tiszti Iskola képeit, a tárlókban a relikviáit.
12. *tablókon* az 1967-ben megalakult önálló Kossuth Lajos Katonai Főiskola (Szentendre 1967-1996) anyagát láthatjuk. Itt látható a legbőségesebb anyag, hiszen az egyetem Hadtudományi Kara e főiskola jogutódja.

Kossuth Lajos Katonai Főiskola

Felállításra került 1967. szeptember 1-el három katonai főiskola, köztük a Kossuth Lajos Katonai Főiskola Szentendrén, a műszaki laktanyában. A főiskolai rangra emeléssel együtt járt a katonai és a polgári képesítés elnyerése. Az utóbbi felsőfokú technikusi, illetve általános iskolai tanári oklevelet adott. 1967. évi 13. törvényerejű rendelete alapján az Egyesített Tiszti Iskola (ETI) kifutó jelleggel megszűnt. Ekkor alakult meg négyéves képzési idővel a

- parancsnoki szakon
  - gépesített lövész, harckocsizó,
  - csapatfelderítő, tábori tüzér,
  - BM határőr és karhatalmi.
- műszaki szakon
  - műszaki útépítő,
  - műszaki gépész.

A szárazföldi haderő részére - négy éves képzéssel - parancsnoki szakon általános iskolai pedagógiai, majd kollégiumi nevelőtanári, a műszaki fegyvernemnél üzemmérnöki képzéssel folyt a képzés. 1967-től a BM Határőrség részére a főiskolán történik a határőr tisztképzés. A képzés belső tartalmában a mindenkori csapat igényeknek megfelelően történtek a változtatások, a korszerűsítések. A főiskolai oktatás korszerű európai szintű feltételei 1968-1985-ig, valamint napjainkig több ütemben teremtődtek meg.

A tiszti pályára történő felkészítés az 1986-87 tanévtől 1990-91 tanévig 3 éves képzési rendszerben folyt, ezzel párhuzamosan megváltozott a katonai főiskolán szerezhető polgári képesítés tartalma és megnevezése. Ennek megfelelően az intézmény gépesített lövész, harckocsizó, felderítő szakon harcjármű üzemeltető üzemmérnöki, tüzér szakon fegyverzet-üzemeltető üzemmérnöki, műszaki szakon katonai, illetve közlekedési építő-üzemmérnöki, határőr szakon pedig kollégiumi nevelőtanári képesítést adott.

1991-től ismét 4 éves tisztképzési rendszerben - illeszkedve a magyar felsőoktatási képzéshez - a polgári képesítés parancsnoki szakon üzemmérnök-tanár, műszaki szakon mélyépítő üzemmérnök, tüzér szakon pedig földmérő üzemmérnök, az 1993. évi LXXX. felsőoktatásról szóló törvény életbelépése óta mérnök tanár, mélyépítő-mérnök, földmérő-mérnök végzettséget biztosít az intézmény.

A főiskola feladata, a hivatását értő és szerető tisztek képzése. A felavatott tisztek képessé váltak alárendeltjeik harcának (harccal kapcsolatos tevékenységének) szervezésére, vezetésére, a katonai szolgálattal kapcsolatos életrend mindenkori érvényre juttatására. A főiskola szervezte és végrehajtotta a tiszti, tiszthelyettesi, zászlósi tanfolyamokat és a levelező képzést.

A főiskola 1967-ben igen mostoha körülmények között kezdte a tevékenységét. A bauxit betonépületek 40 év után életveszélyessé váltak, az épületek többségét ki kellett üríteni. A parancsnokság és a négy fegyvernemi tanszék a hallgatókkal, az alaptanszék, az alapozó tanszék ideiglenesen Budapestre a Zách utcai laktanyába költözött. A harckocsizó és műszaki tanszék, a hadtáp és technikai szolgálat és a kiszolgáló állomány egy része az építés alatt is a laktanyában maradt. A katonai felső vezetés úgy döntött, hogy nem csak a régi épületek felújítását végzik el, hanem több új épületet is felépítenek. A rekonstrukció 4 évig tartott. Így alakult ki a főiskola napjainkban is meglévő épületegyüttese. Az átadási ünnepségeket 1973. március 15-én tartották, amikor a főiskola udvarán felavatták Kossuth Lajos mellszobrát. A kollégiumi épület, az új oktatástechnikai bázis, komplex harcászati gyakorlótér 1981-ben került átadásra.

Az újjáépítés után az iskola első parancsnoka Kazai Barna ezredes (vezérőrnagy) lett, kiképzési osztályvezetőnek Dr. Zábory Sándor, majd Babos István ezredest nevezték ki.

A főiskola szervezeti felépítése 1967-ben**: -** Parancsnok (segédtiszt, gépírónő)

- Vezető szervek (hadtáp, gépjármű, pénzügyi szolgálat, stb.)
- Kiképzési osztály, Oktatást biztosító és kiszolgáló szervek,
- Technikai egységek, Általános katonai tanszék, Alapozó tanszék,
- Szaktanszékek, fegyvernemi tanszékek, hallgatói századok, szakaszok.

A hallgatók a szaktanszékek vezetése alá tartozó századokba, szakaszokba vannak szervezve. A szaktanszékvezető egyszemélyi felelőse a tanszéken folyó oktató-nevelő tevékenységnek. A szaktanszékek tanárai az oktató munkájuk mellett osztályfőnöki feladatokat is ellátnak. Együttműködnek a századok parancsnokaival és politikai főtanáraival. A szakaszparancsnokokat felsőbb évfolyamú hallgatókból, míg a rajparancsnokokat saját szakaszukból jelölték ki. Az oktatott tananyagcsoportok megosztása 1967-1981 között:

- Pedagógiai 9,1 %
- Természettudományi 4,7 %
- Idegen nyelvi 4,6 %

- Testnevelés 5,6 %
- Általános katonai 22,8 %
- Szaktechnikai 6,6 %
- Fegyvernemi-szakági 32,0 %
- Módszertani 4,4 %
- Társadalomtudományi, politikai 10.2%

A megoszlás az évek folyamán állandóan változott a kialakult elképzelés alapján. 1981-ben megerősödött a természettudományi, nyelvi, szaktechnikai képzés, gyengült a politikai, pedagógiai, általános katonai képzés.

A főiskolán is bevezették 1981-ben az integrált szakkiképzést. Megerősítették a szakmai oktatást végző tanári állományt, technikai vonalon néhány mérnökkel is gazdagodott a főiskola. Az első éveseket kivonták a szaktanszékek irányítása alól és az „Általános katonai" tanszék alárendeltségébe utalták. Az integrált rendszerű képzés elvét a főiskolán dolgozták ki. Lényege az volt, hogy a katonai főiskolákon egységes képzést vezetnek be, így a főiskolák között az első év végén az átjárás biztosítottá vált. Az ünnepélyes tisztavatás 1969 óta a Kossuth Lajos téren, a Parlament előtt történik. Az új kultúrközpont több öntevékeny művészeti csoportnak biztosított gyakorlási és fellépési lehetőséget. A vegyes kórus 1975-ben elnyerte a „Kiváló együttes" címet.

Az iskola sporttevékenysége is kivívta a város tiszteletét. A labdarúgó csapat edzője a „Nemzeti 11" jobbszélsője Budai László alezredes, aki NB II-es csapatot kovácsolt Szentendre részére. Kitűnő eredményeket értek el a lövők, országos szinten versenyeztek, több helyezést értek el. A Néphadsereg Bajnokságokon az iskola katonai háromtusában ötször, járőrbajnokságban hatszor nyert bajnokságot. A főiskola ötször nyerte el a KISZ KB Vörös Vándorzászlaját és sokat tett Szentendre városért is, amit a "Pro Urbe" kitüntetéssel ismertek el. 1982-ben megkapta az Elnöki Tanács kitüntetését, a Vörös Csillag Érdemrendet.

A főiskola számára négy feladatot határoztak meg, amely szerint a leendő tiszteket ki kell képezni politikai vezetővé, harcvezetővé, harcbiztosítóvá, kiképzővé és a napi élet irányítójává.

E célok érdekében átszervezték a képzést:

- I. félév: 1 hónapos sorkatonai alapképzés, minden szakon egységes tanrend és óraszám,
- II. félév: egységes alapozás társadalomtudományi és természettudományi ismeretekből,
- III. és IV. félév: fegyvernemi alapozás,
- V. és VI. félév: szakmai alapozás,
- VII-VIII. félév: szakkiképzés, és 2 hónapos csapatszolgálat.

A képzés igazi eredményeit nem sikerült bizonyítani, mert egy merész elgondolással az elöljárók 3 évre rövidítették a tisztképzés idejét, amit csak 1990-ben állítottak vissza. A Kossuth Lajos Katonai Főiskola működése alatt betöltötte szerepét. 1996-ban a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem megalakulásakor az egyetem önálló kara lett.

A KLKF-án végzett hallgatók száma mindösszesen: 4022 fő

13. *tárlókban* korabeli szabályzatok, jegyzetek, kiképzési anyagok láthatók. Külön tárlóban helyezték el az iskola kitüntetéseit, a Vörös Csillag Érdemrendet, a Szocialista Kultúráért kitüntetést.

14. 1992-ben a főiskola megkapta a Ludovika Akadémia zászlóját és annak jogutódja lett.

15. *1996-ban* a főiskolát integrálták a megalakult Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetembe, de továbbra is Szentendrén működött. 1999-ben az egyetem része lett.

16. tárlóban a Budapestre költözés, és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Üllői-úti bázisára történő beilleszkedés emlékei láthatók.

17. tárlókban találhatók ennek a kornak a jegyzetei, a fegyveres testületek ajándékai, a külföldi küldöttségek fontosabb ajándéktárgyai, a BM és Határőrség tisztképzési emlékei.

A múzeum felújításának a célja elsősorban az volt, hogy a karon tanuló hallgatók megismerjék a tisztképzés régmúltját, a Kossuth Lajos Katonai Főiskolára szakosodott fegyvernemek történetét. A szűkös helyet kapott múzeum megőrzi a régi múzeumnak a szellemét, és anyagának egy részét. A múzeum látogatható, látogatásának rendjét, és az engedélyezését a Kar Dékáni Hivatala intézi. A Kar erőfeszítéseinek eredményeként 2004-től felvette Kossuth Lajos nevét és ma a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Kar néven végzi oktató-nevelő munkáját.

Bolyai Hadtörténeti Múzeum

A múzeum - amely 1. sz. épület földszintjén található - alapját Dr. Gulyás István állatorvos gyűjteménye képezi, de a Hadtörténeti Intézet és Múzeum, valamint a BJKMF Fegyverzeti Tanszéke is hozzájárult, hogy ez egy igen érdekes kiállítás legyen.

A múzeum a magyar történelem több mint ezer évét követi nyomon, jellegéből adódóan nagy figyelmet fordít a csatákra és háborúkra. A múzeumi tárgyak elrendezésében próbáltuk tartani az időrendi sorrendet. A jobb és bal oldali falon látható tablók, kiragadva egy-egy korszakot történelmünkből, fotókkal, illusztrációkkal próbálják az adott korszakot megjeleníteni.

Így természetesen az elsők a Honfoglalást, majd a XV. század török ellenes harcait bemutató tablók, ezeket követi az 1848-49-es forradalom és szabadságharc főbb alakjait és eseményeit bemutató tabló. Ez a téma a bal oldali falon tovább folytatódik, képekkel, magyarázó szöveggel.

A következő korszak a XX. század eleje, az ország felkészülése a közelgő háborúra. Ezt jelképezi a védelem felépítésének elvi vázlata, egy ezred korabeli harcrendje, illetve fotók. Egy kis időbeni ugrást követően a II. Világháború látható. A magyarázó szövegek rövid, de átfogó képet adnak az eseményekről, amit különböző vázlatok és fényképek egészítenek ki. Az utolsó tábla egy nem is régen elmúlt korba enged betekintést, igazolványok, levelezőlapok formájában. Érdemes őket elolvasni, mert érződik a kor nyelvezete és különleges élményt ad, hogy számunkra idegen emberek személyes irataiba nyerhetünk betekintést.

A kiállítás nemcsak Magyarországgal, a magyar hadtörténelemmel foglalkozik, hanem a környező országok hadi eszközeit, ruháit is megtalálhatjuk. A mellette lévő ruhás-vitrinekben, pl. találhatunk olasz katonai zubbonyt, I. Világháborús századosi és hadnagyi zubbonyt is, melyen 5 kitüntetés is található. Ide tartozik még a tábori lelkész alezredesi zubbony, műszaki százados posztóköpeny sapkával, illetve alezredesi zubbony 8 kitüntetéssel.

Az álló vitrinekben nemcsak közvetlenül a háborúkhoz kapcsolódó tárgyakat, hanem történelmi emlékeket is láthatunk. Az első vitrintől az utolsóig próbáltuk tartani az időbeni sorrendet, így a középkori tárgyakat az első vitrin alsó polcán találjuk, fentebb emlékeket a honfoglalás időszakából, a harmadik polcon római kori tárgyak és török eszközök vannak elhelyezve.

A második tárlóban a XIX-XX. században készült emléktárgyak és papírpénzek, illetve különböző hadieszközökből készült használati tárgyak láthatók. Avar lópatkó, díszfokos, a Nemzeti dal egy példánya éppúgy megtalálható, mint a Sztálin szobor és a II. Rákóczi Ferencet ábrázoló kép. Gázálarcok, sapkák, rohamsisakok, kulacsok színesítik a gyűjteményünket. A hadviseléshez szükséges eszközök közül pl. a különböző pisztolyokat, az azokhoz rendszeresített lőszereket, valamint szuronyokat, gyalogsági ásókat találhatnak az érdeklődők.

A terem falánál pl. a BM-21-es sorozatvető lőszere, aknavetők, lőszer rakaszok vannak kiállítva. A jobb hátsó sarokban a bábúk legénységi posztó, csukaszürke német posztó, és tiszti egyenruhát „viselnek". Érdemes a vitrinek alá is benézni, mert vas ágyúgolyót és légibombát is találhatnak. Az asztalokon a jelen kor műszaki tárgyai láthatók, illetve makettek, melyek mérethelyesen ábrázolják az eredetit. A vitrinek tetején szintén makettek lettek elhelyezve. Az üveges tárolókban régi pénzérmék és bankók vannak kiállítva. Érdemes megnézni a széksorok mögötti tárolóban lévő iratokat, amiket az itt tanuló vietnámi diákok hagytak emlékül. A mennyezeten különböző zászlók emelik tárlatunk fényét. Végül a kisasztalra a ZMNE BJKMFK makettjét állítottuk ki.

A múzeum ad otthont a Hadtörténeti és Fegyvertörténeti Klubnak is, amelynek vezetői Pallagi Ferenc alezredes és Néző István mk. alezredes. A klub heti egy alkalommal várja az érdeklődőket. Tematikája szorosan követi a hadtörténelem tantárgy anyagát, ugyanakkor bővíti az érdeklődők látókörét. A klub célja a múlt ápolása, hagyományok megőrzése, új ismeretanyagok átadása. A hallgatók megnéznek egy másfél órás filmet, amit a témában jártas előadó vezet be, majd a film végén megbeszélik benyomásaikat, kötetlen időben.

Bolyai Emlékszoba

A Bolyai Emlékszoba a műszaki tisztképzés történetét dolgozza fel.

1. tárló:

OSZTRÁK KATONAI TANINTÉZETEK

Mária Terézia osztrák császárnő és magyar királynő oktatási törvényében, a Ratio Educationis-ban előírt alattvalóinak egy oktatási rendszert. Szeretett volna példával elöljárni, ezért felajánlotta a család egyik bécsi kastélyát iskolának az ifjúság nevelésére, amit róla neveztek el Theresianumnak. Savoyai Jenő herceg és hadvezér javaslatára, francia mintára 1717-ben XVI. Károly király uralkodása alatt Bécsben megalapították a Mérnök Akadémiát. Ezt Mária Terézia állami intézménynyé tette és 1778-ban Hadmérnök Akadémiává alakította. Az 1746-ban átépített épületben kapott helyet a Magyar Nemesi Testőrség is, ahol a legszebb huszárok szolgálták a császárnőt, adták a díszőrséget, a lovas kíséretet, ellátták a futár- és diplomáciai szolgálatot. Bécsben kapott testőri kiképzést Szentkereszthy Zsigmond báró, a legvitézebb huszár tábornok, Lithay Antal altábornagy, a Mária Terézia rend lovagja, Eszterházy Antal herceg, altábornagy a nemesi testőrség parancsnoka. Olyan kiváló írók is nevelkedtek itt, mint Bessenyei György, Amadé László, Gvadányi József, Orczay Lőrinc, Bánóczi Sándor, Barcsay Ábrahám. Az épületre 1797-ben emeletet húztak, majd 1804-ben átépítették. Az intézet ma is Bécs ékessége. A híres épületet 1958-ban felújították, azóta itt képezik ki az osztrák tisztek többségét. A Militärakademie hatalmas négyzet alakú zárt épülettömb Bécs belvárosában.

Bécshez közel egy XII. században épült vár helyén, Bécsújhelyen (Wiener Neustadt) épült fel 1752-ben Mária Terézia uralkodása alatt a legnagyobb tisztképző intézmény, amely 1918-ig működött. Itt képezték ki a közös hadsereg részére a gyalogsági és lovassági tiszteket. Magyar származású tisztek nagy számban tanultak itt. A Mérnök Akadémiát II. József áthelyezte a Therézianum helyére és 1784-ben megalapította a Bombardier - Corps Schulét. Itt tanultak azok a fiatalok, akik a műszaki tiszti pályát választották. Velük kívánták kiváltani az olasz várépítőket és a robbantókat. 1814-ben az akadémia mérnöki rangot kap, megkezdődik a mérnökkari tisztek képzése. Az iskola 8 éves, a 7. évben a növendékek hadapródok, a 8. évben hadnagyok lesznek. A műszaki tisztekkel majdnem egyidőben megkezdődött a tüzértisztek képzése is. 1852-ben a Tüzér Akadémia főiskolai rangot kap. 1869-ben egyesítik a mérnöki és a tüzér akadémiákat Műszaki Mérnöki Akadémia néven. Bécsben, illetve Mödlingben szerzett hadmérnöki diplomát a XIX. századi magyar hadmérnökkar színe-java. Olyan kiváló hadmérnökök szereztek itt képesítést, mint Török Ignác tábornok, a komáromi vár parancsnoka, Gaál Miklós honvéd tábornok, a mérnökkar parancsnoka, de itt végezte tanulmányait a főiskolai kar névadója, Bolyai János is, akit 1823-ban avattak alhadnagygyá.

Mérnökként végzett Hollán Ernő altábornagy, államtitkár, Dembinski Henrik gróf, altábornagy, Asbóth Sándor, aki az USA-ban érdemelte ki az altábornagyi rangot 1866-ban, Martonitz András báró, táborszernagy, a Mária Terézia rend tulajdonosa, testőrparancsnok és még számos olyan személy, akikről csak a katonai lexikonok emlékeznek meg. Műszaki végzettségű hadmérnökök közül Mária Terézia rendet kapott Mikoviny Lajos hadmérnökkari tábornok, Szereday Antal hadmérnökkari altábornagy, báró Duska Péter táborszernagy, aki a császár tanácsadója volt. Ausztriában végzett katonatisztekből lettek a meginduló Ludovika Akadémián a parancsnokok és a tanárok. A monarchia időszakában 19 hadapródiskolában folyt a tisztképzés. Ezekben fegyvernemek szerinti bontásban képeztek, egy tüzérségi (Traiskirchen), egy lovassági (Morva-fehértemplom), egy műszaki (Hainburg, korábban Tulln), és 14 közös gyalogsági, valamint két magyar tannyelvű hadapródiskolában (Pécs, Nagyvárad). A hadapród-tiszthelyetteseket, később zászlósokat, általában egy év csapatszolgálat után léptették elő hadnaggyá.

Hadapródiskolát végzett a XIX. században többek között Görgey Artúr hadvezér, Lenkey János, Kazinczy Lajos, Knézich Károly tábornok, Ivánka Imre ezredes. Ugyancsak hadapródiskolában kezdte honvéd-tiszti tanulmányait a Magyar Királyi Honvédség (1920-1945) katona elitjének jelentős része is. Csak példaként néhány ismerős név: v. (vitéz) Aggteleki Béla, v. Faragó Gábor, v. Gömbös Gyula, v. Hellenbroth Antal, Kéri Kálmán, v. Kiss János, v. Major Jenő, gróf Stromm Marcell, v. Szombathelyi Ferenc, v. Vörös János, stb. Az előrehaladásban, a múltban a hősiesség, a bátorság és a rátermettség is számított, néha azonban a szerencse vitte előre a tisztet a magasabb rendfokozatok és beosztások felé.

Az 1867-es osztrák-magyar kiegyezés végre lehetőséget adott a már évtizedek óta tervezett, de megvalósításra nem került magyar tisztképző tanintézet beindítására is.

2. tárló:

MAGYAR KIRÁLYI HONVÉD LUDOVIKA AKADÉMIA /1872-1945/

Az 1808. évi VII. és az 1827. évi XVII. törvénycikk értelmében magyar katonai tanintézet, mint magyar királyi honvédségi akadémia állíttatik fel. „Ő szent felsége" I. Ferenc osztrák császár és magyar király harmadik felesége, Mária Ludovika magyar királyné a koronázási ajándékából ötvenezer forintot ajánlott fel, gróf Buttler János

kezdeményezésére a magyar rendek 800 ezer forintot adományoztak. A király a váci fiúnevelő intézetnek épített Collegium Theresianum épületét ajándékozta erre a célra. A váci püspök 8 hold területtel járult hozzá az alapításhoz, de az a francia csapatok bevonulása miatt nem valósult meg.

1827-ben József főherceg Magyarország nádora úgy határozott, hogy a váci telket eladja és a tisztképző intézményt Pesten építi fel. Az akadémia helyének elfogadták az Orczy család olcsón felajánlott területét, az Orczy kertet. Az épület tervét Pollack Mihály készítette el. Az alapkőletétel 1830-ban történt meg és 6 év múlva, 1836 őszén elkészült a főépület. Az átadás után azonban nem kezdődhetett meg a képzés, mivel az osztrákok nem egyeztek bele a magyar nyelv használatába. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc idején a XLIII. törvény szabályozta a Ludoviceumban működő Magyar Hadi Főtanoda működési rendjét. A képzést Mészáros Lázár hadügyminiszter irányításával Dr. Petzelt József alezredes, egyetemi tanár tervei alapján

szervezték meg. Az 1849. január 4-i felvételin 335 fő jelent meg, de a követelményeknek csak 31 fő tudott eleget tenni. Az ünnepélyes évnyitót már osztrák megszállás alatt tartották. Windischgrätz bevonulása után az intézmény megszűnt, az épület kórház lett.

Az 1867-es kiegyezés hozta meg a magyar hadügy fellendülését. Megalakult a magyar honvédség, amihez hazafias érzelmű, magyar nyelven vezénylő tisztikart terveztek.

Az 1808. évi VII. és az 1836. évi XI. törvényt 1872-ben módosították. Az új, XVI. és XVII. törvénycikk kimondta: „Pesten a magyar királyi honvédségi akadémia állíttatik fel és ez a Ludovika Akadémia nevet kapja”. A magyar királyi honvédség tiszti utánpótlásának biztosítására az új intézményben 1872. december 19-én két tanfolyammal megindult a képzés. Minden hallgató számára két idegen nyelv ismeretét írták elő. Az 1883-ban végrehajtott reform hatására a katonai tanintézet a 14-16 éves fiatalok katonai nevelőintézetévé válik, hadapród-képzést folytatnak gyalogsági és lovas szakokon.

1897. évi XXIII. törvénycikk az európai gyakorlatot követi és a magyar királyi Ludovika Akadémián három évfolyamú képzést ír elő, évfolyamonként 100 fős növendéki létszámmal. A képzés új rendszere az 1898-99-es tanévvel indult meg. A tiszti iskolás növendék megnevezése 1901-tól akadémikus lett. Az első hadnagy avatást megelőzően 1901. május 8-án az akkori Magyarország legnagyobb fénnyel megrendezett ünnepsége keretében került sor a zászló adományozásra és felszentelésre. 1912-ben 40 fővel beindult a tüzér-akadémikusok képzése.

Az I. Világháború alatt az egyre fogyó tiszti állomány pótlása miatt felborult az eredeti oktatási idő. Először a harmadik, majd a második évfolyam került avatásra és indult a frontra. Lecsökkent az oktatói állomány is. 1916-ban lecsökkent a képzési idő 2 évre, a felvételi korhatár 17 évre, ugyanakkor a felvett növendékek számát megemelték 120 főre. Azonban ez sem elégítette ki a nagy veszteségeket, azon kívül a képzettség színvonala sem felelt meg a követelményeknek, ami igen sok fiatal tiszt életébe került. 1919-ben a Vörös Hadsereg saját elveinek megfelelően parancsnokképző tanfolyamot indított, melyre hadapródiskolák végzősei és a volt Ludovikások 2. évfolyamos növendékei jelentkezhettek. Guido Romanelli alezredes az olasz katonai misszió vezetője a proletárdiktatúra több tervezett megtorló akcióját is megakadályozta. Erélyes fellépése eredményeként a Ludovika Akadémia hallgatói megmenekültek a haláltól. Nemrégiben az intézményben emlékére szobrot avattak. Az 1919-20-as tanévben a lovas, a tüzér és a gyalogos képzés mellett műszaki tagozatot indítottak, ahol híradóismereteket is oktattak „Összekötő szolgálat" címen.

A következő tanévben már négyéves tematikai program alapján folyt az elméleti és gyakorlati képzés. Az 1922. évi X. törvénycikk szentesítette a már meglévő állapotokat, a képzést teljesen nemzeti alapokra helyezte és a tanintézetet főiskolai rangra emelte. 1923-tól 1938-ig az akadémikusok négy éves képzésben vettek részt. Bevezették a karpaszományos szolgálatot, az egyéves csapatszolgálatot. 1926-tól-29-ig az akadémikusokat főhadnagyként avatták.

A trianoni békediktátum szerint a magyar hadsereg csupán egyetlen akadémiával rendelkezhetett, de ezt igyekeztek megkerülni azzal, hogy a Ludovika Akadémiát 1931-ben két tanulmányi főcsoportra osztották. Az I. Főcsoportban maradt a gyalogság, a lovasság és a tüzérség kiképzése. Innen kivált az 1923-ban megindult műszaki, híradó, vonat-, a részleges folyamőr- és az 1925-ben „rejtve" elkezdett részleges repülőképzés, amelyek Hűvösvölgybe, a II. Főcsoporthoz került. Az osztályzatok átlagába a harcászat, a gyakorlati szabályzat és kiképzés érdemjegye háromszorosan, a tereptanban, fegyver- és lövéstanban nyert osztályzat kétszeresen számított bele. Ezek a magas szorzószámú tantárgyak azonban fegyvernemenként változhattak.

Az összeredmény fokozathoz a következő legkisebb átlagegységszám volt szükséges: kiváló (két sáv két gomb) 4,8, igen jó (két sáv) 3,7, jó (egy sáv egy gomb) 2,6, megfelelő (egy sáv). Az így meghatározott egységszámok alapján került összeállításra az osztály és az évfolyam rangsora, amelyet félévenként állapítottak meg a felavatásig, majd az akkori rangsor, a tisztet végigkísérte a katonai életpályán. Változást csak újabb (vezérkari, hadiműszaki törzskari) képzettséggel, vagy a harctéren való kiváló magatartással (soronkívüli előléptetéssel) lehetett elérni.

1938-ban az első bécsi döntés után létrejöhetett három önálló tanintézet és elhagyták a kötelező csapatszolgálatot. A beiskolázási létszám elérte a 250 főt. Az 1939/40-es tanévtől már a következő felsőfokú katonai tanintézetekben folyt az oktatás:

- a M. Kir. Honvéd Ludovika Akadémián gyalogos, lovas, tüzér, páncélos és vonat;

– a M. Kir. Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémián műszaki vonatkozású fegyvernemek (híradó, folyamőr…) valamint csendőr;

– a M. Kir. Horthy Miklós (1942-től Horthy István) Honvéd Repülő Akadémián a légierőhöz tartozó tiszteket képeztek..

1940-től ismét van csapatszolgálat, a képzés 2 éves lett, ami a háború végén tovább rövidült. Az utolsó tiszti eskü, a tradíciók szerint végrehajtott látványos hadnagyavatás 1943. augusztus 20-án volt a Ludovika Akadémia Nagyrétjén, az akadémia fegyvernemek szerinti felsorakozásával, nyilvánosan, vendégek jelenlétében. Az akadémikusok tábori díszben, tölgyfalombbal ékesített sisakban, teljes fegyverzettel, a huszárok kivont karddal, a tüzérek is lóháton, vagy vontatókon ülve, felkapcsolt lövegeikkel, a páncélosok a páncéljárműveikkel sorakozva, majd díszmenetben elvonulva a kormányzó képviselője, a magas rangú elöljárók és feljebbvalók, a vendégek és az új hadnagyok előtt. Ez az avatási rend és díszelgés 1944. augusztus 20-án a légiveszély miatt már nem volt kivitelezhető. Ezért egy szokatlan időben, délután hat órakor kezdődött meg az avatási ünnepség a Bolyai Akadémia alakulóterén, melyre vendégeket sem hívtak meg.

1872-től 1944-ig, vagyis 72 esztendő alatt 9435 akadémikust avattak tisztté, a testvér-akadémiák végzettjeivel együtt 10853 főt. Közülük 1145-en haltak hősi halált a két világháborúban, és közel százan mártírhalált szenvedtek el az önkényuralom korszakaiban.

3. tárló:

M. KIR. HONVÉD LUDOVIKA AKADÉMIA II. FŐCSOPORT /1931-1939/

1931. október 1-jével alakult meg a Hűvösvölgyben a Bocskai főreáliskolai bázison a Ludovika Akadémia II. Tanulmányi Főcsoport. Az átszervezéssel kiváltak a műszakiak, a híradók és a folyamőrök. Beindult a vonatcsapatbeli műszaki, majd 1935-ben a páncélos utánpótlásképzés is. A műszaki képzés fogalmába tartozott a csapatárkász, az utász, a hidász, a vasútépítő és a vegyi harcképzés.

Az akadémián a mödlingenihez hasonló, de magyar szellemet megvalósító képzés folyt. Az akadémikusok, hogy tájékozottak legyenek a könyvtár mellett, közel az étteremhez egy olvasószobát rendeztek be, ahol napilapokat, általános és katonai folyóiratokat olvastak.

A tanulás mellett kötelező testnevelési órák voltak és hetente kétszer lovaglás. Heti egy sportdélután keretében a különböző sportköri szakosztályokban mindenki hajlamai és képességei szerint edzett, oktatói felügyelettel. Nyáron úszás, sportevezés, tenisz, gyeplabda, télen sífutás, korcsolyázás, vívás színesítette a testnevelési tevékenységet.

Az akadémikusok 19 tantárgyból kaptak osztályzatot, amelyekből 11 volt katonai, 5 műszaki, 1 nyelv és két sport. Kötelező volt egy idegen nyelv tanulása. Választani lehetett német, francia, angol és olasz nyelv között.

Mindhárom műszaki évfolyam a nyári gyakorlati időszakra Esztergomba került kihelyezésre július 1-től augusztus 14-ig. Itt a viszonyok kedvezőek voltak a vízen járás, az áthajózás és a hadihíd-részletgyakorlatok megtartására a Dunán.

A zárt hadihídépítést, szükséghíd-építést, görgőkomp, roham bürü készítését és alkalmazását a kis Duna-ágon és a Garam folyón gyakorolták.

1935. augusztus 20-án avattak fel először repülőképzésben részesült akadémikusokat. Az 1938. szeptemberében tartott bledi konferencia megadta Magyarország fegyverkezési egyenjogúságát, ami a honvédség jelentős fejlesztésével járt. A hadrend sürgős tiszti feltöltése érdekében a képzés három éves lett és eltörölték a csapatgyakorlatot.

4. tárló:

M. KIR. BOLYAI JÁNOS HONVÉD MŰSZAKI AKADÉMIA /1939-1945/

Az akadémián műszaki-, híradó-, folyamőr és csendőr tisztképzés folyt. A felsőfokú katonai tanintézet műszakilag magasan képzett, humánus, építő szellemű, a rájuk bízott embereket vezetni, irányítani tudó, de róluk gondoskodni is képes tiszteket, jó katonákat és igaz magyarokat nevelt. Az elméleti tárgyak oktatásának színhelye természetesen az akadémia épülete volt. Tágas tantermei, a csoportos bentlakásos elhelyezésre magas szinten megfelelő hálótermei arról tanúskodtak, hogy az épület valamikor katonai nevelőintézeti célra épült, eredetileg itt működött a Bocskai István honvéd főreáliskola. Az egyes évfolyamok alaptermein kívül speciális szaktermek is rendelkezésre álltak, megfelelő műszaki felszereléssel.

A vívásra és a testnevelésre jól felszerelt tornaterem, a lovaglás oktatására kitűnő lovarda megfelelő állománnyal, a lövészethez kis méretű fedett és nyitott házi lőtér, az atlétikához és a csapatsportokhoz belső gyakorlótér állt rendelkezésre. Ez a belső gyakorlótér volt a színtere bizonyos utász alapkiképzésnek is, kisebb hadihíd tagok építését itt sajátították el az akadémisták. Az utászok, vasútépítők, hidászok és vegyiharcosok júniusban a piliscsabai roham-gyakorlópályán gyakorlatoztak. A zárógyakorlatra Várpalotán került sor, amelyen a jutasiak tüzérsége is részt vett. Sebesvízi kiképzés Kisbodakon, az általános műszaki kiképzés Esztergomban folytatódott.

A folyamőrök a Dunán és a Tiszán a „Körös” iskolahajón szerezték meg a gyakorlati ismereteket. A híradókiképzés Egertől északra fekvő területeken történt. 1940. május 5-én avatták fel az akadémia zászlaját. A képzés nagy elfoglaltságot követelt az akadémikusoktól. Bevezetésre került a „Bolyai héttusa”, amit egész évben gyakorolhattak az akadémikusok. Küzdőszámai: 1500 méteres terepfutás, akadálypálya-futás, 50 méteres kispuska lőverseny, 25 méteres pisztolyverseny, kézigránát-dobás, 50 méteres gyorsúszás és kardvívás. Minden év januárjában síkiképzést kaptak az akadémikusok az erdélyi Borszéken. A második világháború miatt a képzési idő lerövidült. 1943-ban már két év, 1944-ben egy év és két hónap.

1944. augusztus 20-án mindhárom tisztképző intézmény együtt tartotta avatási ünnepségét a Bolyai Akadémián. Az udvaron sorakoztak fel a három akadémia fiatal hadnagyai a zászlók előtt. Az avatáson részt vett nagybányai vitéz Horthy Miklós ellentengernagy Magyarország kormányzója, a legfőbb hadúr. A jelentések fogadása után az esküt tevők, levették kesztyűiket, sisakjukat, majd a segédtiszt felolvasta az eskü szövegét. Az avatandók jobb kezükkel két újukat esküre emelve, bal kezükkel kardjukat fogva felesküdtek, majd kardot rántva kiáltották:

„A HAZÁÉRT MINDHALÁLIG!”

Az eskü után rövid szabadságot kaptak, majd indultak a frontra. A Budapest körüli erődítési munkálatokban részt vett a Bolyai Akadémia, ezt követően októberben Jánosházára települt át, ahol november 15-én a felsőbb évfolyamot felavatták. 1945. május 2-án a csapatzászlót elhelyezték Sankt Veit község római katolikus plébániáján.

A M. Kir. Bolyai János Honvéd Akadémia összesen 327 fő hadnagyot adott a hazának.

A második világháború után az alapfokú tisztképzés két évig szünetelt. Először nevelőtiszti, majd gazdász-tiszti tanfolyamot szerveztek. A párizsi békeszerződés a szárazföldi haderőnél 65 000, a légierőnél 5 000 főben maximálta a hadsereg létszámát.

5. tárló

a./ A HONVÉD KOSSUTH AKADÉMIA /1947-1949/

Révay Kálmán ezredes parancsnoksága alatt 1947. októberében, a részben már helyreállított Ludovika Akadémia épületeiben kezdte meg működését. 1947. októberében a kiképzés egy és három éves programmal indult. Az akadémikusok életét szabályzó napirend szerint délelőtt 5, délután 3 órában tartottak foglalkozásokat.

A Kiss János laktanyában az ezredparancsnok **Köteles Jenő alezredes** volt. 1947. december 14-én került sor a Honvéd Kossuth Akadémia zászlóátadási ünnepségére és eskütételére. A zászlót a Köztársaság elnöke Tildy Zoltán adományozta, s ő is nyújtotta át az akadémia parancsnokának. A zászlót ma a Hadtörténeti Múzeumban őrzik. A képzés beindulása után rövid időn belül a hallgatók létszámát 850 főre emelték fel. 1948. április 4-én ünnepélyes keretek között az akadémia hallgatói vették át a szovjet hadseregtől az 1848-49-es forradalom és szabadságharc zászlóit. A tanintézetben az első tisztavatás 1948. augusztus 19-én, az utolsó tisztavatás 1949. július 17-én volt.

b./ FEGYVERNEMI ÉS SZAKTISZTI ISKOLÁK

Az önállóan működő fegyvernemi és szaktiszti iskolák 1949-1954 között sorra alakultak meg és kezdték meg oktatásukat egy, majd két éves időtartamban.

- Honvéd „Petőfi Sándor” Nevelőtiszti Akadémia (Tisztképző Intézet) 1949 majd Petőfi Politikai Tiszti Iskola 1952 Budapest
- Honvéd Gépkocsi és Traktor Tiszti Iskola 1949 Budapest
- Honvéd „Dózsa György” Gyalogos Tiszti Iskola 1949 Pécs
- Honvéd „Rákosi Mátyás” Páncélos Tiszti Iskola 1949 Tata
- Honvéd „Kossuth Lajos” Tüzér Tiszti Iskola 1949 Budapest
- Honvéd „Bem József” Légvédelmi Tüzér Tiszti Iskola 1949 Budapest
- Honvéd „Zalka Máté” Híradó Tiszti Iskola 1949 Budapest
- Honvéd „Táncsics Mihály” Műszaki Tiszti Iskola 1949 Szentendre
- Honvéd „Kilián György” Repülő Hajózó Tiszti Iskola 1949 Szolnok
- Honvéd „Vasvári Pál” Repülő Szakkiképző Tiszti Iskola 1949 Budaörs
- Honvéd „Ságvári Endre” Hadtáp Tiszti Iskola 1950 Budapest
- Honvéd Egészségügyi Tiszti Iskola 1950 Budapest
- Honvéd Sporttiszti Iskola 1950 Budapest
- Honvéd „Zrínyi Miklós” Tolmács Tiszti Iskola 1950 Budapest
- Honvéd Térképész Tiszti Iskola 1951 Budapest
- Honvéd „Gábor Áron” Tüzér Technikus Tiszti Iskola 1951 Budapest

A tiszti iskolák neve elé, hogy megkülönböztessék a rendőr és a pénzügyőr iskoláktól, a honvéd szót írták. A névadónak a vezeték és a teljes nevét vegyesen használták. A névadó nevét az akkori helyesírás szerint idézőjelbe tették „Táncsics”. Később a honvéd szót elhagyták, az irodalomban egyszerűsített néven szerepelnek. A fegyvernemi tiszti iskolák közel azonos elvek szerint, szovjet mintára, a II. Világháborús képzési tapasztalatok alapján épültek fel. A tantárgyak többsége, azok óraszámai azonosak voltak. Az eltérés a szakmai tárgyakban volt. Az akkori iskolák nevei, megalakításuk éve és helyőrségeik:

- 1955. őszén összevonták a Gépkocsizó és Traktoros Tiszti Iskolát a Páncélos Tiszti Iskolával, Tatán létrejött a Páncélos és Gépkocsi Tiszti Iskola.
- 1956-ban a pécsi lövésztiszti iskolát Tatán összevonták a páncélos és gépkocsi tiszti iskolával Dózsa György Lövész, Páncélos és Gépkocsi Tiszti Iskola néven.
- A tüzér tiszti iskolából és a tüzér technikus tiszti iskolából létrehozták a Kossuth Lajos Tüzér és Tüzér Technikus Tiszti Iskolát Budapesten,

– A „Zalka Máté” Híradó Tiszti Iskola és a „Táncsics Mihály” Műszaki Tiszti Iskola összevonással Szentendrén létrehozták a „Zalka Máté” Híradó és a Műszaki Tiszti Iskolát.

c./ EGYESÍTETT TISZTI ISKOLA /1957-1967/

1957. februárjában alakult meg Budapesten, parancsnokává Köteles Jenő vezérőrnagyot nevezték ki. Az alapító okirat szerint a Kossuth Lajos Tüzér és Tüzér Technikus Tiszti Iskola jogutódja, ezért annak csapatzászlaját örökölte.

Az ETI sajátossága volt, hogy a tanszékeket fegyvernemi tagozatokba sorolták, és csak kisebb részük működött önállóan. Ennek megfelelően az iskola fennállása alatt lövész-, páncélos-, majd a kettő összevonásával összfegyvernemi, tüzér-, híradó-, műszaki és hadtáptagozat, valamint társadalomtudományi tagozat működött. Viszonylag hosszabb ideig önállóan csak az Általános Katonai és a Testnevelési Tanszék dolgozott. A műszaki és parancsnoki tisztképzés a tagozaton összefonódott és csak tanszékszinten különült el.

A parancsnoki képzést biztosító tanszékek mellett 16 olyan tanszék működött az iskola fennállásának közel 11 éve alatt, amelyeknek a műszaki tisztek képzése volt a feladata. A tüzér tagozathoz sorolták a Légvédelmi Tüzér Tanszéket, a Tüzértechnikus és Lokátoros Tanszéket, majd a különvált Tüzér és Fegyvertechnikus Tanszéket, a Lokátor Tanszéket, az Impulzustechnikai Tanszéket és a Vegyivédemi Tanszéket is.

A páncélos tagozat csak egy évig működött önállóan. Később a lövésztagozattal összevonva összfegyvernemi tagozatot hoztak létre. A Vezetékes Technikai Tanszék és a Rádiótechnikai Tanszék alkotta a híradó tagozatot. A hadtáptagozatnak három tanszéke volt, a Hadtáp Harcászati Tanszék, a Hadbiztosi Tanszék, valamint az Általános Hadtáp és Elhelyezési Tanszék. Az Egyesített Tiszti Iskolán a tanulási időt kezdetben két, illetve három évben határozták meg. A Kilián Repülő Hajózó Tiszti Iskola nem integrálódott be az ETI-be. A szolnoki bázison 1961-ig szünetelt a képzés.

A növendékeket kezdetben növendéki ezredbe szervezték, ahol a műszaki növendékeket csak részben osztották külön századokba. A századok folyamatosan versenyben álltak egymással tanulmányi, fegyelmi, kulturális és sport területén. Az ezred végezte a katonai élettel kapcsolatos tantárgyak oktatását, alaki foglalkozásokat, szabályzatismeretet, az ügyvitelt, stb. Később ezekre a feladatokra önálló tanszék alakult. A szakmai színvonal emelésére az 1961-62 tanévben rátértek a felsőfokú technikus képzésre. Egyúttal a hároméves képzési időt négy évre emelték. A csapatgyakorlat időtartama egy év lett, így 1963-ban nem volt tisztavatás.

1963-ban vezették be a 4 éves képzést. 1964. szeptemberében avattak először olyan tiszteket, akik már két - tiszti és szaktechnikusi - oklevelet kaptak. A felemelt képzési idő a társadalomtudományi tantárgyak és a nyelvi képzés óraszámait növelte. A századoknál megszűntek a politikai helyettesi beosztások. Létrejött a nevelői hármas, az osztályfőnök, politikai nevelő tanár (pártpolitikai tanszékről) és a századparancsnok személyében.

A növendékeket kezdetben növendéki ezredbe szervezték, ahol a műszaki növendékeket csak részben osztották külön századokba. A növendéki ezred az 1964-65-ös tanév kezdetétől teljesen megszűnt és a növendékeket szakáguk szerint külön-külön századokba osztva a tagozatparancsnokságok alá rendelték. Ugyanakkor megszűnt a tiszti szakaszparancsnoki rendszer is, feladatkörük egy részét a tagozatok 4. évfolyamos hallgatói vették át. Évenként nevelési tervet készítettek és a hallgatók tanulmányi előmeneteléről írásos anyagot állítottak össze. Az ETI fennállásának 10 éve alatt 2732 tisztet bocsátott ki, 1410 főt két oklevéllel avattak, 205 fő volt kiválóan végzett tiszt.

6. tárló:

ZALKA MÁTÉ KATONAI MŰSZAKI FŐISKOLA /1967-1990/

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1967. évi 13. számú törvényerejű rendelete a Magyar Néphadsereg tiszti iskoláit katonai főiskolákká nyilvánította. Az Egyesített Tiszti Iskola jogutódjaként a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolának a IX. kerületben működő, Fegyver- és Gázkészülékek Gyára 1968. április 21-én és 1983. szeptember 29-én új csapatzászlót adományozott. A hallgatók végzéskor katonai és polgári diplomát kaptak a főiskolán: csapatvédelmi tüzér, csapatvédelmi rakétatüzér, honi légvédelmi rakéta, híradó parancsnoki, híradó rádiótechnikus, vegyivédelmi, rádiólokátoros (rádiótechnikai), hadtáp, harcjármű-üzembentartó, gépjármű-üzembentartó, tüzér és fegyverzettechnikus (általános fegyver üzembentartó), katonai pénzügyi szakokon. A főiskola első parancsnoka: **Horváth János mérnök ezredes** lett, akit később vezérőrnaggyá neveztek ki. 1967-ben **Varga László ezredes** lett a parancsnok. Halála csak rövid idejű lehetőséget biztosított tervei végrehajtására. 1978-ban nevezték ki parancsnokká **Paál György ezredest**, aki vezérőrnagyként a főiskoláról ment nyugállományba. A képzés 45 %-a az elméleti és 55 %-a a gyakorlati jellegű felkészítést szolgálta.

A tisztavatást kezdetben a főiskola udvarán, majd 1969-től minden év augusztus 20-án a Parlament előtt hajtották végre. Két részből tevődött össze, egy belső avatásból, ahol az adminisztratív teendőket látták el. A fegyvernemenként tartott belső ünnepségen felolvasták a rendfokozatokat, és kiosztották a csillagokat. 1969-től a kiváló eredményt elért hallgatók főhadnagyok lettek. A hallgató megnevezést 1971-ben vezették be, addig a növendék megszólítást használták. 1973-tól a 4 éves, emelt szintű (üzemmérnöki és üzemgazdász) képzés 12 szakon, ezen belül 25 ágazaton folyt. A főiskolán 1987-től a hallgatók 3 éves képzésben részesültek. 1987. szeptember 29-én a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a főiskolát Vörös Csillag érdemrenddel tüntette ki. A főiskolán 1979-1980 között 328 fő külföldi hallgató (líbiai, vietnámi, mozambiki, laoszi, angolai, kongói és bissau-guineai) tanult. A ZMKMF-ról 1967-től mintegy 7 000 tiszt került felavatásra.

7. tárló:

BOLYAI JÁNOS KATONAI MŰSZAKI FŐISKOLA /1990-2000/

Magyar Honvédség parancsnoka 37/1990. számú parancsa alapján vette fel a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola, a jeles matematikus és hadmérnök nevét. A főiskola első parancsnoka: **Dr. Szabó Miklós ezredes -** később **vezérőrnagy** - lett. A főiskolát egyben a magyar királyi Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémia jogutódjává nyilvánították. A Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, a Magyar Honvédség kötelékében, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium és a Honvédelmi Minisztérium felügyelete alá tartozó - a honvédelmi, illetve a felsőoktatási törvény szellemében működő - katonai felsőoktatási intézmény volt. A Magyar Honvédség és Határőrség részére olyan tiszteket képezett, akik a Magyar Köztársaság Alkotmányára tett fogadalmuk alapján, a nemzet ügye iránt elkötelezett, az ország kormányához lojális, hazájukat szerető, mély hivatástudattal és szilárd erkölcsi tartással bíró, kiegyensúlyozott életvitelű, értelmiségi szakemberekké váltak.

A művelődési és közoktatási miniszter, valamint a honvédelmi miniszter 1048/90. III. 21. MT határozata alapján, 13 szakon és 22 ágazaton folyt az újra négy évre emelt tisztképzés. Egyes szakokon tiszthelyettes képzést és tartalékos parancsnoki képzést is végrehajtottak átmeneti jelleggel. Évente 200 fő tiszthelyettes és 500 fő tartalékos parancsnok végzett a főiskolán. ***Dr.* Farkas Tivadar mk. ezredes / vezérőrnagy** (1991-1999) irányítása alatt a főiskola a Bánki Donát Műszaki Főiskolával, a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolával, a Könnyűipari Műszaki Főiskolával és az Ybl Miklós Műszaki Főiskolával közösen létrehozta a Budapesti Politechnikum-ot 1992-ben. Később felvételre került a Kossuth Lajos Katonai Főiskola és a Gábor Dénes Főiskola is.

A 61/1994. sz. Kormányrendelet alapján 1995-től működik a főiskolán a tábori lelkészi szolgálat, amit egy római katolikus és egy református főiskolai lelkész képvisel, a Kiss Károly Kollégium Imatermében.

1994-től lányok is tanulhatnak a főiskolán. A Nemzetközi Mérnökkamara Európai Minősítő Bizottsága (FEANI) 1995. február 15-től felvette a főiskolát az Euro-mérnöki Regiszterbe. A végzett hallgatók pályázhatnak az Euromérnöki cím elérésére, melynek birtokában, Nyugat-Európa országaiban teljes jogú mérnöki munkát vállalhatnak.

Kovács Gyula mk. alezredes, főiskolai docens (1948-1998) légvédelmi tüzértisztként szolgált Únyban és Zsámbékon. 1988-tól a pedagógusi tanári beosztása mellett szabadidejében faragott. Ő készítette el az itt látható fegyvernemi jelvényeket és a Bolyai címert. Az Üllői úti bázison találkozhatunk munkáival: „A légvédelmi tüzér kojafa" a „150 éves a Magyar Honvédség kopjafa" és a Harangláb. A fafaragó szakkör egyik alapító tagja volt. Keze munkájával számtalan kisebb művészi alkotás is született: „Pelikán" melyet az Imateremben találunk, és a „Szent Borbála kép" valamint „Gábor Áron rézágyúja" relief, melyek a tanszéken találhatók.

Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolai Kar

A főiskolai kar 2000. január 1-től a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem integrált része lett. Főigazgató: **Prof. Dr. Berek Lajos mk. ezredes**

A kar rendeltetése: A kar főiskolai alapképzést és katonai nevelést folytató bentlakásos tanintézmény. Több képzési profilú főiskolai kar. Biztosítja a fegyveres erők, rendvédelmi szervek és a nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint vállalkozási formában a polgári testületek, és szervezetek részére a mérnökképzést. Alaprendeltetése mellett feladata, a Magyar Honvédség szervezeteinél szolgálatot teljesítő állomány, szakmai tovább- és átképzése, a tisztek folyamatos utánpótlása.

A kar 6 szakon, a 13 szakirány képzés során olyan rendszerszemléletű ismereteket ad, készségeket és képességeket alakít ki, amelyek alkalmassá teszik a fiatal tiszteket - rövid beilleszkedés után - első tiszti beosztásaik ellátására, önálló szakmai továbbképzésre, az előmeneteli rendben következő beosztások hosszú távú megalapozására, valamint kétirányú egyetemi (katonai és polgári) képzés folytatására, hazai és külföldi továbbképző céltanfolyamokon való részvételre. Filozófiájában a tanítás és tanulás harmonikus egysége mellett meghatározóak a személyiségfejlesztés oktatásba beépített formái és a tanórán kívüli nevelés.

A képzési idő négy éve alatt a honvédségi ösztöndíjas hallgatók képzése bentlakásos kollégiumi rendszerű katonai elhelyezésben történik. A jelentkező hallgatók elméleti felvételi-, testi-fizikai és idegen nyelvi alkalmassági vizsgán vesznek részt. A felvételi követelményeket az Oktatási Minisztérium által évente kiadott „Felvételi tájékoztató” tartalmazza. A sikeres felvételi után a hallgatók egy hónapos katonai alapkiképzésben részesülnek. A tanulmányi idő 8 félév. A hallgatók a tudományos diákkörökben megismerkedhetnek a tudományos kutatómunka alapjaival, tudományos pályaműveikkel szerepelhetnek az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon.

A Kar az alapképzés keretében egyetemi és főiskolai szinten kredit rendszerű és átjárhatóságot biztosító szemeszterrendszerű képzést, a szakokon belül szakirányú képzést folytat.

A szakképzettség megszerzése során a képzésben a Kar olyan rendszerszemléletű ismereteket ad, készségeket és képességeket alakít ki, amelyek alkalmassá teszik a végzett hallgatóinkat első beosztásaik ellátására, önálló szakmai továbbképzésre, a katonai előmeneteli rendben következő beosztások hosszú távú megalapozására, két irányú egyetemi, valamint továbbképző céltanfolyamokon való képzés folytatására.

A Kar kiemelt figyelemmel törekszik a Nemzeti Bologna Bizottság és a MAB megújult követelmény rendszerének megfelelni. Folytatjuk a már jól működő költségtérítéses képzést levelező formában, majd 2005-től székhelyen kívüli államilag finanszírozott és költségtérítéses képzést indítunk. 2006-ig két BSc és nyolc MSc szak alapítását és indítását tervezi.

A hármas képzési ciklus mellett továbbra is jelen kell lennie számos kiegészítő, továbbképző, specializáló rövid idejű programnak a felsőoktatási rendszerünk új képzési szerkezetében, amelyek a diszciplináris ismeretek megújítását, specializálását, illetőleg a szakismeretek fejlesztését, korszerűsítését célozzák az életen át tartó tanulás elve alapján.

Az egyéni és a csoportos vallásgyakorlás lehetőségeit katolikus és protestáns tábori lelkészek biztosítják. Az imaterem falán Kovács Gyula alezredes fafaragásos plakettje látható. Az ábrázolás, ókeresztény szimbólum. Egy pelikán éhező és szomjazó fiókáit saját vérével táplálja, menti meg a haláltól. Ez a jelkép Jézus Krisztusra utal, aki vére hullásával hozta el a megváltást az emberiség számára. Katonai értelmezésben a hősi halált jeleníti meg.

Szakmúzeumok

- Híradó Múzeum (6./a sz. épület alagsorában)
- Bolyai Haditechnikai Park (12. sz. épületben és környékén)

Híradó Múzeum

A Magyar Királyi Honvédségnél, és a Magyar Néphadseregben rendszeresített híradó eszközök gyűjteményes kiállítása.

A múzeum tulajdonosa: HM Vezérkar Katonai Tervező Főcsoportfőnökség

Híradó Osztály

A múzeum kezelője: ZMNE Bolyai János Katonai Műszaki Kar

Híradó Tanszék Katonai Távközlési szakcsoport

A Híradó Múzeum két teremből áll:

I. terem

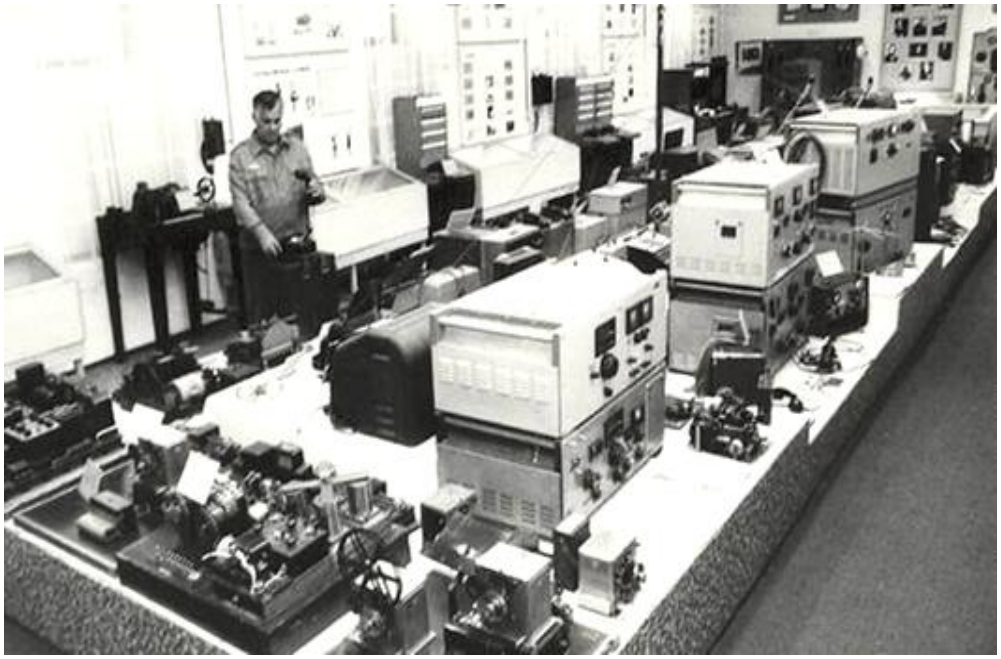
Híradástechnikai eszközök 1915-1945-ig,

- Fali tablók, melyek a híradás létrejöttének szükségességét, az elektronika fejlődését szemléltetik. Könyvek, kisebb eszközök és dokumentumok gyűjteménye,
- Tábori posta eszközei, könyvtár, dokumentum gyűjtemény, vetítési lehetőség a terem felé.

II. terem

Vegyes kialakítású: A terem középső részén híradástechnikai eszközök találhatók 1945–1990. közötti időkből. A katonai eszközök gyűjteményét kiegészíti a polgári gyűjtemény, a képzésben használt korabeli szabályzatok és bemutató eszközök gyűjteménye.

- Fali vitrinekben a híradótisztek képzésével kapcsolatos történeti feldolgozások és dokumentumok láthatók.
- A vitrinekben a tisztképzés tárgyi emlékeit gyűjtöttük össze. Néhány vitrinben a híradó csapatoktól kapott emlékek, dokumentumok találhatók.
- Két vitrinben a híradók külkapcsolatainak állítottunk emléket. Az eszközökről ebben a teremben is rövid leírást találhatnak a mellettük elhelyezett kis táblákon.

A Híradó Múzeum létrejöttének előzményei: Visszatekinteni az elmúlt néhány évtizedre, arra az alkotó munkára, amely a híradó szolgálat múzeuma létrehozásának gondolatától az effektív munkavégzésen át végül is annak megvalósítását eredményezte, igen megható érzés.

A múzeum, megvalósításának gondolata már az 1950-es évek közepén felvetődött. Létrehozását, gyakorlati megvalósítását ebben az időben több objektív tényező hátráltatta. Gyakoriak voltak a hadsereg átszervezések, napirenden volt a tisztképzés reformja, ami értelemszerűen maga után vonta a tisztképzés intézményeinek összevonását is. 1957-ben megvalósításra került az Egyesített Tiszti Iskola, majd tíz évvel később a Magyar Köztársaság Elnöki Tanácsa a tisztképzést főiskolai szintre emelte, amelynek értelmében három főiskola alakult meg.

A múzeum az első híradó tiszti iskola fennállásának 25. évfordulójára készült el. Az átadásra 1974. május 6-án ünnepélyes keretek között került sor. Az átadási ünnepséget a Magyar Honvédség Híradó Főnöke, Molnár János ezredes nyitotta meg. Az ünnepségen részt vett a Híradó Csoportfőnökség teljes személyi állománya, a katonai szervezetek híradó főnökei, a híradó tisztképzés veteránjai, a nyugállományú híradó tisztek és a híradó szakmai vezetés személyi állománya.

Híradó szakszolgálat emlékhelye (6. sz. ép. előtt). A Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola Híradó Szaktanszéke volt az első, amely emléket állított azoknak a híradó tiszteknek, akik a Tiszti Iskola megalakulása óta a tanszéken oktattak, majd nyugállományba mentek. Az emlékhely egy magas antenna, melynek tartó oszlopára, egy rézlapra az alábbi szöveget írták:

„Nyugállományú híradó tisztjeink emlékére állította a híradó tanszék"

A híradó szakcsapat tevékenysége minden fegyvernemet és szakcsapatot átfog. Szervezetszerűen először 1912-ben alakult meg, azóta töretlenül fejlődik. Eszközei történeti sorrendben: vezetékes távíró, szikratávíró, géptávíró, távbeszélő, rádió, többcsatornás rádió (rádiórelé), troposzféra rádió, műholdas rádió.

A híradótisztek képzése önállóan a Bolyai Akadémián történt 1939-től. Érdekessége az épületnek, hogy már 1918-ban is a híradó képzés szolgálatában állt.

A híradótiszt-képzés rövid története.

A második teremben a fali vitrinekben a műszaki, illetve a híradó tisztképzés tanintézeti képzésének fontosabb intézményeit jelenítjük meg.

Az iskolarendszerű műszaki tisztképzés a francia hadseregben indult meg az 1700-as években. Francia mintára indult a porosz és az osztrák képzés Savoyai Jenő herceg és hadvezér javaslatára Bécsben, 1717-ben. A Bécsi Hadmérnöki Akadémián tanult az a néhány magyar, aki a műszaki pályát választotta. A kevésszámú híradást biztosító állományt a műszakiak átképzésével biztosították az 1912-ben megalakult híradó ezredhez.

Magyarországon a Ludovika Akadémián beindult tisztképzés 1931-ig szintén a műszaki csapatok részére képzett tisztek közül válogatta az „összekötő szolgálat" tiszti állományát. 1931-ben két tanulmányi főcsoportot hoztak létre, ahol először biztosították az önálló híradó évfolyamok indítását. A harmadik és negyedik évfolyamban megalakult hírcsoportban két szakon - különleges és kezelői - indították a képzést. 1939-től az önálló Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémián a háborúra felkészítés keretében egyre növekedett a felavatott híradótisztek száma.

A II. Világháború után az első híradótiszteket tanfolyami rendszerben képezték ki, főleg altisztekből, az 1947-ben megalakult Honvéd Kossuth Akadémián. A szervezett híradótisztképzés 1948. őszén indult. Ide már a kor szellemének megfelelően munkás és paraszt származású, főleg párttag fiatalokat iskoláztak be. A kialakult háborús hisztéria jelentősen megnövelte a hadsereg technikáját és létszámát, ezért a párt vezetése úgy döntött, hogy szovjet minta alapján felállítja a fegyvernemenkénti tisztiiskolákat. Ennek megfelelően 1949. szeptemberében Budapesten megalakult a Zalka Máté Híradó Tiszti Iskola. Ez az intézet biztosította a megnövekedett híradótiszti igényt, nappali beiskolázásban kezdetben egy, majd két, végül három évi tanulmányi idővel. Ezt a beiskolázott- átlagosan évi 500 fős-állományt egészítették ki a tanfolyamok. Alosztályparancsnoki, rendőrnői, távírász, tartalékos tiszti, híradó technikusi stb. tanfolyamok indultak. Volt olyan év, hogy az iskola létszáma meghaladta a kétezer főt.

A politikai helyzet enyhülésével 1953-tól egyre csökkent a beiskolázottak száma, megszűnt a női képzés, felemelték 3 évre a tanulmányi időt, és 1955-től csak érettségizett növendékeket vettek fel. Az 1955-ös létszámleépítés kihatott a tisztképzésre is. Megkezdték az önálló tiszti iskolák összevonását. A Híradó Tiszti Iskolát 1956. őszére vonták össze a Műszaki Tiszti Iskolával és megalakult a Zalka Máté Híradó Műszaki Tiszti Iskola Szentendrén. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után jelentősen lecsökkent a növendékek száma. Ez a tény, valamint a hadsereg szereplése, a szovjet megszállás bizonytalanná tette a jövőt. A politikai vezetés a tisztképzést egyetlen tiszti iskola keretén belül tartotta célszerűnek megvalósítani.

1957. március 1-én megalakult Budapesten az Egyesített Fegyvernemi Tiszti Iskola. Itt kapott elhelyezést a híradó tisztképzést biztosító Híradó Tagozat. A bizonytalan helyzetben az első és második évfolyamot kihelyezték csapatokhoz, csak a harmadik évfolyamnak volt képzés. A tisztképzés a hadsereg továbbfejlesztését követve, mind létszámában, mind szaktudásában változott. A gyakorlati tudás megszerzésére 1 évig csapatszolgálatot teljesítettek a jelentkezők. A katonai alapismeretek elsajátítását az összevont fegyvernemi ezred biztosította, melynek parancsnoksága alá tartozott minden növendék.

1961-ben bevezették a 4 éves oktatást, mert a katonai követelmények mellett polgári tanulmányi követelményeket is teljesíteni kellett. Ennek fejében olyan diplomát kaptak a végzősök, melyet főtechnikusi szinten elfogadtak a polgári életben is. Tovább növelve a tiszti követelményeket 1967-től a képzés főiskolai szintűvé vált. Az évek folyamán felduzzasztott létszám indokolta, hogy három főiskola alakuljon.

A híradótisztek képzése a megalakult Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolán folytatódott. Ekkor híradó szaktechnikusokat és híradó parancsnokokat képeztek vezetékes, rádiós és rádiórelé szakokon. 1973-tól ismét emelkedtek a követelmények és a híradótisztek üzemmérnöki diplomát kaptak, melyet a polgári életben is elfogadtak. 1987-ben egy téves döntés alapján a képzést lecsökkentették 3 évre. A hallgatók polgári képesítést nem, csak katonai képesítést kaptak.

Az 1990-es rendszerváltozás a tisztképzést is befolyásolta. A főiskola nevét megváltoztatták és 1990. szeptember 1-től Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolára módosították. A tisztképzés idejét visszaállították 4 évre, a politikai képzést és szervezeteket megszüntették. A régi hagyományok ismét szerepet kaptak a nevelésben és a főiskola külsőségeiben. A legutóbbi változás jelentősen befolyásolta az egész főiskolát, melyből nem maradt ki a Híradó Tanszék sem, amely a híradótisztek képzését jelenleg is biztosítja.

A Híradó Tanszék először képezett ki külföldi hallgatókat. 1974-es avatással vietnamiakat, majd az elkövetkező évek folyamán mintegy 7 nemzet hallgatóit avatta híradó tisztekké.

Bolyai Haditechnikai Park

A ZMNE Bolyai János Katonai Műszaki Kar Katonai Elektronikai Tanszék Légvédelmi Rakéta és Tüzér szakcsoportban folytatott oktató-nevelő tevékenység célja - bármely oktatási intézményhez hasonlóan - kettős jellegű, egyrészt konzerváló, a régit megőrző, másrészt progresszív, a régit túlhaladó, jövőbe mutató. Az optimálisan megvalósított képzés e két összetevő állandó szimbiózisát feltételezi.

Az oktatásban egészen 1990-ig hiányzó láncszem maradt a fegyvernem magyarországi kialakulásától kezdődően a fegyvernemi felkészítés, 1945-ben lezárult fejezete. 1990-t követően vált lehetővé, hogy a tanszék a célok konzekvens megvalósítását megkezdhesse, és - egy kohéziós folyamat megindítójaként - három irányban kezdje meg kutató munkáját:

- A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémián végzettek felkutatása.
- A Nagyváradi Gábor Áron Hadapródiskola Bajtársi Körével történő kapcsolatfelvétel.
- A II. Világháború utáni fegyvernemi képzés feldolgozása.

1995-ben lényeges előrelépés történt. A Nagyváradi Gábor Áron Hadapródiskolában 1942-ben végzett hallgatók tárgyi emlékeiből kialakításra került a Borbála emlékszoba. Ez volt a fegyvernem tárgyi emlékeinek összegyűjtésére irányuló gyűjtőmunkának az első eredménye. Az emlékszoba kialakításával megkezdődött a ma látható kiállítás fejlődése.

A gyűjteménynek jelenleg a következő főbb részei vannak:

1. Emlékszobák. A fent említett Borbála emlékszobán kívül a Ludovika Akadémia hagyományait az 1943-ban avatott Köhler Ferenc aranydiplomás m. kir. tüzér hadnagy által adományozott Borbála-kard, valamint a tanszéknek adományozott személyes emléktárgyai jelentik. A Ludovika emlékszobában eredeti fotók, tablók és tárgyak őrzik az Ludovika Akadémia emlékét.
2. Iskolatörténeti kiállítás. Az 1868-ban az osztrák-magyar kiegyezés után felállított Magyar Királyi Honvédség részére a Ludovika Akadémia nem tudta biztosítani a képzési rendszerével a kellő színvonalú tiszti utánpótlást. Elengedhetetlenül szükségessé vált a tisztképzés megreformálása. 1897-ben a XXIII. törvénycikk új alapra helyezte a katonai nevelést és oktatást, intézkedett egy főreáliskola és két hadapródiskola felállításáról. A kiállítás fali tablók segítségével mutatja be a hadapródiskolák történetét, életét.
3. Haditechnikai Park. Napjainkban a technikai gyűjtemények létrehozásának utolsó „pillanatait” éljük. Az élet gyors átalakulása a régi idők technikai eszközeit sem kíméli, és szinte naponta tűnnek el az olvasztókban olyan katonai eszközök, fegyverek, amelyek „feladatukat bevégezték” látszólag haszontalanokká váltak, pedig a jelen megértéséhez szükség van e technikai fejlődéstörténetet bemutató tárgyakra is. Ezért az emlékszobák kialakításával párhuzamosan folyt - a Hadtörténeti Intézet és Múzeum segítségével - a Magyarországon fellelhető, a légvédelem fejlődését bemutató légvédelmi tüzér és rakéta fegyverek tanszékünkön történő elhelyezése, egy állandó kiállítás létrehozása. Jelenleg több mint 60 db nehéz technikai eszköz látható a külső kiállító tereken. A bemutatott különböző tüzérségi fegyverek, aknavetők, légvédelmi-, páncéltörő-, tábori ágyúk, rakéta indítóállványok, harcjárművek, harckocsik, lokátor állomások és egyéb eszközök a fejlődés egyes szakaszait szemléltetik.
4. Lőszer gyűjtemény. A régi lövegek összegyűjtésére teljes mértékben jelenleg már nincs lehetőség, ezért a fejlődést alapvetően a fellelt lőszerek, lövedékek, makettek bemutatása szemlélteti. A gyűjtemény a változást mutatja be, a tüzérség fejlődés történetét az 1850-es évektől napjainkig. A gyűjtemény tartalmaz az 1850-es évektől kezdődően lövedékeket, I. és II. Világháborús német és magyar lőszereket, továbbá 1937-től a néhai Szovjetunióban fejlesztett lőszerek nagy részét, amelyek jól tükrözik az összes tüzérségi eszköz fejlődését. A több mint ezer darabos gyűjtemény jelenleg több száz fajta lőszert, lövedéket tartalmaz.

5. Roncskutatók kiállítása. A II. Világháborúban Magyarország területén lezuhant repülőgépek történetét a Magyar Veterán Repülők Szövetségének Roncskutatói által 2000-ben létrehozott kiállításon lehet megismerni. A bemutatott roncsokat, azok történetét, a feltárás körülményeit, és a legfontosabbat, a pilóták sorsát ismerheti meg a látogató a tárlókban elhelyezett anyagok segítségével.
6. „Béke poraikra" Hosszú időnek kellett eltelnie ahhoz, hogy viszonylag tiszta képpel rendelkezzünk a II. Világháború során elesett katonák további sorsáról. Az elesettekhez fűződő hivatalos viszonyt jellemezte, hogy a háborúban elesettekről nem volt tanácsos nyíltan beszélni, megemlékezni, mondván rossz ügyet szolgáltak. Ma már pontosan tudjuk, hogy azok a híresztelések, amelyek a halottak végtisztesség nélküli jeltelen tömegsírokba történt eltemetéséről szóltak, nem valósak. Pontos adatok állnak rendelkezésre a korabeli temetésekről és a temetők létesítéséről. A HIM Központi Irattár segítségével és anyagaiból készült kiállítás a II. Világháborúban elesett magyar katonák emlékét őrzi.
7. Makett kiállítás. Bemutatja a Bolyai Makett Klub munkáit, illetve oroszi Marton György 40 év munkájával készített, egyedülálló makett gyűjteményét, amely a II. Világháborús német hadiipar által fejlesztett és gyártott haditechnikai eszközöket tartalmazza. A mintegy 2000 db-ból álló gyűjtemény igazi értéke a teljességében rejlik.

<u>Az alakulótéren háttérként felállított haditechnikai eszközök:</u>

A laktanyák kialakításában az alakuló térnek nevezett rész, több száz éves hagyomány. Az állandó hadseregek kialakításakor létrehozott laktanyákban kellett egy hely, ahol különböző katonai tevékenységekre a teljes állomány azonos időben jelen lehetett. Ez a tevékenység lehetett létszámellenőrzés, ruházat vagy fegyverzet ellenőrzése, alaki mozgások megtanulása, díszelgés gyakorlása stb. Ezt a térkialakítást a katonai iskolák is megvalósították. Mivel a mai objektum két iskolából jött létre, ezért két tér található a területen. A nagyobbik téren történnek napjainkban is azok az események, melyek szükségesek az iskola katonai jellegének a fenntartásához. A téren található a tribün, melynek ellensúlyozására, vele szemben vannak a haditechnikai eszközök.

Felméréskor ezek az alábbiak: (balról jobbra) 76 mm-es 42. M ágyú, 37 mm-es légvédelmi gépágyú, 122 mm-es tarack, T-34 típusú harckocsi, közepes légvédelmi rakéta, PT-76 úszó harckocsi, páncélozott szállító harcjármű (PSZH), meteorológiai rádiólokátor, 45 mm-es páncéltörő ágyú, 82 mm-es aknavető.

Az eszközöket a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola technikai szolgálata állította fel, az alakuló tér kialakításának idején, 1985-ben. A kiállítás létrehozásában nyújtott segítséget:

- a Légvédelmi Rakéta és Tüzér Tanszék oktatói és hallgatói állománya (1993-2004)
- a Hadtörténeti Intézet és Múzeum és a MH. 1. Hadihajós és Tűzszerész ezred.

Bolyai Makett Klub

Molnár Sándor ezds, Dr. Bús János alez, Bíró László alez, Posta Lajos örgy, Süli Attila fhdgy, Bubucs Zoltán hadtörténész muzeológus, Dr. Pavlicsek István, Dr. Gulyás István, Lakatos József, Tóth Ferenc, Légrádi Lajos, Liptai János mk. alezredes, Imrik László, Hatala András, Mészáros Attila, Ozsváth Zoltán és Behofsits László létrehozták a Bolyai Makett Klubot.

A kiállítás tárgyai a kérlelhetetlenül elrohanó és egyirányú időt - ha átvitt értelemben is- megállítják, visszaforgatják és pár pillanatra elénk varázsolják a történelmet. A több éves munka eredménye ez az állandó kiállítás, amely ma már valamennyi érdeklődő számára nyitott.

Céljaink elérése csak közös elhatározással és együttes cselekvéssel lehetséges. Ezért magunkénak érezzük, a Monarchia hadseregének jelmondatát a „VIRIBUS UNITIS”-t azaz „Egyesült erővel” kitűzött céljainkat meg fogjuk valósítani.

RANGELSŐK, KIVÁLÓAK

The first-Exellents in Ranks

M. Kir. Ludovika Akadémia rangelsői

1920 Haffner Imre hadnagy
1921 Kovács Béla hadnagy
1922 Horváth József hadnagy
1924 Székely László hadnagy
1925 Tarcsay Vilmos hadnagy
1926 Géczy György hadnagy
1926/2 Simonides József hadnagy
1925 Pálffy László hadnagy
1929 Fucsek (Rakolcai) Géza hadnagy
1930 Bersuder (Marzányi) István hadnagy
1931 Balássy Miklós hadnagy
1932 Lovász Olivér hadnagy
1933 Rácsky Jenő hadnagy
1934 Eszenyi László hadnagy
1935 Hübner Vilmos hadnagy
1936 Szentgyörgyi Tibor hadnagy
1937 Tormány Tibor hadnagy
1938 Faragó László hadnagy
1939 Papp Ferenc hadnagy
1939/2 Radnay László hadnagy
1940 Zentay Ferenc hadnagy
1941 Beleznay Győző hadnagy
1942 Berthy Károly hadnagy
1942/2 Fehér Zoltán hadnagy
1943 Martonfalvay Hugó hadnagy
1944 Pósfay László hadnagy
1944/2 Szőllősy Gábor hadnagy

A Repülőakadémiák rangelsői

1940	Máthé László hadnagy
1941	Halmay Gusztáv hadnagy
1942	Molnár Imre hadnagy
1942/2	Tóth Lajos hadnagy
1943	Papp Árpád hadnagy
1943/2	Szabó Andor hadnagy
1944	Balogh Pál hadnagy
1944/2	Ambrózy László hadnagy

Műszaki Akadémikusok rangelsői

1921	Csik Teofil hadnagy
1922	Stébely Gábor hadnagy
1924	Wattengel (Csatári) Alfréd hadnagy
1925	Tschandl Tivadar hadnagy
1926	Bodinszky Géza hadnagy
1927	Lugosy István hadnagy
1928	Vlaszaty Géza hadnagy
1929	Misnay György hadnagy
1930	Barra Zsigmond hadnagy
1931	Esze (Mentz) Jenő hadnagy
1932	Maróthy Géza hadnagy
1933	Pleplár Károly hadnagy
1934	Bartha Rezső hadnagy
1935	Jalsovszky Jenő hadnagy
1936	Eckert László hadnagy
1937	Kóbor István hadnagy
1938	Doromby László hadnagy
1939	Széll Gusztáv hadnagy
1939/2	Keve Olivér hadnagy
1940	Szendeffy Béla hadnagy
1941	Pálfay Ferenc hadnagy
1942	Hibbey Levente hadnagy
1942/2	Stulpa György hadnagy
1943	Sághy Endre hadnagy
1944	Sasvári Andor hadnagy
1944/2	Andreánszky Imre hadnagy

Folyamőr Akadémikusok rangelsői

1929	Kruchina Győző hadnagy
1930	Gálos Miklós hadnagy
1931	Koncz Sándor hadnagy
1932	Búzás Kálmán hadnagy
1933	Füke Andor hadnagy
1934	Szomor László hadnagy
1935	Palla Vidor hadnagy
1937	Kapuy László hadnagy
1938	Bognár Jenő hadnagy
1939	Korompay Gusztáv hadnagy
1942	Tóth Pál hadnagy
1943	Dr. Schőnberger Ernő hadnagy
1944	Folkmann Dezső hadnagy

Híradó Akadémikusok rangelsői

1924	Qrzechovszky Viktor hadnagy
1925	Reiter (Rétey) Imre hadnagy
1926	Pulmann (Villányi) Endre hdgy.
1927	Kovács Balázs hadnagy
1928	Hatfaludy Antal hadnagy
1929	Forgách László hadnagy
1936	Székely Ákos hadnagy
1937	Börzsöny László hadnagy
1938	Kovács László hadnagy
1939	Kócsy Elemér hadnagy
1939/2	Toperczer Árpád hadnagy
1940	Taróczy Jenő hadnagy

1930	Stammer (Szentesy) István hadnag	1941	Kárpáthy Olivér hadnagy
1931	Beleznay István hadnagy	1942	Schümichen Vilmos hadnagy
1932	Molnár Károly hadnagy	1942/2	Lengyel Endre hadnagy
1933	Kalmár Endre hadnagy	1943	Kiss Zoltán hadnagy
1934	Darnóy Pál hadnagy	1944	Krupánszky István hadnagy
1935	Kontz Ernő hadnagy	1944/2	Székely László hadnagy

Egyesített Tiszti Iskola

1957	Brandhuber József hadnagy	Lits Gábor hadnagy
	Buzás Menyhért hadnagy	Molnár Ferenc hadnagy
	Egresi Béla hadnagy	Morschauser Miklós hadnagy
	Fekete József hadnagy	Mosoni József hadnagy
	Hegedűs Zoltán hadnagy	Pallagi Ferenc hadnagy
	Kispál András hadnagy	Pignicki Ferenc hadnagy
	Kocsis János hadnagy	Somos András hadnagy
	Koltai Miklós hadnagy	Szabó Lajos hadnagy
	Kovács János hadnagy	Szalai Árpád hadnagy
	Laszli János hadnagy	Szegedi Gyula hadnagy
1958	Almási László hadnagy	Klapcsik János hadnagy
	Bálint János hadnagy	Orosz Gyula hadnagy
	Csernovszki József hadnagy	Szendrei Mihály hadnagy
	Gálosi László hadnagy	Szilas István hadnagy
	Kasztel Sándor hadnagy	Tőzsér Gábor hadnagy
	Kiss Ernő hadnagy	Vakán László hadnagy
1959	Földesi Sándor hadnagy	Nyíri Sándor hadnagy
	Hubay Béla hadnagy	Pesti Albert hadnagy
	Kéry György hadnagy	Pintér István hadnagy
	Kővári János hadnagy	Pribék Gyula hadnagy
	Kövér Zsigmond hadnagy	Sike Kálmán hadnagy
	Lánszky János hadnagy	Steuer Ferenc hadnagy
	Molnár Emil hadnagy	Újvári Sándor hadnagy
	Magda László hadnagy	Velez Sándor hadnagy
1960	Belényesi József hadnagy	Mag Pál hadnagy
	Boros Endre hadnagy	Keszthelyi Ferenc hadnagy
	Czirok József hadnagy	Horváth Gyula hadnagy
	Divish János hadnagy	Keszthelyi Ferenc hadnagy
	Farkas László hadnagy	Mag Pál hadnagy
	Fazekas József hadnagy	Miseta József hadnagy
	Gáspár Ferenc hadnagy	Moldoványi Ferenc hadnagy
	Glódy Frigyes hadnagy	Molnár Sándor hadnagy
	Miseta József hadnagy	Obenausz Tibor hadnagy

Rostás István hadnagy
Sámán Miklós hadnagy
Sipos János hadnagy
Szabó László hadnagy
Szabó Zoltán hadnagy
Szatmári Miklós hadnagy
Szikora József hadnagy
Szűcs Péter hadnagy
Tar György hadnagy
Tánczos Miklós hadnagy
Tuschinger István hadnagy
Zseránszki Pál hadnagy

1961 Asztalos Kálmán hadnagy
Beke János hadnagy
Bocskói Gábor hadnagy
Csoma Gyula hadnagy
Deák Imre hadnagy
Faragó Márton hadnagy
Forgács László hadnagy
Gachályi András hadnagy
Guba József hadnagy
Herczeg Károly hadnagy
Hunyadi Imre hadnagy
Jámbor Győző hadnagy
Kovács Imre hadnagy
Kovács János hadnagy
Orbán József hadnagy
Papp Sándor hadnagy
Pálfalvi László hadnagy
Pintér Lajos hadnagy
Puskás Lajos hadnagy
Siklósi László hadnagy
Szakács József hadnagy
Szerencse András hadnagy
Szőllősi János hadnagy
Szűcs László hadnagy
Zsiros Imre hadnagy

1962 Ábel Zoltán hadnagy
Árvai Zoltán hadnagy
Belovai István hadnagy
Borsos János hadnagy
Csécsei Ferenc hadnagy
Deli Győző hadnagy
Fábián Imre hadnagy
Filep József hadnagy
Frits Pál hadnagy
Gilicz János hadnagy
Gyuricza Béla hadnagy
Hidvégi István hadnagy
Horváth Pál hadnagy
Hozmann József hadnagy
Keksz József hadnagy
Kelemen András hadnagy
Légrádi László hadnagy
Pongrácz László hadnagy
Priol Zoltán hadnagy
Regős György hadnagy
Sági Menyhért hadnagy
Sári Béla hadnagy
Srumphauser Géza hadnagy
Szabadfi Csaba hadnagy
Székely Jenő hadnagy
Szili László hadnagy
Terebessy Szilveszter hadnagy
Tóth Tibor hadnagy
Viczián György hadnagy

1963 Kővári István hadnagy
Mahunka Tibor hadnagy

1964 Bruszkó Rudolf hadnagy
Csala József hadnagy
Deák János hadnagy
Keszthelyi Károly hadnagy
Koncz Sándor hadnagy
Lentulay Antal hadnagy
Nyári Gyula hadnagy
Petró István hadnagy
Simon Ákos hadnagy
Szabó Miklós hadnagy
Tessényi Attila hadnagy
Tóth Elek hadnagy
Török István hadnagy

1965 Bajó József hadnagy
Cserjési Ferenc hadnagy
Éles Mátyás hadnagy
Fehér László hadnagy
Gyenes Mihály hadnagy
Haralyi László hadnagy
Kasza Illés hadnagy
Lázár Zoltán hadnagy
Mikes József hadnagy
Molnár András hadnagy
Palánki József hadnagy
Schenk András hadnagy
Sitkei Tibor hadnagy
Simon Sándor hadnagy
Szabó Tibor hadnagy
Tőke Béla hadnagy
Vajda János hadnagy
Vajda József hadnagy
Vajthó Zoltán hadnagy
Varga Sándor hadnagy

1966 Császár Ferenc hadnagy
Domine János hadnagy
Enyedi Béla hadnagy
Gabulya Zoltán hadnagy
Grátzner Ferenc hadnagy
Gubicza Gyula hadnagy
Gyaraki Károly hadnagy
Hardi Ferenc hadnagy
Kapussy György hadnagy
Kenyeres Miklós hadnagy
Kovács Imre hadnagy
Petrovácz Ferenc hadnagy
Solymosi Péter hadnagy
Sztrana Zoltán hadnagy
Turcsányi Károly hadnagy

1967 Csikesz Ferenc hadnagy
Kovács Barnabás hadnagy
Megyeri Lajos hadnagy
Mészáros Lajos hadnagy
Sipkovics Zoltán hadnagy
Személyi Kálmán hadnagy
Tulkán István hadnagy

Kossuth Lajos Katonai Főiskola

1968	Bökönyi István hadnagy	Szabó János hadnagy
	Mádai András hadnagy	
1969	Csordás Sándor főhadnagy	Kunos Imre főhadnagy
	Danyi József főhadnagy	
1970	Budai Benjámin hadnagy	Piószeghy János főhadnagy
	Fodor Lajos főhadnagy	Sásik László hadnagy
	Kismándor Béla hadnagy	Széll András főhadnagy
	Polyák György főhadnagy	
1971	Fenyvesi Sándor főhadnagy	Mezősi Tibor főhadnagy
	Németh Ferenc főhadnagy	Pusztai Lajos főhadnagy
	Megyeri József főhadnagy	Sárosi István hadnagy
1972	Eredics Emil hadnagy	Nagy István főhadnagy
	Hatvani Károly főhadnagy	Panyi József főhadnagy
	Kállai László hadnagy	Virágh Sándor főhadnagy
1973	Forgó József főhadnagy	Urbán Lajos főhadnagy
	Fórizs Sándor főhadnagy	Savanyú István főhadnagy
	Kiss Béla főhadnagy	Vankó Lajos főhadnagy
1974	Csiba Károly főhadnagy	Radics Sándor főhadnagy
	Horváth László főhadnagy	B. Szabó Ernő főhadnagy
	Leyrer Richárd főhadnagy	Virányi Gergely főhadnagy
1975	Fodor Mihály főhadnagy	Éll Zoltán főhadnagy
	Bakondi György főhadnagy	
1976	Huszti András főhadnagy	Weisz Tamás főhadnagy
1977	Sajti László főhadnagy	Üveges László főhadnagy
	Szabó Károly főhadnagy	Pongor János hadnagy
1978	Tóth István főhadnagy	
1979	Benkő Tibor főhadnagy	Horváth Lajos főhadnagy
	Csák Márton főhadnagy	Oláh István főhadnagy
	Fodor Zoltán főhadnagy	Miskei László főhadnagy
1980	Dávid Károly főhadnagy	Molnár János főhadnagy
	Fűkő László főhadnagy	Molnár József főhadnagy
	Gál József főhadnagy	Szabó Gábor főhadnagy
	Molnár Miklós főhadnagy	Somogyvári Miklós főhadnagy
1981	Borbély Béla hadnagy	Késmárki Emil főhadnagy
	Cser Ferenc hadnagy	Makrai Tibor főhadnagy
	Dervarics Ferenc hadnagy	Németh Lajos főhadnagy
	Horváth Sándor hadnagy	Szilágyi Miklós főhadnagy
	Illés Zsolt hadnagy	Varga Tibor főhadnagy

1982 Bali József főhadnagy
Bogsch Tibor főhadnagy
Gelencsér László főhadnagy
Koszti László főhadnagy
Pecze Gábor főhadnagy
Rumi Frigyes főhadnagy
Skultéti József főhadnagy
Szabó Attila főhadnagy
Szabó István főhadnagy
Szénási Béla főhadnagy

1983 Both Ferenc főhadnagy
Dénes László főhadnagy
Ékes Tibor főhadnagy
Goron Csaba főhadnagy
Gulyás István főhadnagy
Gyalog Gergely főhadnagy
Havasi Zoltán főhadnagy
Jasztrab István főhadnagy
Laboda Ferenc főhadnagy
Lánczi Lajos főhadnagy
Matyi Armand főhadnagy
Németh Zoltán főhadnagy
Papp Károly főhadnagy
Perencsei Béla főhadnagy
Pilczinger József főhadnagy
Szakáll Tibor főhadnagy
Szikszay Imre főhadnagy
Tanyik József főhadnagy

1984 Bakó Tibor főhadnagy
Bozzai Károly hadnagy
Hényel Attila főhadnagy
Holndonner Hermann főhadnagy
Juhász Imre főhadnagy
Németh Jenő főhadnagy
Novák István főhadnagy
Novák László főhadnagy
Pető Gyula főhadnagy
Piros Attila főhadnagy
Stróbl István főhadnagy
Szabó András főhadnagy
Szalai Zoltán főhadnagy
Szudi Antal főhadnagy
Varga Lajos főhadnagy
Volosz Gábor főhadnagy

1985 Bíró Zoltán főhadnagy
Resperger István főhadnagy

1986 Dávid Zoltán főhadnagy
Figura László főhadnagy
German Ervin főhadnagy
Horváth Gábor főhadnagy
Lajos Attila főhadnagy
Mikusi Zsolt főhadnagy
Ondrék Oszkár főhadnagy
Pete Zoltán főhadnagy

1987 Csizmadia Zoltán főhadnagy
Kelemen Attila főhadnagy
Kiss Zoltán főhadnagy
Magyar Tibor főhadnagy
Márton József főhadnagy
Nagy József főhadnagy
Petrovics Mihály főhadnagy
Safranka Sándor főhadnagy
Szalai Imre főhadnagy
Szokolai Gábor főhadnagy

1988 Ferró Attila főhadnagy
Garas László főhadnagy
Gulyás András főhadnagy
Jakab László főhadnagy
Kalkóczka Péter főhadnagy
Lippai Péter főhadnagy

1989 Barna Ferenc főhadnagy
Bognár István hadnagy
Csökönyi Ferenc főhadnagy
Hanacsek Attila főhadnagy
Jámbor Sándor főhadnagy
Orosz Tibor főhadnagy
Szénási Endre főhadnagy
Szilágyi Tibor főhadnagy

1990 Angyal Ferenc főhadnagy
Király István főhadnagy
Martinák Tamás főhadnagy
Piros Attila főhadnagy
Skampa Ferenc főhadnagy
Steinbach György főhadnagy
Tóth Árpád főhadnagy

1991 Fáncsy Zsolt főhadnagy
Horváth István főhadnagy
Kátai-Urbán Lajos főhadnagy
Márványkövi István főhadnagy
Simon Attila főhadnagy

1993 Szarka Gábor főhadnagy
Vida Mihály főhadnagy
Volper István főhadnagy

1995 Ruszin Romolusz főhadnagy

1996 Árpád Zoltán főhadnagy

Killián György Repülő Műszaki Főiskola

1968 Arató János hadnagy
Bodolai László hadnagy
Makkos György hadnagy
Tiszavári Imre Ferenc hadnagy
Tóth Ferenc hadnagy

1969 Lászlóvári Miklós hadnagy
Merfelsz István hadnagy

1970 Gaál József hadnagy

1971 Lovastyik János hadnagy
Szerdahelyi András hadnagy
Zeke Miklós hadnagy

1972 Ladányi László hadnagy

1973 Kiss György főhadnagy

1974 Bertalanics Szilárd hadnagy

1976 Borsos Béla főhadnagy
Kecskeméti Sándor főhadnagy

1977 Baráti Ferenc főhadnagy

1980 Csondor István főhadnagy
Zámolyi László főhadnagy

1981 Pix Gábor főhadnagy
Zákányi Sándor főhadnagy

1982 Nagy Ferenc főhadnagy

1984 Veres József főhadnagy

1986 Mágedli József főhadnagy

1987 Bárdosi Gábor főhadnagy
Botló Ferenc főhadnagy
Gábris Lajos főhadnagy
Király István főhadnagy
Matyi Ákos főhadnagy
Palcsek István főhadnagy
Pál István hadnagy

1988 Filkó Attila főhadnagy
Gulyás András főhadnagy
Kis Gábor főhadnagy
Meszes István főhadnagy

1990 Konnáth Attila hadnagy

Szolnoki Repülőtiszti Főiskola

1991 Papp Csaba hadnagy

Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola

1968 Kenyeres Vilmos hadnagy

1969 Baranyi Kálmán főhadnagy
Ebergényi Ede főhadnagy
Koczka Ferenc főhadnagy
Pál János hadnagy
Vasvári Tibor főhadnagy

1970 Meglécz Miklós főhadnagy
Molnár Gábor hadnagy
Palotás Tibor főhadnagy
Rajnai Gábor hadnagy
Szekeres István főhadnagy

1971 Almási Imre hadnagy
Horváth István főhadnagy
Lakatos István főhadnagy
Stoller Zoltán főhadnagy
Szenes József főhadnagy

1972 Czirok Ferenc főhadnagy
Daróczi István főhadnagy
Erdős Sándor hadnagy
Gulácsi János főhadnagy
Kovács Géza főhadnagy
Spaics József hadnagy
Tiszai Gyula főhadnagy
Zellei Gábor főhadnagy

1973 Bencsóczky Imre főhadnagy
Braun László főhadnagy
Domonics István hadnagy
Gasparics Péter főhadnagy
Kovács János hadnagy
Nyerges Lajos főhadnagy
Szenes Zoltán főhadnagy
Takács Ferenc főhadnagy
Tanács Imre főhadnagy

1974 Bolyki László hadnagy
Horváth Zoltán főhadnagy
Marcsingó János hadnagy
Mihályi István hadnagy
Orosz László hadnagy
Pintér László főhadnagy

1975 Batta Géza hadnagy
Bozó Béla főhadnagy
Gáspár József főhadnagy
Hajdú Béla hadnagy
Halasi Zoltán főhadnagy
Hruska Ferenc hadnagy
Keresztesi Gábor hadnagy
Kiss Leskó József hadnagy
Madarász Károly főhadnagy
Maros László hadnagy
Mikita János főhadnagy
Pohárnik Endre hadnagy
Vékony József főhadnagy

1976 Decsi Imre főhadnagy
Grünwald Imre főhadnagy
Nagy Lajos főhadnagy
Takács János főhadnagy

1977 Birkás Zoltán főhadnagy
Derzsényi Antal főhadnagy
Faragó István főhadnagy
Horváth Győző főhadnagy
Krizbai János főhadnagy
Réger Béla főhadnagy

1978 Enyedi Imre főhadnagy
Kozár Tibor főhadnagy
Kummer János főhadnagy
1979 Anda Árpád főhadnagy
Bodnár Imre főhadnagy
Dévai István főhadnagy
Fodor Ferenc főhadnagy
Kibédi Ádám főhadnagy
Kovály József főhadnagy
Lovizer János főhadnagy
1980 Angyal István főhadnagy
Berkovics Gábor főhadnagy
Földesi János főhadnagy
Hegedűs Sándor hadnagy
Koleszár István hadnagy
Kollár Antal hadnagy
1981 Balla Csaba főhadnagy
Domokos István hadnagy
Futó László hadnagy
Gavallér László hadnagy
Hajós Dezső főhadnagy
Kondorosi Ferenc főhadnagy
Koplonyi György főhadnagy
1982 Drienyovszky János főhadnagy
Garai István hadnagy
Kiss György főhadnagy
1983 Bagoly Gábor főhadnagy
Bakos Emil főhadnagy
Király Imre főhadnagy
Kiss Lajos főhadnagy
Nagy Zoltán főhadnagy
Németh Imre főhadnagy
Novák László főhadnagy
1984 Horváth Varga Attila főhadnagy
Ivó János hadnagy
Simon István főhadnagy
1985 Bartha Tibor főhadnagy
Csák Csaba főhadnagy
Krajnc Zoltán főhadnagy
1986 Futó Imre főhadnagy
Jákob János főhadnagy
Németh Sándor főhadnagy
Ormai István hadnagy
Tóth Oszkár főhadnagy
Mészáros Márton főhadnagy
Molnár Sándor hadnagy
Nagy István hadnagy
Nagy László főhadnagy
Orosz Ferenc főhadnagy
Tatai István főhadnagy
Lénárt Ferenc főhadnagy
Matula Ferenc főhadnagy
Rab János hadnagy
Sipos Jenő főhadnagy
Vinczicki Imre főhadnagy
Krajnc László főhadnagy
Miskolczi József főhadnagy
Németh Ferenc főhadnagy
Pártos János hadnagy
Poroszlai Ákos főhadnagy
Tömböl László főhadnagy
Ványa László főhadnagy
Lentes László főhadnagy
Németh István főhadnagy
Szekeres István főhadnagy
Korsós Levente főhadnagy
Kovács István főhadnagy
Kovács Sándor főhadnagy
Major Antal hadnagy
Szabó Tibor főhadnagy
Vinkler János főhadnagy
Sóstói Gábor főhadnagy
Sötét Jenő főhadnagy
Szabó Ferenc főhadnagy
Tolnai István főhadnagy
Várvölgyi Zoltán főhadnagy
Pintér Zoltán hadnagy

1987 Balogh Péter főhadnagy
Bodri Péter Ferenc főhadnagy
Hajdú Tibor főhadnagy
Hajnik László főhadnagy
Herczeg Károly főhadnagy
1988 Alkéri István főhadnagy
Bajor János főhadnagy
Oravecz Nándor főhadnagy
1989 Bonivárt Gyula főhadnagy
Czakó János főhadnagy
Dancs Gábor főhadnagy
Nagy László főhadnagy
Nagy Sándor főhadnagy
1990 Bisztrán György főhadnagy
Boros Zoltán főhadnagy
Buda György főhadnagy
Büki Attila főhadnagy
Czakó Tamás főhadnagy
Dérföldi László főhadnagy
Dobor Róbert hadnagy
Fehér Gyula főhadnagy
Filotás István főhadnagy
Kakuk István főhadnagy
Kecskeméti Oszkár hadnagy
Koncsik Péter főhadnagy
Török László főhadnagy
Pesti Tibor főhadnagy
Réti Tamás főhadnagy
Szaszák János főhadnagy

Novák Tibor főhadnagy
Sándor Tamás főhadnagy
Szabadi Zsolt főhadnagy
Szabó Tamás főhadnagy
Szalai József főhadnagy
Gelencsér Zoltán főhadnagy
Hoppa József főhadnagy
Horváth Gyula főhadnagy
Kisvári Tamás főhadnagy
Ocskay Gábor főhadnagy
Pitz Sándor főhadnagy
Pusztai Antal főhadnagy
Ruszó Gyula hadnagy
Szilágyi Zoltán főhadnagy

Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola

1991 Kokics István főhadnagy
Németh Sándor főhadnagy
Novál Géza főhadnagy
Nyitrai Mihály főhadnagy
Rabatin József főhadnagy
1992 György András főhadnagy
Kondor Attila főhadnagy
László Attila főhadnagy
1993 Balaton József főhadnagy
Bartos Péter főhadnagy
Bishof Tamás főhadnagy
Dobos Attila főhadnagy
Kádár Pál főhadnagy
Németh Péter hadnagy
1995 Balkányi Gábor főhadnagy
Barnai János főhadnagy
Hegymegi István hadnagy
Ságí Sándor főhadnagy
Sriffert Ferenc főhadnagy
Szabados János József főhadnagy
Trencsényi Gyula főhadnagy

Posta Imre főhadnagy
Sára Gábor főhadnagy
Vágási László főhadnagy
Nyikos Imre hadnagy
Pándi Erik főhadnagy
Szilágyi Tibor főhadnagy
Tóth László főhadnagy
Virág Zoltán főhadnagy

Hódsági Ferenc főhadnagy
Joó Ervin főhadnagy
Papp Ferenc főhadnagy

1996 Busa Krisztián főhadnagy
Drilla Attila főhadnagy
Fodor Péter főhadnagy
Kolozsvári Mihály főhadnagy
Pete Szabolcs főhadnagy
Szalai Tibor főhadnagy

1997 Fürjes János főhadnagy
Hauk Viktor főhadnagy
Kristóf Zoltán főhadnagy

1998 Joó Richárd főhadnagy
1999 Csipszer Tibor főhadnagy
Forgács János hadnagy
Mógor Mariann főhadnagy
Kardos Zsuzsanna főhadnagy

2000 Ferencz Szabolcs főhadnagy
Hofekker József főhadnagy
Molnár Gergely főhadnagy
Nagy Ferenc főhadnagy
Sipos Ágnes hadnagy
Szerencse Renáte hadnagy
Tihanyi Miklós főhadnagy
Vincze Krisztián főhadnagy

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

1997 Bátor Ferenc főhadnagy
Molnár József hadnagy
Nagy Zsigmond hadnagy
Varga János főhadnagy

1998 Füleky András főhadnagy
Nagy Róbert főhadnagy
Major Tibor hadnagy
Mátyás Zoltán hadnagy
Szimicsku Szabolcs hadnagy

1999 Bozsó Anita hadnagy
Kéméndi Konrád hadnagy
Kis-Bús Károly hadnagy
Kiss Éva hadnagy
Legeza György Géza hadnagy
Nagy Mihály Zsolt hadnagy
Spindler Zsolt hadnagy
Tokár Tibor hadnagy
Tóth Andrea hadnagy

2000 Csapó László hadnagy
Erdős Róbert hadnagy
Horváth Csaba hadnagy
Káposznyák Zsolt hadnagy
Márki Miklós hadnagy
Móra Péter hadnagy
Nagy Andrea Éva hadnagy
Novák András hadnagy
Pozderka Zoltán hadnagy
Szabó Veronika hadnagy
Tamás Péter hadnagy

2001 Baros Attila hör. hadnagy
Csuhanics József hör. hadnagy
Dudás Gábor hadnagy
Fábián Sándor főhadnagy
Giret Gergely hadnagy
Harka Máté István hadnagy
Ignéczi Gábor hadnagy
Kakócz Krisztián hör. hadnagy
Kricsik Diána hadnagy
Miczián Szilárd hadnagy
Nagy András hör. hadnagy
Ober Tamás hör. hadnagy
Rátkai István hadnagy
Skinyár Eszter főhadnagy
Szabados Ágnes hör. főhadnagy
Tajti Ákos hadnagy
Talla Marian hadnagy
Tamás Balázs főhadnagy
Tószegi Péter főhadnagy

2002 Bauer Balázs hör. hadnagy
Bajnóczi Árpád hör. hadnagy
Demeter Pál hadnagy
Déri Tamás hadnagy
Fenyvesy Zoltán hadnagy
Illés Andrea hadnagy
Kisgyörgy Sándor hadnagy
Kovács Monika hadnagy
Köteles Sándor hőr. hadnagy
Lenkey Veronika hadnagy
Marton Károly hadnagy
Mozolai Sándor hadnagy
Nagy Gábor hadnagy
Pánovics Donát hadnagy
Polyák Szandra hadnagy
Renitz Aliz hadnagy
Szalontay Katalin hadnagy
Szekeres Monika hadnagy
Tófalvi Dániel hadnagy
Varga István hadnagy

2003 Árkay Zsolt hadnagy
Bakai Kristóf hadnagy
Czikora Ildikó hadnagy
Farkas Sándor hadnagy
Gáldonyi Sándor hadnagy
Gyulai Barnabás hadnagy
Horváth Ingrid hadnagy
Hubi Tamás hadnagy
Illés Zsolt hadnagy
Indruc Edina hadnagy
Lovas Nikolette hadnagy
Mészárosné Illés Judit hadnagy
Molnár Marietta hadnagy
Nagy János hadnagy
Németh Timea hadnagy
Papp Gábor hadnagy
Szabó Zsuzsanna hadnagy
Tősér Péter hadnagy

2004 Babos Sándor hadnagy
Balogh Boglárka hadnagy
Barna Attila hadnagy
Bérczi Béla Richárd hadnagy
Csengő István hadnagy
Debreczeni Tímea hadnagy
Fábián Tímea hadnagy
Geri Péter hadnagy
Horváth Éva Réka hadnagy
Jobbágy Szabolcs hadnagy
Johanesz Zsolt Szabolcs hőr. hdgy.
Kenyhercz Ákos hadnagy
Kiss Erzsébet Monika hadnagy
Kovács Lilla hadnagy
Kovács Péter András hadnagy
Kőrösi Péter hőr. hadnagy
Kránitz Katalin hadnagy
Kresák Ildikó hadnagy
Lovas Ferenc József hadnagy
Máté Milán hadnagy
Nagy Gábor hadnagy
Nagy Levente István hadnagy
Őrge József László hadnagy
Papp Péter Dániel hőr. hadnagy
Petz Tibor hadnagy
Rigó Csaba hadnagy
Sali László Attila hadnagy
Serege Gábor hadnagy
Szekács József hadnagy
Tátrai Viktória hadnagy
Tóth Gábor hadnagy
Várdai MihaIl hadnagy
Varga Csaba István hadnagy
Varga Imre hadnagy
Varró István hadnagy
Végh Norbert hadnagy
Vizy Péter hadnagy
Zsinkó Gábor hadnagy

2005 Bódai Miklós hadnagy
Dombai Zsolt hadnagy
Csák Sándor hadnagy
Szilágyi Imre hadnagy
Tóth Gyula hadnagy
Vígh Levente hadnagy

A BOLYAI JÁNOS HONVÉD ALAPÍTVÁNY

Bolyai János Military Foundation

Bejegyzés száma: 2049 /Fővárosi Bíróság 9. Pk. 66508/2

Adószáma: 18004281-1-43

Bankszámlaszáma: Kereskedelmi és Hitelbank 10400126-21416606-

Székhelye : Budapest, 1091 Üllői út 133-135

Alapítók: Foitl Károly, Nagy László, Paál Gergely és HÖK

Kuratóriumi elnökök: 1991-1992 – Mészáros József mk. ezredes

1993-2005 – Dr. Rádli Tibor ezredes

2005. szeptember – Poroszlai Ákos okl. mk. alez.

Az alapítvány céljai:

- Hozzájárulni a tisztképzéshez, amelynek célja a hazaszerető, történelmi szemléletű, hagyományokat ápoló, sokoldalúan művelt, idegen nyelveket beszélő, edzett értelmiségi tiszt,
- Elősegíteni a katonai hagyományok ápolását, a honvéd emlékművek gondozását és újak létesítését,
- Segíteni az alkotó katonai, műszaki tevékenységet, az azt támogató informatikát, valamint a honvédségen belüli menedzserképzést.

A közcélú alapítvány 14 éves működésének eredményei:

- Az Alapítvány eddigi tevékenységén belül érdemes megemlíteni: a Százna-pos ünnepséget és a kard- és tőradományozásokat.
  - A „**Száznapos ünnep-ség**” szokása egészen a XVIII szd.-ig nyúlik vissza. 1919-ig a volt Osztrák-Magyar Monarchia tisztképző intézményeiben (Bécsújhely, Mödling) a tiszti avatás előtt 100 nappal egy közös vacsora keretében házi ünnepséget tartottak. Ez a rendezvény a m. kir. Ludovika Akadémián 1924-től 1944-ig újra hagyomány lett.

  - 1992-ben Pénzes János szkv. hegyivadász hadnagy a m-kir. honvéd Ludovika Akadémiát végzett tisztek Melbourne városában élő bajtársi közössége nevében emlékkardot adományozott a két katonai főisko-

lának. Az alapító okirat rendelése szerint ezt minden évben a „Száznapos ünnepségen” az avatandó évfolyam rangelsője kapja meg.

– A kard jelmondata**:** „**A Hazáért mindhalálig!**” Az 1861. M. gyalogostiszti kard hüvelyének belső felületére rávésik a kard viselőjének nevét és az adományozás dátumát.

– A **kard** adományozása a régi fegyvernemi hagyományok - a „Gyorsfegyvernemi” kard, a „Híradó” kard, a „Borbála” kard, és a „Görgey” kard átadásának - meghonosítását segítette elő. Szeretném itt megemlíteni Éder Miklós nyá. ezredes nevét, aki hadtörténeti ismereteivel, kutatómunkájával és aktív közreműködésével segítette az Alapítvány hagyományápoló tevékenységét.

– 1997-ben Dr. Gulyás István erki állatorvos és muzeológus **„Bolyai tőrt”** adományozott a főiskola rangelső hölgy hallgatójának.

– Ugyancsak kiemelkedő esemény volt az Alapítvány működése során 2002. április 17-e, amikor az egyetem főtitkára Dr. Piószeghy János dandártábornok, a Műszakiak napja alkalmából, a Műszaki tanszék rangelső hallgatója részére „Műszaki-vándorkardot” adományozott.

A kard felirata: „Változatlan és örök csak egy marad, a műszakiak hagyományos fanatikus és bátor szíve, amely legyőz mindent” Jakobi Ágost utász ezredes.

<u>Az alapítvány további tevékenységei</u>:

– A hallgatói-századok részére (Görgey, Hunyadi, Rákóczi, Bem, Mária főhadnagy) és a Szolnoki Repülő Műszaki Intézetnek zászlókat adományozott.

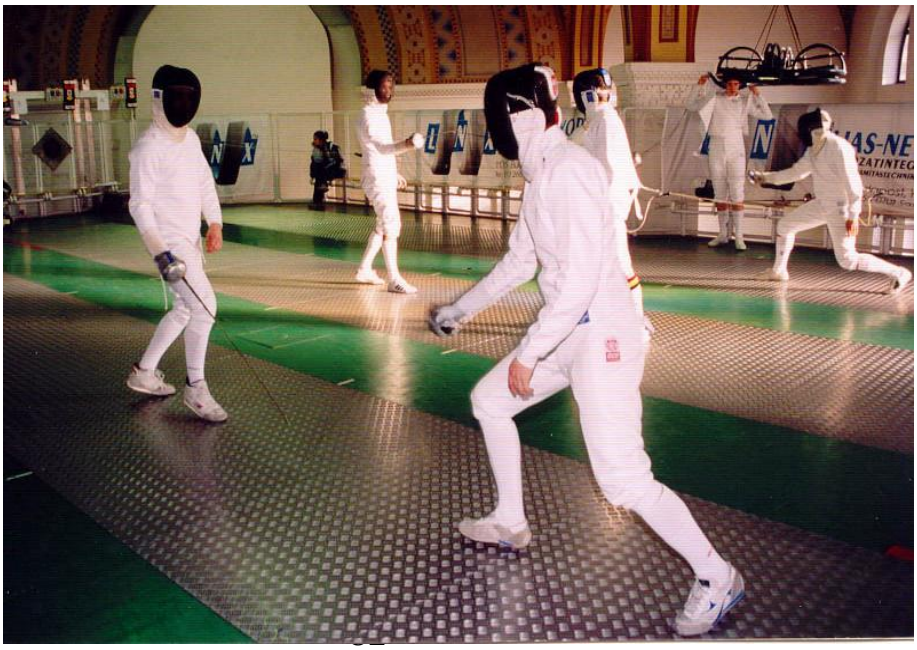
– Az Üllői úti bázis Emlékparkjában Görgey szobrot létesített. Az Aradi vértanúk kopjafáit és a Rákóczi-emlékoszlopot valamint a „II. Világháború hőseinek és áldozatainak emlékművét" Benedek György Munkácsy díjas, érdemes művész alkotását felavatta.

– Szent Borbála, Szent László, valamint Ludovika-emlékhelyet alakított ki.

– A Táncsics zászlóalj- és a Gályarabok emlékművét, a Budapesti 1. Gyalogezred- és a 150 éves a Magyar Honvédség- kopjafáját, Forinyák Géza szobrát, valamint Millenniumi emlékoszlopot és emlékkeresztet állított Balatonkenesén a Honvédüdülőben.

– A katonai sportversenyeket, a küzdősportokat, a lovaglást és a vívást kiemelten támogatta.

- Szakasz-rangelső és főiskolai bajnok jelvény, Tanulmányi- és Sport vándorkupa bevezetését kezdeményezte. Külföldi tanulmányutakat támogatott.
- Kiss Károly ezredes, akadémikus emléktábláját felavatta és róla nevezte el a Kollégium épületét. Elhelyezte "Bolyai János a hadmérnök" emléktábláját Bécsben.
- 1956-os forradalom emlékhelyet létesített. Felavatta Kossuth Lajos, és Kováts Mihály ezredes - a charlestoni hős - bronz szobrát.

- A Rákóczi Szabadságharc zászlóbontásának 300. évfordulója alkalmából Balatonkenesén, a Honvédüdülőben tudományos konferenciát rendezett, és Béri Balogh Ádám emlékhelyet létesített. Kárpátaljára emléktúrát és Országos jelvényszerző „Rákóczi szabadságharc emléktúra-sorozatot” szervezett.
- Közreműködött a „Bolyai János a hadmérnök” bronz mellszobrának felavatásában.

– „Zrínyi Miklós” - aki a Nemzetvédelmi Egyetem névadója - költő és kiváló hadvezér bronzból készült mellszobrát az Egyetem Napján, 2004. február 2-án az Eszéki-híd felgyújtásának évfordulóján avattuk fel.

– „Zrínyi Miklós emlékhelyet” létesített. A kuratórium határozata alapján nemcsak az egyetem névadójának bronzszobrát, hanem a szigetvári hős, Zrínyi Miklós (1505-1566) gróf, a kiváló hadvezér szobrát is elkészíttette.

– A „Békefenntartás magyar hőseinek” részére emlékhelyet hozott létre 2004-ben.

– Kezdeményezte, hogy katonai tiszteletadás mellett kerüljön sor 2005. május 27-én a PÁKOZDI KATONAI EMLÉKHELYEN a magyar békefenntartók emlékművének alapkőletételére. Méltó helyre kerül a magyar békefenntartó katonák emlékműve - jelentette ki Dr. Fapál László HM közigazgatási államtitkár - hiszen a pákozdi Mészeg-hegy az a földrajzi pont, amely egyike a magyar honvédelem örök értéket képviselő hagyományának, a haza- és hivatásszeretetnek, amit a mai magyar katonák ugyanúgy magukénak vallanak, mint tették negyvennyolcas elődeik. A leendő emlékmű jelképezi azt, hogy őrizzük és ápoljuk a magyar békefenntartók mindenkori sikereit, tevékenységüket, és kegyelettel őrizzük a békefenntartás magyar áldozatainak emlékét.

VOLOMOUCI SLOUŽIL JAKO KAPITĂN

OD10. ČERVENCE 1832 DO 15. ČERVNA 1833

MAĎARSKY MATEMATIK

ZAKLADATEL NAUKYO NEEUKLIDOVSKÉ GEOMETRII

BOLYAI JÁNOS

(1802-1860)

OLMÜTZBEN SZOLGÁLT MÉRNÖK SZÁZADOSKÉNT

1832. JÚLIUS 10-TŐL, 1833. JÚNIUS 15-IG

A NAGY MATEMATIKUS, AKI MEGALKOTTA

A NEM EUKLIDESZI GEOMETRIÁT.

K

özreműködött egy kétnyelvű „Bolyai emléktábla” létesítésében, amit az EU csatlakozáskor avattak fel Olmützben.

–

– **„Bolyai a hadmérnök” c**. bronz mellszobrot adományozott:
  – 2004-ben a Bécsi Nemzetvédelmi Akadémiának a Stift - laktanya akadémia traktusába való átköltözése alkalmából.

„ICH HABE AUS DEM NICHTS EINE NEUE WELT GESCHAFFEN!

„Semmiből egy új más világot teremtettem!”

JANOS BOLYAI

/1802-1860/

JANOS BOLYAI STUDIERTE 1818 - 1823 AN DER K. INGENIEURSAKADEMIE IN WIEN. ER WAR EINER BEDEUTENDSTEN MATHEMATIKER DES 19. JAHRHUNDERTS. NACH IHM IST DIE UNGARISCHE MILITÄRTECHNISCHE FAKULTÄT IN BUDAPEST BENANNT.

GEWIDMET VON DER ZMNE MILITÄRTECHNISCHEN FAKULTÄT JANOS BOLYAI UND DIE MILITÄRSTIFTUNG JANOS BOLYAI BUDAPEST IN ERINNERUNG AN DIE JAHRHUNDERTELANGE GEMEINSAME TRADITION UND GESCHICHTE VON UNGARN UND ÖSTERREICH ANLASSLICH DER ÜBERSIEDLUNG DER LANDESVERTEIDIGUNGS AKADEMIE WIEN IN DEN AKADEMIETRAKT DER STIFTSKASERNE.

BOLYAI JÁNOS

1818-1823 között végezte tanulmányait a bécsi Hadmérnöki Akadémián. Ő volt a 19. század legnagyobb matematikusainak egyike, a ZMNE Bolyai János Katonai Műszaki Kar és elődintézményeinek névadója.

Az Osztrák - Magyar történelem, a közös múlt és hagyomány jegyében adományozzuk névadónk szobrát a bécsi Nemzetvédelmi Akadémiának a STIFT - laktanya akadémia traktusába való átköltözése alkalmából.

A mellszobor prof. Dr. Berek Lajos ezredes alkotása.

BRONZESKULPTUR VON OBERST PROF. DR. LAJOS BEREK.

2004

BOLYAI JÁNOS HONVÉD ALAPÍTVÁNY

JANOS BOLYAI MILITÄRSTIFTUNG

– a Sapientia-Erdélyi Magyar Tudományegyetem Műszaki és Humántudományok Karának, melyet a 2005. évi tanévnyitón adott át.

ADOMÁNYOZÓ LEVÉL

„BOLYAI JÁNOS HADMÉRNÖK,

MINDEN IDŐK EGYIK LEGEREDETIBB GONDOLKODÁSÚ

MATEMATIKUSA.”

GEOMETRIÁJÁRA MÉLTÁN LEHET BÜSZKE A MAGYAR NEMZET,
EURÓPA ÉS AZ EGÉSZ VILÁG.

TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁGA NÉLKÜL ELKÉPZELHETETLEN LENNE
A LEGMODERNEBB KOR TECHNIKAI VÍVMÁNYAI:

A RAKÉTÁK ÉS A MŰHOLDAK MŰKÖDÉSE.

1860-ban Marosvásárhelyen hunyt el, és édesapjával együtt a helyi temetőben nyugszik.

Bronz-mellszobrának másodpéldányát - fatalapzatával együtt - a kuratórium döntése alapján a SAPIENTIA-ERDÉLYI MAGYAR TUDOMÁNYEGYETEM Műszaki és Humántudományok Kar, Marosvásárhely részére adományozzuk.”

– **Bocskai bronzszobrot** adományozott 2005-ben a Sapientia-Erdélyi Magyar Tudományegyetem Rektori Hivatalának, amely Kolozsvárott, Bocskai szülőházában található.

„ADOMÁNYOZÓ LEVÉL

BOCSKAI ISTVÁN FEJEDELEM MEGŐRIZTE ERDÉLY FÜGGETLENSÉGÉT, MEGHIUSÍTOTTA A TÖRÖKÖK STRATÉGIAI ELKÉPZELÉSEIT ÉS KÖVETKEZETESEN HARCOLT A SZABAD VALLÁSGYAKORLATÉRT.

A mellszobor Berek Lajos alkotása

A szobor eredeti példánya a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Üllõi úti kampuszán (1091 Budapest Üllői út 133-135) található, amelyet 2004. október 15-én Hajdú István ezredes, a Kossuth Lajos Hadtudományi Kar dékánja leplezett le.

Méretei: - magassága: 62 cm, - hossza: 50cm, - szélessége: 32 cm. - súlya: 30 kg

A kuratórium döntése alapján a szobrot a

SAPIENTIA-ERDÉLYI MAGYAR TUDOMÁNYEGYETEMNEK

adományozzuk.

Javasoljuk, hogy az a kettős évfordulón (2006. október 23-án) kerüljön elhelyezésre a rektori hivatalban.

2005

– Bocskai István fejedelemmé választásának 400. évfordulóján segítette a kolozsvári Történeti Múzeumban tudományos ülés és időszakos kiállítás megrendezését. A haladó európai gondolkodású fejedelem mellszobrát a Történeti Múzeumnak adományozta.

Emlékezzünk ...

Remember

... azokra, akik mint rangelsők viselték

a „**Kossuth kardot**”

Felirata: „ **A hazáért mindhalálig!**”

1992	Pallag Zoltán törzszászlós
1993	Szarka Gábor törzszászlós
1995	Ruszin Romulusz törzszászlós
1996	Árpád Zoltán törzszászlós
1997	Varga János törzszászlós
1998	Nagy Robert hallgató
1999	Nagymihály Zsolt hallgató
2000	Tamás Péter hallgató
2001	Fábián Sándor hallgató
2002	Kreácsik Ákos hallgató
2003	Farkas Sándor hallgató
2004	Bakró Norbert hallgató
2005	ifj. Bartók Ferenc hallgató

a „**Bolyai vándor kardot**”

Felirata: „ **A hazáért mindhalálig**!”

1992	Kondor Attila törzszászlós
1993	Szilvágyi Tibor törzszászlós
1995	Joó Ervin törzszászlós
1996	Busa Krisztián törzszászlós
1997	Fürjes János törzszászlós
1998	Joó Richárd hallgató
1999	Forgács János hallgató
2000	Vincze Krisztián hallgató
2001	Balogh Péter hallgató
2002	Szabó Pál hallgató
2003	Oláh Zoltán hallgató
2004	Varga Imre hallgató
2005	Szeker László hallgató

a „**Széchenyi-díszszablyát**”

2002	Déri Tamás hallgató
2003	Nagy János hallgató
2004	Serege Gábor hallgató

a „**Híradó díszkardot**”

Felirata: „**Győzelem az idő és tér felett acélozza meg lelkedet**!”

1994	Botor László zászlós
1995	Fok Róbert zászlós
1996	Várszegi Zsolt zászlós
1997	Nagy László hallgató
1998	Márkus Szabolcs hallgató
1999	Tóth Tamás hallgató
2000	Szalay Gergely hallgató
2001	Sztruhár Balázs hallgató
2002	Németh Sándor hallgató
2003	Sali László hallgató
2004	Kapoli István hallgató törzsőrmester

a „**Gyorsfegyvernemi kardot**”

1994	Joó Ervin hallgató
1995	Oszlács István hallgató
1996	Ferencz Béla hallgató
1997	Joó Richárd hallgató
1998	Mák András hallgató
1999	Tihanyi Miklós hallgató
2000	Tihanyi András hallgató
2001	Süvegh László hallgató
2002	Banka Zoltán hallgató
2003	Borza László hallgató
2005	Jakus Gábor hallgató

a „**Borbála díszkardot**”

1995	Pete Szabolcs törzszászlós
1996	Kristóf Zoltán törzszászlós
1997	Dede Gyula hallgató
1998	Forgács János hallgató
1999	Pécsi András hallgató
2000	Molnár Balázs hallgató

2001 Szabó Pál hallgató
2002 Jurásek Zsolt hallgató
2003 Székács József hallgató
2004 Csík Bálint hallgató

a „**Görgey kardot**”

Felirata: „**Becsülettel és hűséggel hazánkhoz**!”

1995 Üveges István zászlós
1996 Menyhárt Ferenc zászlós
1997-1998 Tóth Mihály hallgató
1999 Herczegh Tibor hallgató
2001 Hegyi László hallgató
2003 Ferencz Gábor hallgató
2004 Jasztrab Péter hallgató

a „**Műszaki kardot**”

Felirata: „**Változatlan és örök csak egy marad, a műszakiak hagyományos, fanatikus és bátor szíve, amely legyőz mindent**!”

(Jakobi Ágost utász ezredes)

2002 Molnár Zsolt törzsőrmester
2005 Polónyi Tibor hallgató

a **„Szent László emlék-szablyát**”

2004 Somodi Zoltán hallgató
2005 Herz Dániel hallgató

a „**Bolyai tőrt**”

Felirata: „**Becsület és hűség**!”

1996-1998 Mógor Mariann hallgató
1999 Kardos Zsuzsanna hallgató
2000 Pataki Gabriella hallgató
2001 Takács Melinda hallgató
2002 Verebéli Erzsébet hallgató
2003 Gunther Annamária hallgató
2004 Tátrai Viktória hallgató
2005 Som Evelin hallgató.

a „**Széchenyi-dísztőrt**”

2002 Szekeres Mónika hallgató
2003 Szabó Zsuzsanna hallgató
2004 Kránitz Katalin hallgató

a „**Görgey tőrt**”

1999	Lőrinczi Matild hallgató
2001	Németh Zsófia hallgató
2003	Takács Rita hallgató
2004	Kovács Julianna hallgató

a „**Dr. Rajkó emléktőrt**”

Felirata: „ **A legalakiasabb hallgató**”

1999	Hofekker József hallgató
2000	Zsigri Katalin hallgató
2001	Adamcsok Tamás hallgató
2002	Kovács Gábor Attila hallgató
2003	Juhász Sándor hallgató
2005	Tóth István hallgató

a „**Pénzügyi dísztőrt**”

Felirata: „**Szolgái és nem urai vagyunk a nemzetnek**”

1998	Kovács Balázs hallgató
1999	Vincze Krisztián hallgató
2000-2001	Déri Tamás hallgató
2002	Bodnár Erika hallgató
2003	Németh Ibolya hallgató
2004	Izsák Éva hallgató

a „**Gazdálkodási dísztőrt**”

Felirata: „**Nemcsak vérrel s nem mindenkor vérrel szolgálhatunk a hazánknak**”

1998	Skinyár Eszter hallgató
1999	Ferenc Szabolcs hallgató
2000	Miczán Szilárd hallgató
2001	Nagy János hallgató
2002	Szabó Zsuzsanna hallgató
2003	Kránitz Katalin hallgató
2022	Zsóka Nikolett Karolina BME hallgató

a **„Határőrség Országos Parancsnokának Dísztőr vándordíját”**

1997	Takács Károly hőr. zászlós
2000	Szabados Ágnes hőr zászlós
2002	Brauer Balázs hőr. Zászlós

a „**MH Parancsnok (VKF) által adományozott pisztolyt**”

1997	Mészáros Sándor hallgató
1998	Takács Ferenc hőr. hallgató
1999	Frankó Szilveszter hallgató
2000	Cseh Sándor hallgató
2001	Ekler István hallgató

Emlékezzünk ...

Remember

... azokra, akik elismerésként

Bolyai Gyűrűt kapott**:**

2002 Fecsó László. mk. alez. főiskolai docens,
Dr. Koczka Ferenc ezds. főiskolai docens,

2003 Lengyel László ka. főiskolai docens,
Prof. Dr. Óvári Gyula mk. ezds. egyetemi tanár,

2004 Dr. Hajdú István ezds. egyetemi docens, a KLHTK dékán,
Dr. Lukács László okl. mk. alez. egyetemi docens,
Dr. Szendy István ezds. egyetemi tanár, KLHTK oktatási dékánhelyettes
Dr. Zsigmond Gyula ka. főiskolai tanár,

2005 Prof. Dr. Solymosi József nyá. ezds. egyetemi tanár,
tudományos rektor helyettes
Szeitz Judit főiskolai docens.

Bolyai Kardot kapott**:**

2002 Dr. Fekete László okl. mk. ezds. főiskolai tanár,
Dr. Kiss Sándor mk. alez. főiskolai docens,
Dr. Kocsis Lászlóné ka. főiskolai docens,
Dr. habil. Szabolcsi Róbert okl. mk. alez egyetemi docens,
Dr. Zsigmond Gyula ka. főiskolai tanár.

2003 Dr. Lukács László okl. mk. alez. egyetemi docens,
Sallai József mk. alez. főiskolai docens,
Dr. Som Ferenc mk. alez. főiskolai docens,
Dr. Szabó László mk. alez. főiskolai docens,
Zalai Miklós ka. főiskolai docens.

2004 Balázsházi Béla ka. főiskolai adjunktus,
Csontos István alez. dékáni hivatalvezető,
Górász Géza okl. mk. alez. főiskolai docens,
Kováts László alez. főiskolai docens,
Dr. Szőcs Ferenc alez. jogtanácsos,
Végh Róbert okl. mk. őrgy. főiskolai docens.

2005 Dudás István hallg. HÖK elnök,
Dr. Kovács Zoltán mk. szds. egyetemi adjunktus,
Libik Katalin zls. szakoktató,
Márton András ka. egyetemi adjunktus,
Dr. Pohl Árpád alez. főiskolai docens.

Bolyai Szablyát kapott:

2002 Nagy László alez főiskolai docens, Humán osztályvezető,
2004 Veverka László nyá. alez Egyetemi Kiadó igazgató.

a „**Római Katolikus Tábori Püspök által alapított gyűrűt**” kapott:

2003 Huszti Róbert hallgató
Virágos-Kiss Sándor hallgató

2004 Dr. Szarka Gábor őrnagy
Sods Sándor nyá. őrnagy

2005 Horváth Ákos hallgató
Somodi Zoltán hallgató

„**Paletta Géza emlékgyűrűt**” kapott:

2000 Pécsi András hallgató

2001 Szabó Pál hallgató

2004 Székely Tamás hallgató

FELHASZNÁLT IRODALOM

Literature

1. A Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola évkönyve /1990/.
2. A fegyvernemi tisztképzés története /2000-ZMNE/.
3. A híradó tisztképzés története 1867-1992 /1994/.
4. A képesítés megszerzésének feltételei a katonai főiskolákon /1991/.
5. A Magyar Kir. Honvéd Ludovika Akadémia története /1930/.
6. A Pécsi Magyar Kir. Honvéd Hadapródiskola története 1898-1998.
7. A Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola története /1997/.
8. A Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola története 1949-1984 /1984/.
9. Az egyetemes és magyar hadművészet fejlődése az ókortól napjainkig ZMKA 1986.
10. Beszámoló a Ludovika Akadémia épületén elhelyezett emléktábla leleplezéséről /2001/.
11. Bolyai Akadémia évkönyve 1939-1940.
12. Bolyai Akadémia évkönyve 1940-1941.
13. Bolyai Akadémia évkönyve 1941-1942.
14. Cseresnyés Géza: Katonaiskolák a hűség városában.
15. Egyetemi Almanach ZMNE /2000/.
16. Emlékek útját járva 1942-1944.
17. Dr. Farkas Tivadar mk. ezredes: A BJKMF a jogelődeinek útján /1993/.
18. Felhőlovagok (A magyar repülőtisztképzés története 1949-1999) Bp. Honvéd Kiadó.
19. Dr. Gál Attila: Armis et litteris /2001/.
20. 33 éve avattak bennünket az Egyesített Tiszti Iskolán /1999/ Bolyai.
21. Horváth : A M. Kir. „Gábor Áron” Honvéd Tüzérségi Hadapródiskola története /1997/.
22. Kalovszky Györgyi: Ludovika-album /1992/.
23. Katonai vezetőképzés a ZMKA-n /1984/.
24. Kazinczy László: „Sorakozó!...” /1997/.

25. Kéri Kálmán: Magyar vezérkari tisztek kiképzése és továbbképzése 1920-1944/1992/.
26. Ludovika II. Főcsoport /1938/.
27. M. Kir.„Gábor Áron” Honvéd Tüzérségi Hadapródiskola rövid története /1998/.
28. Major Norbert: A M.Kir. Görgey Artúr Honvéd Műszaki Hadapródiskola története /1997/.
29. Dr. Martinkó József: Katonai középiskolák az ezeréves magyar iskola történetében.
30. Dr. Mathia Károly: A „Ludovika” Akadémia története /2001/.
31. MH Humán Szolgáltató Központ kiadványa /1996/.
32. Mitológiai ÁBÉCÉ Gondolat /1970/.
33. Dr. Móricz Lajos nyá. ezredes: A tisztképzés 40 éve /1994/.
34. Nagy László: A Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola története /1994/ Bolyai.
35. Nagy László: A műszaki tisztképzés hetvenöt éve /1995/ Bolyai.
36. Nagy László - Vörös Béla: 80 éves a főiskolai tisztképzés /2002/ ZMNE.
37. Rada Tibor: A M. Kir. honvéd LUDOVIKA AKADÉMIA és a testvérintézetek összefoglalt története /1830-1945/ I-II. kötet /1998, 2001/.
38. Dr. Rádli Tibor: Mozaikok Bolyai János életéből és munkásságából /2002/ ZMNE BJKMFK
39. Dr. Rádli Tibor: Idézetek gyűjteménye. 1997. BJKMF
40. Ráskay Pál, Szabó Zoltán: A kőszegi „Hunyadi Mátyás” katonaiskola története /1995/.
41. Ráskay Pál: Honvéd nevelő- és képzőintézetek 1918-1945 /1994/ HOHE.
42. Dr. Szakály Sándor: A Magyar katonai elit 1938-1945 Magvető 1987.
43. Tájékoztató a mérnök tisztképzésről /2001/.
44. Tóth József: A Nagyváradi Magyar Királyi Honvéd Hadapródiskola 1898-1919 és a M. Kir. „Gábor Áron” Honvéd Tüzérségi Hadapródiskola története 1941-1945 története.
45. v. Vécsey László: Emlékkönyv (Becsület és hűség mindhalálig) /1941/.
46. v. Vécsey László: M. Kir. „Csaba királyfi” Honvéd Gyorsfegyvernemi Hadapródiskola /1998/.
47. Vörös Béla: Laktanyánk története /1994/ Bolyai.
48. Vörös Béla - Nagy László: A fegyvernemi tisztképzés története /2002/ ZMNE
49. Zrínyi Zsebkönyv 2001/2002.
50. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem: EGYETEMI ALMANACH /2005/

TARTALOMJEGYZÉK

oldal

AJÁNLÁS **4**

A ZMNE ÜLLŐI ÚTI BÁZIS TÖRTÉNETE **5**

SZOBROK, EMLÉKHELYEK, KÉPEK ÉS EMLÉKTÁBLÁK AZ ÜLLŐI ÚTI BÁZISON **13**

Szobrok, emlékhelyek jegyzéke 16
List of statues and memorials 17
Emlékhelyek és szobrok az Üllői úti bázison 18
100 éves a laktanya - emléktábla 19
150 éves a Magyar Honvédség kopjafa 19
Aradi tizenhárom vértanú emlékhelye és a Batthyány kopjafa 20
Szent Borbála emlékhely 21
Forinyák Géza szobor 21
Görgey Artúr szobor 22
Hősök emlékköve 23
Harangláb a Ludovika haranggal 23
Millenniumi emlékoszlop 24
II. Világháború hőseinek és áldozatainak emlékműve 25
Kiss Károly emléktábla 26
Kossuth Lajos szobor 26
Légvédelmi tüzér kopjafa 27
Ludovika emlékhely 28
Rákóczi szabadságharc emlékhely (II. Rákóczi Ferenc szobor) 29
Gályarabok emlékműve 30
Guido Romanelli szobor 30
Szent László szobor 31
Egyetemi Táncsics Mihály zászlóalj fejfa 32
Egyetemi vegyivédelmi tisztek találkozási pontja 32
Kováts Mihály magyar származású amerikai ezredes mellszobra 33
1956-os kopjafa 34
Bolyai János szobrok 34
Budapesti M. Kir. 1. Honvéd Gyalogezred kopjafa 36
Békefenntartás magyar hősei emlékmű 36
Zrínyi emlékhely 38
Bocskai István szobor 39
Hermész szobor 39
Logisztikusok emléktáblája 40

MÚZEUMOK **41**

Tisztképzés Történeti Múzeum 41
Szakmúzeumok 59

RANGELSŐK, KIVÁLÓAK **66**

A BOLYAI JÁNOS HONVÉD ALAPÍTVÁNY **80**

FELHASZNÁLT IRODALOM **96**

„Gábor Áron rézágyúja …”

1952-től jelzi a főiskolai kar bejáratát a két ágyú, mely 1951-ben ezen a telken épített tüzér technikusi tiszti iskola jelképeként szolgált.

Az iskola Gábor Áron erdélyi ágyúöntő mester és műhelyvezető nevét vette fel. Erre az alkalomra készült el 1952-ben az a két 6 fontos ágyú, amelynek csövét eredeti minta alapján, többi részét a korabeli ágyúk mintájára készítették el a technikus hallgatók.

Az évtizedek folyamán az Üllői út 133-135 szám alatti laktanya többször nevet és célt váltott, de az ágyúk a helyükön maradtak, őrizve 1848/49 szellemét.

Az évek folyamán az ágyúk felújításra kerültek, mely munkát Szentgyörgyi László - akkor mérnök százados - alezredes vezette.

This publication introduces the history and memories of the Zrínyi Miklós National Defense University Üllői road base Budapest. It details the university battalion's main characteristics and assigned responsibilities. The closing section provides detailed information about the goals and achievements of the Bolyai János Military Foundation.